

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2021

27 Aralık - 02 Ocak Günleri

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

**Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başkanlığı**

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	3
27 ARALIK 2021- 02 OCAK 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	4
BİZ NASIL ÇÖZECEĞİZ?	6
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	6
50 DEĞİL 36	12
TÜRKİYE’NİN AVRUPA ÜLKELERİNİN UCUZLUK PAZARI OLDU	13
KAOS PROGRAMI	13
YABANCIYA ÇOK TÜRK’E YOK!	14
SONUNU DÜŞÜN KAHRAMAN OL!	15
DOLAR DÜŞTÜ AMA TÜRKİYE’NİN BORÇ RİSKİ HÂLÂ YÜKSEK	16
DÖVİZDEKİ DÜŞÜŞÜN PAYI VATANDAŞA DEĞİL, ÖTV’YE!	16
ERDOĞAN HALKA YOKSULLUKTAN BAŞKA ŞEY SUNMADI	17
FİYASKO	21
İKTİDAR KADEMELİ TARİFEYLE ELEKTRİKTE ZAM HAZIRLIĞI YAPIYOR	22
YENİ YILDA TÜRKİYE ENERJİ ARZINDA NELER YAPMALI	23
KURDAKİ DÜŞÜŞ ZAMLARI TEĞET GEÇTİ	24
TÜİK VERİLERİNDE BİLE TÜKETİCİ GÜVENİ TARİHİN EN DÜŞÜK SEVİYESİNDE	25
ZAM ZAM ZAM!	25
VATANDAŞ ZAMDAN ŞİKAYETÇİ DEĞİLMİŞ!	26
HALK BANKASI'NDA KRİZ DERİN	26
GARANTİLİ YOLCU KUŞ OLUP UÇTU	27
KAPALI OTOYOLA GEÇİŞ GARANTİSİ	28
HAZIRLIKSIZ PROJEYLE HAYVANCILIK DA ZARARDA	28
TCDD RAPORUNDAN DA YANDAŞ ÇIKTI	29
ŞEKER DEĞİL KURUM ERİYOR!	30
ÇAYKUR BORÇ BATAĞINDA	30
ÇAY-KUR BÖYLE BATTI	31
BOTAŞ ÖZELLEŞTİRMEYE HAZIR	31
201 MİLYON LİRALIK KİRA GELİRİ DE ŞİRKETLERE GİTTİ	32
TMO KAYNAKLARI YARI YARIYA AZALDI	33
MARKETLERE SATILAN ETLER YURTTAŞA ULAŞMADI	33
İTİBARDAN TASARRUF EDERLER Mİ HİÇ!	34
TORBADAN ERDOĞAN’A EK HARCAMA YETKİSİ ÇIKTI	35
ARPALIK: PERSONEL SAYISI; 39, YÖNETİCİ SAYISI; 15	35
CUMHUR İTTİFAKININ TOKİ’YE BORCU DAĞLARI AŞTI	36
ÇÖLDE TARIMA MAAŞ YAĞMURU	37
HALKIN BÖBREĞİ İFLASIN EŞİĞİNDE	38
İŞTE LİYAKAT!	39
KAYYUMLUK BİR AKP’Lİ MESLEĞİ	40
KÜÇÜK ENİŞTEYE BÜYÜK KIYAK!	41
PARALEL BELEDİYE GİBİ ÇALIŞAN AİLE	41
SORUNLU KREDİLERİN 100 TL’SİNİN 19’U DEMİRÖREN’DE	42
YURTTAŞIN PARASI 49 DEPO’DA YAKILMIŞ!	42
AKP YAYA BIRAKTI	43
BORÇLARA KARŞILIK PARSEL PARSEL SATIŞ	44
KİRALAR UÇTU DESTEK YERİNDE SAYDI	45
UMUT TACİRLİĞİ; ÖMÜR SINAVLA GEÇİYOR...	46
İKTİDAR KKTC EKONOMİSİNİ DE ÇÖKERTTİ, TÜRKLER İŞÇİ OLARAK	47
DOLMABAĞÇE’DE İLİM YAYMA TAHRİBATI	47
BUĞDAYDA NELER OLUYOR?	48

ÇÖZÜM ÜRETMEK YERİNE YENİ SUÇLU ARAYIŞINA GİREREN İKTİDARDAN UYARANLARA ‘İŞBİRLİKÇİLER’ DEDİ	50
CEZAEVLERİNDE ÖLÜMLER GİDEREK ARTIYOR	51
BASIN ÖZGÜRLÜĞÜNDE 2021 BİLANÇOSU DA KARANLIK!	52
ÖZGÜR BASIN!	53
DÜNYA’DA EN FAZLA MÜLTECİ BARINDIRAN ÜLKEMİZDE, SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR MÜLTECİ POLİTİKASI YOK	54
107 BİN ÖĞRENCİ AÇIKTA KALDI	56
5 YILDA 230 BİN ÖĞRENCİ OKUL KAYDINI DONDURDU	57
TURKOVAC BİLMECESİ	58
YÖNÜNÜ KAYBEDEN DIŞ POLİTİKA!	58
CEHALET!	62

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti’nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım “Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz.” yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP’nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu doğrudur olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye’nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti’nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima ‘Kol kırılır yen içinde kalır’ olmalıdır. Parti için sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak ‘Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler’ algısı oluşturup, CHP’ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkelerini kapsar olmasıdır. Söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiği son derece önemlidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemini unutmamalıyız.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşısındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşısındakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlış gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap ‘muhatap almıyoruz’ olmalıdır.

27 ARALIK 2021- 02 OCAK 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*27 Aralık 1919'da Samsun'da ateşlediği kurtuluş mücadelesinin ardından Erzurum ve Sivas kongrelerini toplayan **Mustafa Kemal Paşa, Heyet-i Temsiliye üyeleriyle Sivas'tan Ankara'ya geldi.**

*27 Aralık 1939'da **Erzincan Depremi**: Türkiye'nin Erzincan ilinde Richter ölçeğine göre 8 büyüklüğünde bir deprem oldu; 32.962 kişi hayatını kaybetti, yaklaşık 100 bin kişi yaralandı.

*27 Aralık 1936'da İstiklal Marşı'nın yazarı şair-yazar **Mehmet Âkif Ersoy hayatını kaybetti.**

*28 Aralık 2011'de **Uludere olayı** yaşandı. Şırnak'ın Uludere ilçesi yakınlarındaki Irak topraklarında, Türk Hava Kuvvetlerinin F-16 savaş uçaklarıyla yaptığı bombardıman sonucunda, Kürt kökenli vatandaşların oluşturduğu bir kaçakçı kafilesinden, 34 kişi hayatını kaybetti.

*31 Aralık **Yılbaşı Gecesi**

*1 Aralık 1926 gece yarısından itibaren **Uluslararası Takvim ve Saat kullanılmaya başlandı.**

*1 Aralık 1929'da **Millet Mektepleri açıldı.**

*1 Ocak 2017'de İstanbul'da, **Reina gece kulübüne saldırı** yapıldı. Saldırı sonucunda 39 kişi hayatını kaybetti, 70 kişi ise yaralandı.

İÇ GÜÇLERİN SOYGUNU VEYA ERDOĞAN'A YÖNELTİLECEK 11 SORU

1) Erdoğan, 22 Kasım tarihinde kabine toplantısı sonrası yaptığı açıklamada, döviz kurlarındaki artışı **"kurdaki rekabet gücü"** olarak değerlendirdi. **"Kurdaki artışa çare bulun"** diyen iktisatçılara da **"Mandacı iktisatçıların reçetelerine itibar etmiyoruz"** ifadelerini kullandı.

Erdoğan'ın bu konuşmayı yaptığı gün, Dolar kuru 11 lira 5 kuruş idi.

Erdoğan kendisine **"tedbir al"** diyen iktisatçıları o gün neden dinlemedi?

Döviz müdahale için, dolar kurunun 18 lira 33 kuruşu görmesini neden bekledi?

Madem Türk Lirasının değer kaybetmesi **"kurdaki rekabet gücü"** idi, bu politikadan neden bir gecede vazgeçildi?

2) Erdoğan'ın AK Parti Merkez Yürütme Kurulu toplantısında, **"Üretimle yabancı yatırımcıların dikkatini çekeceğiz. Çin böyle büyümüş"** diyerek, o toplantıda **"Çin modelini"** gündeme getirdiği, 3 Aralık 2021 tarihli Hürriyet Gazetesine manşet oldu.

Söz konusu tarihte de dolar kuru 13 lira 43 kuruş idi.

Türk Lirasının değerini düşürerek, milleti fakirleştirerek, ucuz iş gücü haline getirmeyi amaçlayan bu modelden neden vazgeçildi?

3) Erdoğan, döviz kurlarındaki artışı sürekli dış güçlere bağlayarak, **"ekonomik kurtuluş savaşı veriyoruz"** demeye kadar işi götürdü. Ancak Erdoğan'ın yeni Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, 13 Aralık 2021'de verdiği bir demeçte **"dışarıdan herhangi bir saldırı yok! Çok net olarak söylüyorum"** diyerek, Erdoğan'ı yalanladı.

Bakanın Erdoğan'ı yalanladığı gün, dolar kuru 13 lira 86 kuruş idi.

Ekonomimize dış güçler saldırmadıysa, dolar kurunu 18 lira 33 kuruşa acaba hangi güçler getirdi?

Erdoğan Doları, 8 lira 31 kuruştan, 18 lira 33 kuruşa kadar getiren güçlere neden sessiz kaldı? **Öyle anlaşılıyor ki, millet dış güçlere odaklanmışken, iç güçler tarafından bir gecede soyuldu...**

4) Erdoğan'ın Kabine sonrası yaptığı açıklamaların gecesinde, Ziraat Bankası Genel Müdürü, **"Şu ana kadar 1 milyar dolar civarında bir para bozduruldu"** dedi. Hazine ve Maliye Bakanı da daha sonra bunu teyit etti. Bir başka özel bankanın Genel Müdürü (İş Bankası) 21 Aralık sabahı televizyona çıktı. **"Sabah saat 10.00 itibarıyla satılan miktarın 1 milyar 750 milyon dolara çıktığını"** söyledi...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ancak BDDK'nın gerçek kişilere ait döviz tevdiat hesaplarına ait rakamlar 20 Aralık ile 21 Aralık arasında bırakın vatandaşın satış yapmasını, aksine vatandaşın 218 milyon dolar döviz aldığını gösteriyor.

Bu durumda dövizleri vatandaş satmadıysa, o gece o dövizleri kimler sattı?

Hangi kurdan sattı? Kimlere sattı?

5) Yine aynı özel bankanın Genel Müdürü (İş Bankası), **“Dolar kurunun 11’li seviyelere gelmesini, vadeli işlemlerdeki pozisyonlarıneksiye geçmesi ve algoritmaların devreye girerek, pozisyonları kapatması neticesinde olduğunu”** da söyledi. Yani o gece satışlar büyük ölçüde bilgisayara yüklenen emirlerin otomatik devreye girmesiyle gerçekleşti.

Bu durumda küresel piyasalarda manipülasyon sicili oldukça kabarık olan Amerikalı Finans şirketi J.P Morgan 18 Aralık tarihinde müşterilerine, **“Türk Lirası için yeni algoritma emri almayacağını, eski emirlerin de en kısa sürede iptal edilmesi”** tavsiyesinde nasıl bulunabildi?

Bu finans şirketi 20 Aralık gecesi olacıklardan, sadece birkaç gün önce, bu bilgiye nasıl ulaşabildi?

Aynı J.P Morgan şirketine, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu 21 Aralık 2021 tarihinde aldığı kurul kararı ile **“Türkiye’de danışmanlık yapma”** iznini neden verdi?

6) 20 Aralık gecesi, Vakıfbank 4,5 milyar dolar, Halkbank 3,6 milyar dolar, Ziraat bankası 6,5 milyar dolar, 21 Aralık sabahtan 22’si akşamına kadar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’nın arka kapısından 4,5 milyar dolar, toplamda 19,1 milyar dolar satıldı. Eğer Erdoğan bu rakamlara **“doğru değil”, “bu rakamları kabul etmiyorum”** diyecekse, gelir Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne, Araştırma önergemize kabul oyu verir. Yapabilir mi? Karnı ağrımayan yapar. Ama karnı ağrıyan yapamaz. İnkâr eder.

7) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’nın net döviz rezervleri 17 Aralık itibariyle, **-46,7 milyar dolar**. Yani kasada Merkez Bankasının ait tek sent yok.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası milletin kendisine emanet ettiği yani Merkez Bankasına ait olmayan rezervleri arka kapıdan hangi kanuna, hangi kurala dayanarak sattı?

84 milyona ait beytülmal böylesine pespaye bir kumara nasıl pey diye sürüldü?

8) Erdoğan, 20 Aralık’tan bir gün önce **“faiz indirmeye devam edeceğim, Ben Müslüman’ım naslar neyi gerektiriyorsa onu yapmaya devam edeceğim”** dedi.

Ama bir gün sonra, aynı Erdoğan dolar üzerinden faiz artışını yaptı.

Madem Müslüman’dın, madem inancın gereği faizi indiriyordun, neden Türk Lirasına dolar üzerinden faiz artışı yaptın?

Neden Türk Lirasını, Amerikan Dolarının himmetine muhtaç ettin?

9) Bugün devletin Hazinesi özel bankaların ödeyeceği faize bile kefil oldu.

Özel bankaların ödeyeceği faiz bile Hazine’nin sırtına yüklendi.

Erdoğan’a soruyoruz acaba bu hangi dinin kitabında var?

Sayısı yüz binlerle sınırlı bir avuç zengin alacağı faize, 84 milyonu kefil yapmak, bunların faiz yükünü milletin sırtına yıkmak hangi dinde caiz?

10) Erdoğan daha birkaç hafta önce (22 Kasım 2021), yaptığı bu işlere gerekçe üretirken **“Yıllarca dünya ortalamalarının çok üzerinde oranlarla borçlanan, borçlanmak zorunda bırakılan bir ülke olduk”** diyordu.

Tüm bu olaylardan sonra, Hazine’nin borçlanma faizi arttı mı, azaldı mı?

Merkez Bankasının faizi Eylül’den bu yana 19’dan 14’e indi.

Hazine’nin borçlanma faizi 17’lerden 23’lere çıktı.

Merkez bankasının faizini indirmek nassın gereği ise,

Hazine’nin borçlanma faizini artırmak neyin gereği?

Faiz lobilerinin isteğinin gereği mi?

11) Erdoğan, günün sonunda yaptığı bu operasyonla fakirden aldı, zengine verdi.

Bunu biz demiyoruz.

Kendi atadığı Hazine ve Maliye Bakanı diyor. Bakan:

“Büyük finansörler, bu işin bir şekilde döneceğini bilir. Ama çarpılan kim oldu?

Küçük yatırımcılar. Şimdi kara kara düşünüyorlar” dedi mi? Dedi.

Ben de soruyorum.

Bu küçük yatırımcıları neden çarptın Erdoğan?

Milletin alın terine, emeğine köpük deyip, neden bir gecede hüpletтин?

BİZ NASIL ÇÖZECEĞİZ?

1-Önce güveni sağlayacak adımlar atılacak. Sorunu yaşayan sosyal taraflarla bir araya gelinecek. Anayasal kurum olan Ekonomik ve Sosyal Konsey hemen toplanacak.

2-Düzenleyici ve denetleyici kurumların yönetimine liyakatli kişiler atanacak, iş ehline teslim edilecek, ekonomi politikalarında akıl, mantık ve bilim öncelenecek.

3-Cumhurbaşkanı tarafından kurulan “Fiyat İstikrarı Komitesi” feshedilecek; fiyat istikrarını, bağımsızlığı güçlendirilecek Merkez Bankası sağlayacak.

4-Devlette israfı önlemek üzere bir genelge yayınlanacak, israfa yol açan bütün uygulamalara son verilecek.

5-Devlet yönetiminde; başta kamu ihaleleri olmak üzere her alanda şeffaflık esas olacak, halkın denetiminin önü açılacak. TBMM Başkanı, Sayıştay raporlarına müdahale edilmemesi için her türlü önlemi alacak.

6-Döviz garantili ihaleler hakkaniyetli bir anlayışla Türk Lirası'na çevrilecek ve ayrıntıları kamuoyuna açıklanacak.

7-Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle ivedilikle bir “Stratejik Planlama Teşkilatı” kurulacak.

Kemal KILIÇDAROĞLU

CHP Genel Başkanı

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

-Sanayi Üretimi

• Geçen hafta açıklanan sanayi üretim istatistiklerine göre ekimde sanayi üretimi geçen yılın aynı ayına göre yüzde 8,5 oranında, bir önceki aya göre ise yüzde 0,6 oranında artış kaydetti. Geçen yıl ekimde sanayi üretimi 2019 yılının aynı ayına göre yüzde 10,4, artmış bir önceki aya göre ise yüzde 1,2 oranında azalmıştı.

• Sanayi üretimi Ocak-Ekim 2021 döneminde ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 18,7 oranında artış kaydetti. Geçen yıl aynı dönemde üretimde yüzde 0,3 oranında azalma yaşanmıştı.

• Sanayi üretiminde hem ihracatta hem de iç talepteki canlı seyir (ki iç talepteki canlılığın kasım ve aralık aylarında yerini çok derin bir daralmaya bıraktığı çok net bir şekilde gözleniyor) nedeniyle yaşanan bu artışa en büyük katkıyı yüzde 19,6 oranındaki üretim artışıyla imalat sanayi sektörü verdi. Aynı dönemler itibariyle madencilik üretiminde yüzde 16,6, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektörünün üretiminde ise yüzde 9,3 oranında artış yaşandı.

• Sanayi sektörünün üretiminde, geçen yılın aynı dönemindeki düşük bazın da etkisiyle yaşanan bu yüksek sayılabilecek artışın, yaşanan ekonomik krizin bir yansıması olarak önümüzdeki aylarda yerini daralmaya bırakması şaşırtıcı olmaz.

-Cari İşlemlerde Ekimde de Fazla Verildi

• Cari işlemler ağustos ve eylül aylarından sonra ekimde de 3,2 milyar dolar fazla verdi. Böylece geçen yıl ocak-ekim döneminde 28,6 milyar dolar olan cari işlemler açığı bu yıl 8,4 milyar dolara kadar geriledi. Ekim sonu itibariyle sbon bir yıllık cari işlemler açığı ise 15,4 milyar dolara geriledi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Türk lirasının yüzde 60'a yakın değer kaybetmesinin etkisiyle ocak-ekim döneminde Türkiye'nin toplam döviz gelirleri yüzde 38,5 artarak 233 milyar dolara kadar yükselirken, döviz harcamaları ise yüzde 22,7 artarak 241,9 milyar dolar olarak gerçekleşti.
- Bu dönemde Türkiye'ye net 28,1 milyar dolarlık sermaye girişi yaşandı. Ödemeler dengesi finansman dengesinde 18,6 milyar dolarlık fazla oluştu. Hem bu fazla hem de 14,7 milyar dolara ulaşan kaynağı belirsiz (gelir gider kalemlerinin hesaplanmasında yapılmış olabilecek bir hatadan da kaynaklanabilir) 14,7 milyar dolarlık döviz girişinin etkisiyle uluslararası rezervde 34,2 milyar dolarlık bir artış oldu. Bu artış Merkez Bankasının brüt rezervinin eksiden artıya geçmesine yetmedi.
- Türkiye'ye doğrudan yabancı sermaye girişi Ocak- ekim döneminde 10,7 milyar dolar olarak gerçekleşirken, Türkiye'den yurt dışına yapılan doğrudan yatırımlar ise 4,8 milyar dolara ulaştı. Türkiye'ye yapılan yabancı sermaye yatırımlarının 4,6 milyar dolarlık kısmını yabancıların gayri menkul alımları oluşturdu.
- **Bu Fazla Neye Yarar:** İktidar ne olduğunu henüz açıklayamadığı yeni ekonomik modelle (YEM) Türk lirasının değerini serbest düşüşe bırakarak, cari işlemler fazlası vererek enflasyonun ve döviz kurunun dengeleneceğini ileri sürüyor. TL'ye yüzde 60'a yakın oranda değer kaybettirilerek, yabancı sermayenin kaçışını hızlandırarak ve enflasyonun hızla yükselerek yoksullaşmayı bunca artırması karşılığında verilen cari işlem fazlası Türkiye'nin döviz ihtiyacını tümüyle karşılamaktan uzak bulunuyor. Zira, gelecek 12 aylık dönemde 170 milyar dolarlık dış borç ödeme yükümlülüğü bulunan Türkiye'de vatandaşların tasarruflarını TL yerine döviz ve altına yönlendirmesi, yurt dışına sermaye kaçışının sürmesi dövize olan talebi aylık 2-3 milyar dolarlık cari fazlayla karşılanamayacak ölçüde artırıyor. Bu nedenle de döviz kurları son bir yılda yüzde 122 oranında artış kaydetti ve artmaya da devam ediyor.

-Gelecek 12 Ayda 170 Milyar Dolarlık Dış Borç Çevrilecek

- Türkiye'nin gelecek 12 aylık dönemde vadesi dolacak olan dış borçları 170,3 milyar dolar olarak hesaplandı.
- Orijinal vadesine bakılmaksızın vadesine bir yıl ve daha az süre kalan borçlardan oluşan bu tutarın 5,8 milyar dolarlık kısmını Hazine, 514 milyon dolarını yerel yönetimler, 28,9 milyar dolarını kamu bankaları, 198 milyon dolarını da KİT'ler yapacak. Merkez Bankasının ise 26,1 milyar dolarlık geri ödemesi bulunuyor.
- Aynı dönemde özel sektörün yapması gereken dış borç ödemesi tutarı ise 109,3 milyar dolar olarak açıklandı.

- Kısa Vadeli Dış Borç Stoku 125 Milyar Dolar

- Türkiye'nin ekimde 531 milyon dolar azalarak 125,5 milyar dolara gerileyen kısa vadeli dış borç stoku (orijinal vadesi bir yıldan kısa) geçen yıl sonuna göre ise 11,3 milyar dolar arttı.
- Kısa vadeli dış borçların 24 milyar dolarlık kısmı kamu bankalarına, 26,1 milyar dolarlık kısmı Merkez Bankasına, 75,4 milyar dolarlık kısmı da özel sektöre ait bulunuyor.
- Ocak-ekim döneminde Merkez Bankasının kısa vadeli borçları 4,7 milyar, özel sektörün borcu 5,9 milyar dolar artarken, kamu bankalarının borcunda ise 698 milyon dolarlık artış kaydedildi.

- Özel Sektörün Dış Borcu 237 Milyar Dolar

- Özel sektörün uzun ve kısa vadeli dış borçları ise bu yılın ilk 10 aylık döneminde 4 milyar dolar artarak 236,9 milyar dolara kadar yükseldi.
- Sektörün uzun vadeli dış borçları 1,8 milyar dolar azalarak 161,4 milyar dolara gerilerken, kısa vadeli dış borçlarında ise 5,8 milyar dolarlık artış kaydedildi.
- Uzun vadeli dış borçların 64,7 milyar doları finans kesimine, 96,8 milyar doları ise özel sektöre ait bulunuyor. Ocak – ekim döneminde finans sektörünün borcunda 6,2 milyar dolarlık azalış, reel sektörün borçlarında ise 4,4 milyar dolarlık artış yaşandı.

-Merkez Bankası Brüt Rezervini Kur Müdahaleleriyle Eritiyor

- **Brüt Rezerv (Varlık):** Merkez Bankasının, **brüt rezervi** (altın + döviz); yükselen kura doğrudan döviz satarak müdahale etmeyi sürdürdüğü 3 - 12 Aralık haftasında 1 milyar 225 milyon dolar daha azalarak 122 milyar 890 milyon dolara geriledi.
- **Rezervde son üç haftada 5,5 milyar dolarlık erime oldu. Merkez Bankasının geçen hafta (13-17 Aralık) yaptığı müdahaleler nedeniyle döviz rezervindeki erimenin devam ettiği tahmin ediliyor.**

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- (Merkez Bankası 1-17 Aralık günleri arasında döviz kurlarına beş ayrı müdahalede bulundu. (1 Aralık, 3 Aralık, 10 Aralık, 13 Aralık ve 17 Aralık) Bütün bu müdahalelerde 6,1 milyar doları doğrudan, 392 milyon doları da vadeli işlemler yoluyla olmak üzere toplamda 6,5 milyar dolarlık bir satış yaptığı tahmin ediliyor.
- 3 – 10 Aralık haftasında brüt **döviz rezervi** 855 milyon dolar azalarak **84 milyar 153 milyon** dolara, **altın varlıkları** da 370 milyon dolar azalarak **38 milyar 737 milyon** dolara indi.
- **Borçlar (Yükümlülük):** Merkez Bankasının bilanço içi döviz ve altın borçları geçen hafta 45 milyon dolar artarak 114,8 milyar dolara yükselirken, bilançosunda gözükmeyen (bilanço dışı) **döviz ve altın swap borçları** ise 444 milyon dolar azalarak 59 milyar 954 milyon dolara indi.
- Swap dâhil toplam **döviz ve altın borçları** ise **399 milyon dolar** azalarak **174,7 milyar dolara** geriledi.
- **Net Rezerv:** Döviz satışlarının etkisiyle Merkez Bankasının (kamunun Merkez Bankasındaki mevduatı da borç kabul edildiğinde) swap borçları dahil eksi konumdaki **net rezervi, 854 milyon dolar daha azalarak (eksi) -49,2 milyar dolardan -50 milyar dolara geriledi.**
- IMF ile 2002 yılında imzalanan Stand-by anlaşması ile tanımlanan analitik bilançoya göre hesaplanan (kamunun döviz mevduatı Merkez Bankası borcu **sayılmadığında**) yine eksi durumdaki net rezervi ise 870 milyon dolar daha azalarak (eksi) – **37,9 milyar dolardan -38,9 milyar** dolara geriledi.

-AKP Döneminde Dışarıya 194 Milyar Dolar Faiz Ödendi

- Türkiye'nin 446 milyar dolar düzeyindeki dış borçları için bu yıl ocak-ekim döneminde yurt dışına ödediği faiz 10,9 milyar dolara ulaştı.
- Böylece 2003 yılı başından bu yana Türkiye'nin yurt dışına ödediği faiz 194 milyar 369 milyon dolara ulaştı. Bu ödemenin 90,1 milyar dolarını Devlet, 104 milyar dolarını ise özel sektör gerçekleştirdi.
- **Dış Borçlanma Ve Borç Ödeme:** Bu arada Türkiye, bu yıl ocak-Ekim döneminde dışardan 38,3 milyar dolarlık uzun vadeli dış borç kullanırken, uzun vadeli dış borç anapara ödemeleri ise 49,9 milyar dolar olarak gerçekleşti.
- **Ödemesini yaptığı uzun vadeli dış borç kadar dışardan uzun vadeli yeni dış borç bulamayan Türkiye bu haliyle 11,6 milyar dolarlık net dış borç ödeyicisi oldu.** Diğer bir ifadeyle dışarıya kaynak transfer etti.

-Sıcak Para

- Yabancıların Türkiye'deki hisse senedi, iç borçlanma kâğıdı, banka mevduatı ve swaplardan oluşan **sıcak para stoku**, 3 - 10 Aralık haftasında, swap girişlerinin etkisiyle 1,4 milyar dolar artarak **56,8 milyar dolara** yükseldi. Sıcak para stoku bu haliyle yılbaşındaki düzeyinin 32,2 milyar dolar altında bulunuyor.
- **Kur ve fiyat hareketlerinden arındırıldığında söz konusu hafta yabancılar net olarak 104 milyon dolarlık hisse senedi, 54 milyon dolarlık (net) devlet iç borçlanma kâğıdı sattılar.** Ters repo işlemlerini ise 154 milyon dolar, özel sektör borçlanma kağıtların da 6,3 milyon dolar artırdılar..
- **Yabancı bankaların Türkiye'deki bankalardan olan swap alacakları ise 1,1 milyar dolar artırarak 4 milyar dolara çıkardılar.**
- Yabancıların mevduatları ise özellikle TL mevduatlarının dolar cinsinden değerinin azalmasının da etkisiyle 270 milyon dolar azaldı.
- Yabancı yatırımcıların 10 Aralık itibarıyla Türkiye'deki portföylerinin 20 milyar dolarlık kısmı hisse senedi, 5 milyar dolarlık kısmı kamu ve özel sektör borçlanma kâğıdı ve repo, 27,7 milyar dolarlık kısmı döviz ve TL mevduatlarından 4 milyar doları da swap alacaklarından oluşuyor.
- **Yabancı yatırımcılar kur ve fiyat değişimlerinden arındırıldığında bu yıl 1 Ocak – 10 Aralık günleri arasında hisse senedi ve iç borçlanma kâğıtlarında net olarak 211 milyon dolarlık alım yaptılar.** Swap alacaklarını net olarak da 16,6 milyar dolar azalttılar. Dolayısıyla **yılbaşından bu yana net sıcak para çıkışı (kur farklarından arındırılmış) 16,4 milyar dolar oldu.**

-Bütçeden Ödenen Faiz

- Devlet iç ve dış borçları için bu yıl ocak-kasım döneminde Merkezi Yönetim Bütçesinden toplam 171,9 milyar liralık faiz ödemesi yapıldı. Faiz ödemeleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 33,2 oranında artış kaydetti.
- Bu ödemenin 114,7 milyar liralık kısmı iç borçlar, 37,8 milyar liralık kısmı dış borçlar, 19,4 milyar liralık kısmı ise kira sertifikası ve benzeri hem iç hem de dış borçlanma araçları için yapıldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Bu dönemde bütçeden döviz cinsinden ödenen (iç ve dış borçlar için) faiz miktarı ise 48,5 milyar liraya yükseldi. Faiz ödemelerinin yüzde 28,2'si döviz cinsinden ödenen faizlerden oluştu. Kur artışı yüzünden bu tutarın gelecek yıl 1,5 katına çıkması bekleniyor.
- Bu arada AKP döneminde bütçeden yapılan toplam faiz ödemesi ise 1 trilyon 237 milyar liraya kadar yükseldi.

-Bütçe Açığı Azaldı

- Merkezi yönetim bütçesi Kasım'da 32 milyar lira fazla verirken, Ocak-Kasım dönemindeki bütçe açığı da 46,5 milyar liraya geriledi.
- Ocak-Kasım döneminde bütçe gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 36,5 oranında artarak 1 trilyon 272 milyar liraya yükselirken, bütçe harcamaları ise yüzde 24 oranında artarak 1 trilyon 319 milyar lira olarak gerçekleşti.

-Kredi ve Mevduat Gelişmeleri: Dolarizasyon Yüzde 66'ya Çıktı

Mevduat

- Bankalardaki toplam mevduat, döviz mevduatlarındaki artışın ve döviz kurunda o hafta yaşanan yüzde 1 oranındaki artışın da etkisiyle 89,5 milyar lira büyüyerek 5 trilyon 475 milyar liraya yükseldi.
- TL cinsinden mevduatlar 17,7 milyar lira artarak 1 trilyon 943 milyar liraya yükseldi.
- 3,2 milyar dolar artarak 256,3 milyar dolara yükselen döviz cinsinden mevduatların TL karşılığı ise 71,8 milyar lira artarak 3 trilyon 531 milyar liraya yükseldi.
- **Dolarizasyon:** Döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı da tüm mevduatlar için yüzde 64,5'e kadar çıktı.
- **Dolarizasyon** oranı gerçek kişilere ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 66,4'e kadar yükseldi.
- Gerçek kişilere ait döviz mevduatları 6 - 13 Aralık günleri arasında 1,8 milyar dolar artarak 161,1 milyar dolara çıktı. *Gerçek kişilere ait döviz mevduatlarının TL karşılığı ise 41,8 milyar lira artarak 2 trilyon 218 milyar lira oldu.*
- Aynı hafta gerçek kişilerin Türk lirası mevduatları ise 30,6 milyar lira azaldı. Gerçek kişilerde TL'den döviz yönüne iyice belirginleşti.

Krediler

- Bankaların verdiği krediler (*bankaların bankalara verdiği krediler hariç*) 3-12 Aralık günleri arasında, hem TL kredilerdeki artış hem de döviz kredilerinin TL karşılığında kurda o hafta yaşanan yüzde 1 oranındaki artışın etkisiyle 54,6 milyar lira daha artarak 4 trilyon 969 milyar liraya yükseldi.
- Bu günler arasında TL krediler 28,5 milyar lira artarken, döviz cinsinden kredilerin TL karşılığında ise 26 milyar liralık artış oldu. Döviz kredileri dolar cinsinden ise 22 milyon dolar azalarak 158,4 milyar dolara geriledi.
- Yıl başından bu yana Türk lirası kredilerde yüzde 17,9 oranında artış, döviz kredilerinde ise (dolar cinsinden) yüzde 4,4 oranında azalma yaşandı.
- **Döviz kredilerinin Türk lirası karşılığı ise kur artışı yüzünden yüzde 79 oranında arttı. Bu artış döviz kredisi kullanan şirketlerin kur artışı yüzünden nasıl yüksek bir maliyete katlanmak zorunda kaldıklarını gösteriyor.**
- **Batık Krediler Hızla Artıyor:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise söz konusu haftada 161 milyar liraya olarak gerçekleşti.
- **Türk lirasının hızlı değer kaybı yüzünden finans piyasalarının sarsıldığı son iki ayda bankaların batık alacaklarında 12,7 milyar liralık artış yaşandı. Bankaların batık durumdaki alacakları Eylül ayı sonunda 149 milyar lira düzeyinde bulunuyordu.**

-Enflasyonun Ezdiği Vatandaş Borca Sarıldı

- **Bankalara ve Finansman Şirketlerine:** Tayyip Erdoğan'ın "yastık altındaki döviz ve altınlarını" çıkarmaya çağırdığı, geliri artmadığı için enflasyon altında ezilen vatandaşların bankalara ve finansman kuruluşlarına olan borçları krizle birlikte hızla büyüyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Bireylerin bankalara ve finansman şirketlerine olan (konut, taşıt, ihtiyaç ve kredi kartı) borcu (takiptekiler de dahil) 3 -10 Aralık günleri arasında 3,9 milyar lira daha artarak, 1 trilyon lira sınırını geçti. Bu borcun 24,2 milyar lirası son haftalarda hızla artan vadesinde ödenmediği için takibe alınan kredi ve kredi kartı borçlarından oluşuyor. **Vatandaşın kredi ve kredi kartı borçları son bir ayda 34 milyar lira arttı.**
- **Vatandaşların bankalar ve finansman şirketlerine olan borcunun 797 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinden, 205 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 4,1 milyar liralık artış yaşandı. Kredi kartı borçları ise değişmedi.**
- Vatandaşın borçlarında yıl başından bu yana ise 95,2 milyar lirası tüketici kredilerinden, 54 milyar lirası da kredi kartlarından olmak üzere toplam 150 milyar liralık artış yaşandı.
- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen takipteki borçları da 18,2 milyar lirası tüketici kredilerinden, 6 milyar lirası da kredi kartlarından olmak üzere toplam 24,2 milyar lira düzeyinde bulunuyor. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine satıyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.
- **Varlık Yönetim Şirketlerine Borç:** Bu arada bankaların vatandaştan zamanında tahsil edemedikleri için takibe aldıkları ancak daha sonra da varlık yönetim şirketlerine sattıkları alacaklarından kaynaklanan vatandaşın borcu da Eylül 2021 sonu itibarıyla 30,7 milyar lira olarak açıklandı.
- **Buna göre bankalar ve varlık yönetim şirketleri tarafından icra yoluyla vatandaştan tahsil etmeye çalıştıkları alacak miktarı 55 milyar lirayı geçiyor.**
- **TOKİ'ye Olan Borç:** Vatandaşların taksitli konut alımları nedeniyle Toplu Konut İdaresine (TOKİ) olan borçları ise 27 milyar lira düzeyinde bulunuyor.
- **Toplam Borç:** Böylece **vatandaşların**, bankalara, finansman şirketlerine, varlık yönetim şirketlerine ve TOKİ'ye olan (tahsili gecikmiş borçlar da dahil) **toplam borcu 1 trilyon 60 milyar lira** düzeyinde seyrediyor.

-Bankaların Kara Listesindeki İsim 3 Milyon 852 Bine Çıktı

- İktidarın salgın döneminde doğrudan destek vermek yerine bankalardan borçlanmaya yönlendirdiği vatandaşların önemli bir kısmı bankalara olan borcunu zamanında geri ödeyemediği için bankalar tarafından takibe alınıyor.
- Risk merkezinin verilerine göre bu yıl ocak-ekim döneminde 962 bin 334 kişi tüketici kredisi, 479 bin 969 kişi de kredi kartı borcunu ödeyemediği için bankalar tarafından takibe alındı.
- Hem birden fazla banka tarafından hem de hem tüketici kredisi hem de kredi kartı borcu nedeniyle takibe alınanlar tek kişi sayıldığında toplam 1 milyon 212 bin 193 kişi borcunu ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verildi. Geçen yıl aynı dönemde bu sayı 603 bin 656 olmuştu.
- Bu arada son beş yıl içerisinde bankalara olan borcunu zamanında ödeyemediği için takibe alınanlardan borcu hala devam edenlerin sayısı da ekim ayı sonunda 3 milyon 851 bin 908 kişiye yükseldi.

-Faiz Oranları: Hazinesin İç Borçlanma Faizleri Artıyor

Kredi Ve Mevduat Faiz Oranları

- 10 Aralık itibarıyla bankaların bir yıl vadeli TL cinsinden mevduata uyguladığı yıllık faiz oranı bir önceki haftaya göre 1,69 puan azalarak yüzde 14,35'e geriledi. Bir yıla kadar vadeli ticari kredi faizleri ise 0,66 puan artarak yüzde 19,63 oldu.

Merkez Bankası Faiz İndirdi

- Merkez Bankası Para Politikası Kurulu, enflasyonun yükselişine ve Türk lirasının hızlı değer kaybına aldırmadan politika faizini geçen hafta bir puan daha indirerek yüzde 14'e düşürdü.
- Merkez Bankasının çeşitli yollardan bankalara verdiği paranın (17 Aralık itibarıyla 375 milyar lira) ağırlıklı ortalama faizi de 17 Aralık itibarıyla yüzde 14,79 oldu.

İç Borçlanma Faizi

- AKP'lilerin "düşük faiz" söylemine ve Merkez Bankasının faiz indirimine rağmen iç borçlanma faizleri yükselmeye devam ediyor.
- İki yıl vadeli devlet tahvilinin (**gösterge faiz**), 10 Aralık'ta yüzde 21,07 olan yıllık faizi 17 Aralıkta yüzde 22,30'a çıktı.
- **Beş yıl vadelinin faizi yüzde 23,92'ye yükseldi, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise yüzde 22,83 oldu.**
- Faiz oranları, önceki hafta sonuna göre iki yıl vadeli 1,23 puan, 10 yıl vadeli 1,42 puan ve 5 yıl vadeli 1,42 puan yükseldi. **Merkez Bankasının politika faizinin yüzde 19 olduğu dönemde yüzde 17 -18 bandında seyreden iç borçlanma faizleri şimdi politika faizinin 8-9 puan üzerinde bulunuyor.**
- Merkez Bankası bankaları fonlarken kullandığı repo faizini indirirken, 2,3 trilyon liralık bir iç ve dış borcun anapara ve faiz ödemeleri ile bütçe açığını sürekli yeniden borçlanarak çevirmek zorunda bulunan Hazinesinin faiz yükünü ise artırıyor.

Risk Primi (CDS)

- Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası - 5 yıl vadeli*) ise ekonomi yönetimine hakim olan "akıl dışı" söylem ve kararlar nedeniyle geçen hafta yüzde 9,2 oranında artarak 16 Aralık itibariyle 522,09 olarak gerçekleşti.
- Merkez Bankası faizini indireceğim derken 400'ün altına inen Türkiye'nin riskini 500 puanın üzerine çıkararak dış borçlanma maliyetlerinin de artmasına yol açtı. Bu durum sadece kamunun değil, diğer kesimlerin dış borçlanmalarını da daha pahalı hale getiriyor.

-İcra Dairelerindeki Dosya Sayısı 23 Milyon

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre bu yıl 1 Ocak- 17 Aralık günleri arasında icra ve iflas dairelerine toplam 7 milyon 651 bin yeni dosya geldi. Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 600 bin adet arttı.
- **Aynı dönemde 6 milyon 421 bin icra dosyası da sonuçlandırıldı.**
- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı bir yıl öncesine göre 282 bin artarak 10 Aralık itibariyle 22 milyon 928 bin adet oldu.

-Tarımda Üretkici Fiyatları Kasımda Yüzde 4,57 Arttı

- Tarım ürünü üretici fiyatları kasımda bir önceki aya göre yüzde 4,57, geçen yılın aynı ayına göre de yüzde 24,35 oranında artış kaydetti.
- 12 aylık ortalamalara göre artış ise yüzde 22,36'ya kadar yükseldi.
- Tarım dışındaki alanlarda üretici fiyatları yıllık yüzde 55 gibi oldukça yüksek bir oranda artarken, tarım üretiminde üretici fiyat artışının yüzde 24,35'te kalması sektördeki hızlı yoksullaşmayı gösteriyor.

-Konut Satışları Azalıyor

- Türkiye genelinde konut satışları ocak-kasım döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 9,2 oranında azalarak 1 milyon 265 bine geriledi.
- Satışlardaki azalma kredili konut satışlarında yaşanan yüzde 55,4 oranındaki düşüşten kaynaklandı. Kredili konut satışlarının 559 binden 249 bine gerilediği bu dönemde diğer yöntemlerle yapılan konut satışları ise yüzde 21,7 oranında artarak 1 milyon 16 bine yükseldi.
- **Yabancılara Yapılan Satışlar Artıyor:** Bu arada Türk lirasının değersizleşmesi ve 250 bin dolarlık konut alana Türk vatandaşlığı verilmesi yabancıların Türkiye'den konut alımlarını da artırdı. Yabancılara yapılan satışlar Ocak- kasım döneminde yüzde 39,4 artarak 50 bin 735 oldu.
- Kasımda Türkiye'den en fazla konut alanlar sırasıyla İran, Irak, Rusya, Almanya, Kazakistan ve Afganistan uyruklular oldu.
- **Konut Maliyetleri Yüzde 41, Fiyatlar Yüzde 40 Arttı:** Ekim ayı itibariyle son bir yılda ikamet amaçlı konutların maliyeti yüzde 41,5 oranında artış kaydetti.
- Merkez Bankasının belirlemelerine göre aynı dönemde konut fiyatlarında ise yüzde 40 oranında artış yaşandı.

- Türkiye genelinde konut birim fiyatı ise metrekare başına 5 bin 317 lira olarak gerçekleşti.

-Otomobilde Üretim ve Satışlar Azaldı

- Türkiye'nin bu yıl ocak-kasım dönemindeki otomobil üretimi geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 7.5 oranında azalarak 705 bin 642'ye gerilerken, yurt içi satışlarda yüzde 2,1 oranında, ihracatta da yüzde 6,5 oranında daralma yaşandı.
- Yurt içinde satılan 518 bin 294 otomobilin 205 bin 214'ünü yerli üretim, 313 bin 80'ini de ithal otomobiller oluşturdu. İhraç edilen otomobil sayısı ise 506 bin 915'e geriledi.

50 DEĞİL 36

İktidar, asgari ücrette yüzde 50 artışla övünürken TBMM'ye getirilen torba yasa teklifi artışın gerçekte yüzde 36 düzeyinde olduğu açığa çıkarttı. Tüm ücretli çalışanlara uygulanan Asgari Geçim İndirimi'nde (AGİ) asgari ücretliler dışarıda tutulurken, asgari ücretin üzerindeki maaşlarda, gelirin asgari ücret tutarına kadar olan kısmının vergiden muaf olacağı sözü tutulmadı. İktidar, anayasaya aykırı bu yasa teklifiyle iş bilmezliğini ve liyakatsizliğini ortaya koydu!

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarının aksine yeni asgari ücrete yapılan artışın yüzde 50 değil yüzde 36 olduğu, **TBMM'ye gönderilen gelir vergisi yasasında değişiklik** ile açığa çıktı. Asgari ücreti gelir ve damga vergisinden muaf tutacaklarını böylece işverenlere 450 TL destek sağlayacaklarını ifade eden iktidar, asgari ücretin üzerinde maaş alanların aylık gelirlerinin asgari ücret tutarına kadar olan kısmının vergiden muaf olacağını ilan etmişti. TBMM'ye getirilen gelir vergisi yasa değişikliği teklifinde asgari ücret gelir vergisinden istisna edilirken, tüm ücretli çalışanlar için uygulanan Asgari Geçim İndirimi'nde (AGİ) asgari ücretliler AGİ dışında tutuluyor. Asgari ücret üzerindeki maaşların asgari ücrete kadar olan tutarının vergiden muaf olacağı vaadi de teklifte yer almıyor. Oysa Bakanlık, 16 Aralık'ta yaptığı asgari ücret açıklamasında, asgari ücretin üzerinde gelir elde edenler için ödenen ücretin, brüt asgari ücret kadar kısmının da gelir vergisinden muaf olduğu bildirmişti. Bu vaatlerin hiç birisi meclise sunulan torba yasa teklifinde yok! Vergi istisnasından yararlanmak için daha yüksek maaşla istihdam ettiği çalışanları asgari ücretli gösterenlerin tespiti halinde bu işverenlere ağır **vergi ziyaı** cezası kesileceği torba yasada yer alıyor. Gelir adaletini sağlamak amacıyla yıllardır uygulanan AGİ desteğinde asgari ücretin üzerinde maaş alanlar medeni durumları ve çocuk sayısına göre AGİ desteği almaya devam ederken, getirilen değişiklikle asgari ücretliler artık bu destekten yararlanamayacak.

Asgari ücretlilerin tamamı medeni durumlarına ve bakmak zorunda oldukları kişi sayısına bakılmaksızın aynı tutarda ücret alacaklar. Bu düzenleme, anayasanın eşitlik ve vergide adalet ilkesine aykırı olduğu gibi, evli ve 1 çocuklu bir asgari ücretli çalışanın aylık en az 400 TL AGİ desteğinden mahrum edilmesidir. Halen uygulanan asgari ücret AGİ dahil 2.826 TL idi. 4253 TL olarak açıklanan yeni asgari ücret ise AGİ desteği olmaksızın belirlenen tutar.

Bu durumda en az 400 TL'lik AGİ'yi de ilave ettiğimizde açıklanan artış oranı yüzde 50'ye ancak ulaşmaktadır ve olması gereken 4.653 TL'dir. Çocuk sayısına göre bu tutar daha da yükselecekti. Dolayısıyla şimdi yeni asgari ücretin AGİ'den dışlanmış olarak açıklanan tutarındaki gerçek artış oranı yüzde 36'dır. Bu oran zaten iktidarın 2022 yılı için belirlediği vergi, harç ve cezalarda artış için enflasyona endeksli şekilde uygulanması öngörülen **yüzde 36'lık yeniden değerlendirme oranıdır**. 3 Ocak'ta aralık ayı enflasyonu açıklandığında yüzde 30'a varacak ya da aşacak yıllık enflasyon karşısında asgari ücretliler eksiye düşecektir!

Yeni asgari ücret açıklanmasına karşın TBMM'ye getirilen değişiklik teklifinde SGK tavan priminin yeni ücrete göre uyarlanmaması ve değiştirilmemesi düşük ücret ve prim beyanını, kayıt dışılığı artıracak gibi çalışanların emekliliğinde bağlanacak aylık ile kıdem tazminatında ciddi kayba yol açacaktır.

Asgari ücretin üstündeki maaşlarda asgari ücret tutarına kadar olan kısım için gelir vergisi istisnasının uygulanmaması, çalışma hayatını kaosa sürükleyecektir. İşverenler gelir ve damga vergisi istisnasından yararlanabilmek için çalışanlarını asgari ücretten gösterme yoluna gidecektir...

Asgari ücretin üzerinde maaş alanlara, aşan kısmın kayıt dışı elden ödenmesi vergi ve SGK prim kaybına neden olacak, işverenleri yasa dışı arayışlara yönlendirecektir. Maliye ve SGK tarafından yapılacak denetimlerde pek çok işveren ağır ceza faizleriyle geriye dönük ağır vergi, SGK primi ve para cezaları ödemek tehdidiyle karşılaşacaktır. Yüksek maaşlı çalışan asgari ücretten gösterilmeyi, maaşının bir kısmını açıktan ya da elden almayı kabul etmediği durumda işini kaybetme olasılığıyla karşı karşıya kalacaktır. Kabul etmesi halinde, emekli aylığı ve kıdem tazminatında gerçek ücreti bordoya yansıtılmadığı için ağır kayıplar söz konusu olacaktır. İktidar;

'yüzde 50 rekor zam' kılıfıyla ambalajladığı asgari ücret artışı ve vergi muafiyeti vaadiyle zihninin gerisindeki gerçek oyun planını gizleyip, insanların umutlarıyla, beklentileriyle alay etmiştir!

Bu torba yasayla tüm çalışanların asgari ücretli olmasına zemin hazırlayan iktidarın Türkiye Ekonomik Modeli'nin ana hedeflerinden birisinin '**ucuz işgücüyle ihracatta fiyat rekabeti ve avantaj sağlamak**' olduğu düşünüldüğünde, söz konusu teklifle buna yasal kılıf uydurulmakta, Türkiye'yi Avrupa'nın Bangladeş'i yapmanın altyapısı oluşturulmaktadır!

TÜRKİYE'NİN AVRUPA ÜLKELERİNİN UCUZLUK PAZARI OLDU

TÜİK ve Eurostat'ın Satın Alma Gücü Paritesi (SGP) rakamları, Türkiye'nin Avrupa ülkelerinin ucuzluk pazarı haline geldiğini, halkın satın alma gücünün AB ülkeleri ortalamasının çok altında kaldığını gösterdi. 1990'larda yokluk içindeki Bulgar, Romen vatandaşlarının şimdi Türk mallarını ucuza almak için Edirne'ye hücum etmeleri yoksullaşmanın kanıtıdır!

TÜİK'in **Avrupa Birliği İstatistik Ofisi'nin** (Eurostat) 2020 SGP rakamları, kişi başına **Gayrisafi Yurt İçi Hasıla** (GSYH) endeksinin 27 AB ülkesi ortalaması 100 iken, bu değer Türkiye için 62 olduğunu ve Türk vatandaşlarının SGP'sinin AB ortalamasının yüzde 38 altında kaldığını ortaya koydu. 27 AB üyesiyle, 3 Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ülkesi (İsviçre, İzlanda ve Norveç), 5 tam üyeliğe aday ülke (Türkiye, Kuzey Makedonya, Karadağ, Sırbistan ve Arnavutluk), 1 potansiyel aday ülke (Bosna-Hersek) ile İngiltere kapsamında yer aldı. 27'si AB üyesi toplam 37 ülke arasında SGP'ye göre kişi başına GSYH endeksi en yüksek ülke 263 ile Lüksemburg, en düşük ülke ise 30 ile Arnavutluk olurken, Türkiye 37 ülke arasında sondan 7'nci oldu. Kişi başına bireysel tüketim düzeyinde 27 AB ülkesi ortalaması 100 iken, Türkiye için 62 ve AB ortalamasının yüzde 38 altında. Ülkelerin ulusal para birimlerinin karşılaştırmalı olarak döviz kuruna göre alım gücünün göstergesi olan fiyat düzeyi endeksinde bir ülkenin fiyat düzeyi endeksi, 100'den büyükse bu ülke pahalı, 100'den küçükse bu ülke ucuz olarak ifade edilmektedir. Türkiye'nin bireysel tüketime ilişkin fiyat düzeyi endeksi 38 olarak açıklandı. Diğer deyişle AB ülkelerinde 100 Euro karşılığı satın alınan mal ve hizmet, Türkiye'de 38 Euro karşılığı TL ile satın alınabiliyor. Karşılaştırmalı SGP'nin 2021 yılı sonuçları daha vahim bir sonucu gösterecektir. Euro kurunun son birkaç haftada yükseldiği seviye göz önünde tutulduğunda bireysel tüketime ilişkin fiyat düzeyi endeksinin 10-15 Euro'ya inmesi muhtemeldir. **SGP karşılaştırmasında Türkiye'nin altındaki tek AB üyesi ülke Euro bölgesine henüz dahil olmayan BULGARİSTAN.** Bulgar Leva'sının son kur artışlarıyla 8-9 TL'ye yükseldiğini dikkate aldığımızda 2021 verileri açıklandığında **Bulgaristan'ın Türkiye'nin çok üstüne çıktığı görülecektir!** Edirne, Kars, Van gibi sınır kentlerimizin Bulgar, Romen, Azeri, Gürcü, İranlılarla dolup taşması, bagajlarını ucuza satın aldıkları her türlü malla doldurup ülkelerine götürmeleri, medyada övgüyle yer alırken gerçekte düşündürücüdür! Sovyetler Birliği'nin dağılması sonrasında 1990'lı yıllarda sabun, şampuan bile bulamayan, ülkemize bavul ticareti için dolarlarıyla gelen bu ülkelerin vatandaşları, şimdi TL'nin dibe vurmasıyla her istediklerini satın alma gücüne sahip.

Azerbaycan Manat'ının TL karşısında 10 liraya yükseldiği Türkiye'nin, komşu ülkelerin ucuzluk pazarına dönüşmesi, halkın alım gücü kalmadığı için satın alamadığı her türlü ürün ve malın yabancı ziyaretçiler tarafından kapaşılması, **iktidarın ülkeyi getirdiği acıklı tablonun resmidir!** Türkiye'nin yoksullaştığının, emeğin, üretilen malların yok pahasına elden gittiğinin kanıtıdır!

KAOS PROGRAMI

Çin Modeli olarak açıklanan ancak tutmayacağı anlaşılınca Nas-Sabır-Şükür ile din modeline dönüşen ekonomik kaos programının adı, Türkiye Ekonomik Modeli olarak değiştirildi. Geçen hafta bu model, borsada bir günde iki kez işlemlerin durmasına yol açtı. İhracatçılar dövizini bozdurmuyor. Bankaların sermaye yeterlilikleri negatife gidiyor. Şirketlerin işletme sermayesi eridi. Türkiye ekonomisi hızla 'hiper enflasyon ve ani duraklama' noktasına ilerliyor!

Yeni Hazine ve Maliye Bakanı, uygulanan ekonomi politikalarının resmî adının 'Türkiye Ekonomi Modeli' olduğunu açıkladı. Bu modelin yarattığı ağır tahribat ile bankacılık sektörünün krize girmesi olasılığı belirince **Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu** (BDDK) bankalarla ilgili yeni düzenlemeler üzerinde çalışıldığını bildirdi.

• TL'deki olağanüstü değer kaybıyla sermaye yeterlilik rasyoları negatife dönüşmeye başlayan bankalar için bazı kurallarda gevşetmeye gidileceği, kamu bankalarına hazine tarafından taze sermaye enjekte edileceği anlaşılıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Hızla yükselen enflasyon ve döviz kurları karşısında faiz indirimleriyle TL'yi savunmasız bırakma politikasının ısrarla sürdürülmesi bir süre sonra yüklü faiz artışlarına mecbur kalındığında artık iş işten geçmiş olacaktır ve umulan sonuçlar sağlanamayacaktır. Türkiye Ekonomik Modelinin geçtiğimiz haftanın sadece son iki gününde yol açtığı ağır tahribata baktığımızda;

Borsa İstanbul'da (BİST) endeksteki ağır kayıplarla başta bankacılık olmak üzere kapsanan tüm hisse senetlerinin dibe vurması üzerine bir günde iki kez devre kesici uygulamasına mecbur kalındı. Bir anlamda borsa kara Cuma yaşadı ve çöktü. Önde gelen halka açık pek çok şirketin, bankanın hisseleri çöpe dönüştü.

Dolar/TL'nin 17'ye, Euro/TL'nin 19'a, Sterlin/TL'nin 22'ye çıkması üzerine Merkez Bankası dördüncü kez döviz satarak kurlara müdahale etti ve kit rezervlerden 2 milyar dolar satıldı. Nafile müdahalelerle rezervlerden toplam 6 milyar dolar adeta yakıldı!

TL'deki aşırı değer kaybı banka ve şirketlerin öz kaynaklarını, işletme sermayelerini eritti. BDDK bankaların yüzde 12 oranındaki sermaye yeterlilik rasyosunu esnetme çalışmalarına başladı. Fitch Ratings, kamu bankaları ve Türkiye Varlık Fonu'nun da yer aldığı 13 finans kuruluşunun notlarını düşürdü, görünümünü negatife çevirdi.

Bankalarda TL fonlama sıkıntısı ve hızlı dövize dönüşten ötürü fonlamalarda ağır sorunlar yaşanınca bankalar arası gecelik borçlanma faizleri 2-3 puan arasında arttı. Kredi kullananlar yeni kredi bulamama ve daha yüksek faizle krediye mecbur kalma endişesiyle vadesi gelen kredilerini kapatmama eğilimine girdi.

İhracata dönük üretim yapan ve ithal girdi-hammadde-ara malı kullanan işletmeler kurun hangi seviyeye çıkacağını bilemiyor. İthalat ödemelerini yapabilmek için ihracat dövizlerini bozdurmama, elde tutmaya yöneliyor.

TL ödemelerinde kurların nereye gideceğini öngöremedikleri için dövizlerini bozdurmaksızın gündelik rutin TL ödemelerinde bankalardan yüksek faizli kısa vadeli rotatif TL kredi kullanmayı tercih ediyor.

Merkez Bankası ve Bankalar Birliği verileriyle 10 Aralık haftasında TL mevduat faizi bir önceki haftaya göre 2,1 puan artışla yıllık yüzde 15,20 olurken TL ticari kredilerin faiz oranı ise bir önceki haftaya göre 1,6 puan artışla yıllık yüzde 19,63 oldu. Konut kredi faizleri 1,4 puan artışla yüzde 17,17'ye, taşıt kredisi faizi yüzde 24,24'e, bireysel ihtiyaç-tüketici kredisi faizleri yıllık 25,26'ya yükseldi.

Kurdaki artış kredi faizindeki artışın kat kat üzerinde olduğu için sözde yeni modelde ihracattan gelecek dövizin artmasıyla kurların frenlenmesi, TL'nin değerlenmesi, enflasyonun düşmesi planı gerçekleşmiyor. Piyasaların, sanayicinin, bankaların, ihracatçıların ve hemen hemen tüm kesimlerin önlerini görebilmeleri güçleşiyor. İktidarın 'deneme-yanılma-sınama' yöntemiyle uyguladığı ne olduğu belirsiz, tutarsız Türkiye Ekonomik Modeli, giderek tek kişinin kararıyla radikal sermaye kontrolleri aşamasına geçilmesine kadar varabilir. Böyle bir durumun gündeme gelmesi ise ülke ekonomisi için felaket ve topyekün yıkım olacaktır.

Güvenin sıfırlandığı noktada bir anda her şeyin tersyüz edilmesi, reel sektöre ve finans sektörüne çok daha ağır çöküşü getirecektir. **Gelinen bu aşamada sert bir U dönüşüyle faiz artışına gidilerek** piyasaların normalleşmesi için kritik eşik aşılmış, çok geç kalınmıştır! Eldeki akılcı tek seçenek ve ülkemiz için yegâne çıkış yolu, **süratle erken seçime gidilerek yeni bir başlangıcın ve güven tesisinin kapısını açmaktır.**

YABANCIYA ÇOK TÜRK'E YOK!

Konut sektöründeki duraklama devam ediyor. Ocak-Kasım döneminde konut satışları geçen yıla kıyasla yüzde 9,6 gerilerken sadece kasım ayında yabancılara yapılan konut satışlarında yüzde 48,4 artış yaşandı. TL'deki olağanüstü değer kaybı ve dövizdeki yükseliş yabancılar açısından Türkiye konut piyasasını çok cazip ve kelepirci hale getirdi!

Kasım ayında Türkiye genelinde konut satışları geçen yılın aynı ayına göre yüzde 59 artarak 178 bin 814 olurken, Ocak-Kasım döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 9,2 azalışla 1 milyon 265 bin 353 adet gerçekleşti. Yabancılara yapılan konut satışları, kasımda bir ayda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 48,4 artarak 7 bin 363 oldu. Toplam konut satışları içinde yabancılara yapılan konut satışının payı yüzde 4,1'e yükseldi. Yabancılara yapılan konut satışları Ocak-Kasım döneminde ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 39,4 artarak 50 bin 735 oldu. Merkez Bankası, faiz indirimlerini sadece üç kamu bankası konut kredi faizlerine yansıttığı için kamu bankalarından verilen **düşük faizli kredilerle satılan ipotekli konutlar** kasım ayında geçen yıla kıyasla yüzde 61 arttı. Bir ayda 39 bin 366 konut banka kredisiyle alındı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Buna karşılık ocak-kasım döneminde ipotekli-kredili konut satışları geçen yıla göre yüzde 55,4 geriledi. Kasım ayında ilk el sıfır konut satışı 55 bin 706 olurken, ocak-kasım döneminde sıfır konut satışı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 11,1 azaldı.

Türkiye genelinde ikinci el konut satışları Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 62,4 artış göstererek 123 bin 108 oldu. Toplam konut satışları içinde ikinci elin payı yüzde 68,8 olurken ocak-kasım döneminde ise geçen yıla göre ikinci el satışlarda yüzde 8,3 azalma gerçekleşti. **Konutta yabancılara yapılan satışlar dışında diğer tüm satış türlerinde geçen yıla göre gerileme olması, bu sektörde yabancı alıcıların öne çıktığını gösteriyor!**

SONUNU DÜŞÜN KAHRAMAN OL!

BDDK'nın bankalara verdikleri kredilerin amacına uygun kullanımını takip talimatı vermesi ve Türkiye Varlık Fonu'nun Türk Telekom'un yüzde 55 hissesini satın almak için Lübnanlı Hariri ailesinden alacaklı üç bankayla müzakereye başladığının açıklanması ağır sonuçları olabilecek müdahalelerdir. Bir yanda özelleştirmede TT'yi alıp içini boşalttıktan sonra, Türk bankalarına 4 milyar doları aşan borçlarını ödemeyip Türkiye'den kaçan Hariri ailesinin borçları Varlık Fonu'na yıkılırken diğer yanda bankalar kredi çeken müşterilerinin peşinde hafiyeliğe yapmaya zorlanmaktadır.

BDDK bankalara gönderdiği talimatla verilen kredilerin amacına uygun kullanılıp kullanılmadığını takip etmelerini istedi. Serbest piyasa ekonomisine aykırı ve kredi çekenlerin iradesine müdahale ve takip amaçlı bu talimat her türlü hukuki dayanaktan yoksundur. BDDK'nın böyle bir yetkisi olmadığı gibi bankaların da başvurusunu uygun bulup kredisini onayladıkları müşterilerinin peşine hafiye takarak, krediyle döviz alıp almadığını takip etmek gibi bir görevi yoktur.

Kamu bankalarının düşük faizle konut kredisi ve kurumsal ticari kredi vermeleri talimatıyla hareket ettikleri biliniyor. Düşük faizli bu kurumsal kredilere zaten iktidara yakın şahıs ve şirketlerin dışında geniş bir kesimin erişme imkânı yok. Anlaşılan iktidara yakın kişiler ve şirketler ucuz faizle aldıkları kredileri dolara, euroya yatırıyorlar. Daha önce de kamu bankalarından, KOSGEB'den dağıtılan 300 milyarlık kredi kampanyasında bu bedava paraları alanların döviz altına yatırdığı, yatırım yapmadığı uyarılarını hep dile getirdik. O dönemde iktidar bu kredi bolluğunu seçimlerde, referandumlarda kullandı.

Şimdi kredilerin döviz alımında kullanılmaması için bankalara verilen takip talimatı hukuksuz olduğu kadar sermaye kontrollerini, döviz hesaplarının denetim altına alınması planlarını akla getirmektedir. Bir aşama sonrası döviz hesaplarından transferlerin kısıtlanması olabilir. Bu adımların hepsi akıl dışı, tutarsız, dövizin yastık altına gitmesine, kayıt dışına ve banka sisteminden çıkmasına kapı aralayacak adımlardır.

Bankadan kredi çekip bununla döviz büfesinden döviz satın alan, takip edilmemek için de bunu banka hesabına yatırmak yerine yastık altında, kasasında tutanları banka hafiyeleri yakalayıp ne ceza verecek? İktidar çaresiz kaldıkça akıllı terk edip rasyonel olmayan yollara giriyor. BDDK'nın bankalara gönderdiği bu talimat da bu çaresizlik işaretlerinden birisi.

Diğer yandan Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yönetimindeki TVF'nin Türk Telekom'un yüzde 55'lik çoğunluk hissesine talip olarak müzakerelere başladığının Kamuyu Aydınlatma Platformu'na (KAP) bildirilmesi mevcut ağır ekonomik kriz koşullarında dikkat çekici olduğu kadar, soruları beraberinde getirmektedir.

2005 yılında Lübnanlı Hariri ailesine ve Oger Telecom'a yüzde 55 hissesi satılarak özelleştirilen TT'nin içini boşaltan, taşınmazlarını, kilometrelerce bakır kablolarını satan, 13 milyar kârı yurt dışına transfer eden Haririler Türk bankalarına da 4 milyar dolar kredi borcu takip, Türkiye'den ayrıldılar. Hazine yıllarca bankaların kredi alacakları için TT'ye ve Hariri ailesine yasal takip başlatmasını engelledi.

• Sonunda Milyarlarca dolarlık alacaklarına karşılık üç banka TT'nin yüzde 55 hissesini ve yönetimini üstlenerek alacaklarını kendileri tahsil yoluna gitti.

Şimdi Cumhurbaşkanı Erdoğan TT'nin azınlık hissesine sahip olan kontrolündeki TVF'yi TT'nin yüzde 55'lik çoğunluk hissesine sahip olmaya götürüyor. Böylece Haririlerin kur artışlarıyla iyice katlanan milyarlarca dolarlık batık borcu milletin elde kalan en değerli son varlıklarının toplandığı TVF'nin kontrolüne girecek. Ziraat Bankası'na olan kredi borcuna karşılık Turkcell'i kontrolüne alan iktidar şimdi de ülkenin en büyük Telekom şirketini kontrolüne almayı, batık kredilerini de TVF'nin, devletin, milletin üzerine yıkmaya hazırlanıyor.

TT'nin çoğunluk hissesinin TVF tarafından satın alınması girişimi akla pek çok soruyu getiriyor.

- Öncelikle Hariri ailesinin borçları TVF tarafından mı üstlenilecek?
- Türkiye'nin en değerli varlıklarından telekomünikasyon, internet ve uydu haberleşmesinin en büyük altyapı sahibi TT, kapalı kapılar ardında birilerine, Katar veya BAE'ye mi satılacak? TT çoğunluk hisselerinin satışı için birilerine söz mü verildi?

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan TT hisselerini birkaç milyar dolara satıp, ülkeyi içine düşürdüğü ağır krizden, döviz darboğazından çıkabilmek için bu satıştan gelecek dolarları mı kullanmayı planlıyor? Bu girişim hiç de masum ve iyi niyetli görünmediği gibi arkasındaki gerçek niyetle ilgili soru işaretleri ve şüpheler barındırıyor!

DOLAR DÜŞTÜ AMA TÜRKİYE'NİN BORÇ RİSKİ HÂLÂ YÜKSEK

Kur korumalı mevduat planı ile Türk lirasının değeri tarihi düşük seviyesinden yükseldi. Ancak Türkiye'nin risk primi hâlâ çok yüksek.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kur korumalı mevduat planını açıklamasının ardından iki gün boyunca düşüş gösterdi. Ancak uzmanlar ekonomideki risklerin sürdüğü görüşünde.

Yatırımcılara para birimini dalgalanmalardan koruma sözü veren önlemler, ülkenin mali durumu konusunda endişeleri artırıyor" ifadelerine yer verildi. Haberde ayrıca, "Enflasyonun hızlanmasıyla birlikte, yatırımcıların merkez bankasına olan güveni paramparça oldu.

Irak'tan Yüksek

Türk lirasındaki düşüşe rağmen Türkiye'nin borç riskinin bir ölçüsü olan beş yıllık kredi risk primi (CDS), son 16 ayın en yüksek seviyesine yakın. Türkiye'nin CDS'leri 600 seviyesinin üzerinde bulunuyor.

Yatırımcılar, Türkiye'nin temerrüde düşmesine karşı kendilerini sigortalamak için hem Moody's hem de S&P tarafından daha düşük puan alan Irak'tan daha fazla para ödüyorlar.

'Sürdürülebilir Değil'

Berlin merkezli Capitulum Asset Management GmbH'nin baş yatırım sorumlusu Lutz Roehmeyer, "Kısacası plan sürdürülemez" dedi.

Roehmeyer, "Türk tasarruf sahiplerinin sermaye kaçışının sadece bir kısmını durduruyor. Hâlâ plana güvenmeyen ve yine de lira yerine ABD dolarını tutmayı tercih eden insanlar olabilir" diye konuştu.

'Lira Orta Vadede Değer Kaybeder'

Vontobel Asset Management'ta para yöneticisi olan Carlos De Sousa, Erdoğan'ın planı, tüketici fiyatlarındaki artışı tetikleyebileceğini belirtti.

De Sousa, "Bu politika, enflasyona geçişi hızlandıracak ve kronik olarak daha yüksek bir enflasyon dengesi ile sonuçlanacak. Bu da orta vadede daha fazla lira değer kaybı gerektirecek" dedi.

CDS Nedir?

Kredi risk primi, bir kredinin geri ödenmeme riskinin tespit edilmesini ve bu riske karşı kredinin sigortalanmasını sağlayan bir değerlendirme enstrümanıdır.

Sigorta şirketleri borçların ödenmemesi halinde alacaklının alacaklarını sigortalayan bir sözleşme satar ve bu sözleşmenin fiyatı da ülkenin CDS primidir.

DÖVİZDEKİ DÜŞÜŞÜN PAYI VATANDAŞA DEĞİL, ÖTV'YE!

Dövizdeki düşüş pompa fiyatlarına doğrudan indirim yapmak yerine akaryakıttan alınan ÖTV'nin payını artırmak için kullanılacak... Akaryakıtta ÖTV payını artırmak yerine pompa fiyatları düşürün, benzin ve motorin 8 lira; LPG 6,5 lira seviyesine derhal indirilmeli.

Döviz kurundaki düşüşle son 2 ayda art arda gelen zamlarla 12 liraya dayanan akaryakıt ürünlerine yüzde 30 oranında doğrudan indirim yapılması gerekirken; iktidarın dövizdeki düşüşü akaryakıttan alınan özel tüketim vergisini (ÖTV) artırmak için kullanacak.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İktidarın; akaryakıttan alınan ve iki ay önce sıfırlanan ÖTV payını dövizdeki düşüşle artırması vatandaşı umursamadığını bir kez daha gösterdi. İktidar ÖTV payını artırmak yerine akaryakıt ürünlerinde doğrudan yüzde 30 oranında indirim yapılmalı. Benzin ve motorin 8 lira, LPG otogaz da 6,5 lira seviyesine düşürülmelidir.

Döviz Artışı Nedeniyle Son İki Ayda 20 Zam Yapıldı

İktidarın ekonomide aldığı yanlış kararlar nedeniyle akaryakıt ürünlerinde son iki ay içerisinde pompa fiyatlarına yansıtılacak şekilde 20'nin üzerinde zam yapılmıştır. Döviz kurundaki her artış doğrudan akaryakıt fiyatlarına yansıtılmış, bu süreç içerisinde benzin ve motorinin litre fiyatları 12 lira sınırına dayanmıştır. İktidar kurdaki her artışı doğrudan akaryakıt ürünlerine yansıtılmış bu süre içerisinde pompa fiyatlarına yansıtılacak şekilde neredeyse 2 günde bir zam yapılmaya başlanmıştır.

Düşüşün Payı Vatandaşa Değil, ÖTV'ye Verilecek

Bu kapsamda akaryakıt ürünlerinde doğrudan bir indirim yapılması beklenirken; iktidar vatandaşı umursamadığını bir kez daha göstermiştir. Resmi gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararına göre akaryakıttan alınan ÖTV tutarı döviz cinsinden fiyatların azalış tutarı kadar artırılabilecek. Buna göre döviz kurundaki yükselişi art arda gelen zamlarla doğrudan vatandaşa yansıtan iktidar, döviz kurundaki düşüşü ise ÖTV payını artırmak için kullanacak. Karara göre akaryakıt ürünlerinden alınan ÖTV'nin payı 2 lira 70 kuruş tutarında artırılabilecek.

Akaryakıtta İndirim Yüzde 30 Oranında Olmalı

İktidar akaryakıttan alınan ÖTV'yi artırmak yerine dövizdeki yüzde 30 oranındaki düşüşle 22 Kasım 2021 tarihli fiyatı pompa fiyatlarına yansıtılmalıdır. Bu kapsamda 21 Aralık 2021 tarihi itibarıyla planlanan akaryakıt zamları iptal edilmiştir. Ancak zamların iptal edilmesi tek başına yeterli değildir. Döviz kurundaki düşüşe bağlı olarak 11 lira 6 kuruş olan benzinin litresi 8 lira seviyesine indirilmelidir. Bezer bir şekilde litre fiyatı 11 lira 50 kuruş olan motorinin fiyatı da 8 lira seviyesine düşürülmelidir. Litre fiyatı 9 lira 5 kuruş olan LPG otogazın fiyatı da 6 lira 50 kuruş seviyesine bir an önce indirilmelidir. Başka bir deyişle akaryakıt fiyatlarında döviz kurundaki düşüş dikkate alınarak ÖTV payı artırılmamalı doğrudan yüzde 30 oranında indirim yapılmalıdır.

ERDOĞAN HALKA YOKSULLUKTAN BAŞKA ŞEY SUNMADI

Erdoğan, bir grup mutlu azınlığın servetine servet katmak adına hazırladığı 'model' için hepimizden teşekkür bekliyor. Yandaşlar algı operasyonu ile hep bir ağızdan "Reis yine başardı" derken yoksullaşan yurttaşların aklında tek soru var: Reis, neyi başardın?

İki ayda Türk Lirası'nın yüzde 60 dolayında değer kaybetmesini sağlayan Erdoğan, iki gündür bu büyük başarısıyla övünüyor. Yandaş medya, bakanlar, milletvekilleri, Cumhuriyet İttifakı'nın bileşenleri de koroya katıldı. AKP ilçe örgütleri davul zurnayla halaya bile durdu.

Ne oldu da böyle bir kutlama havası baş gösterdi? Markette, çarşı pazarda ürünlerin etiketi değişmedi. Hatta hızı kesilse de fiyatlar artmaya devam ediyor. Tekstil ve ulaşım zamları sırasını bekliyor. İşsizlik dersiniz her evde en az bir genç çalışma sırası bekliyor. Ancak bir sosyal yardımla ayakta durabilecek hale getirilmiş milyonlarca hane var. Öyle evler ki buraları yarı tok yarı aç yatılan, hiçbir zaman tam ısınmayan, çocukların yeterli gıda alamadığı, hali vakti yerinde akranlarından 10 yıl önce ölünen evler.

Gençlerinin tek hayalinin ülkeyi terk etmek olduğu, çaya, simide yetmeyecek ücretle çalışmanın şükürle karşılandığı bir ülke yarattılar. Şimdi bunu alkışlamamızı bekliyorlar.

Erdoğan, mutlu azınlığın paralarını garanti altına almak, servetine servet katmak için açıkladığı "model" için hepimizden teşekkür istiyor. Ülkenin tek bir sorununa çare olmayan, hatta daha da derinleştirip riski büyüten bu hamle için çıkarılan gürültüye bakınca Erdoğan'ın içinde bulunduğu zorluğu görmek mümkün. Bitmiş tükenmiş bir iktidar var. Zaman kazanmaya, bunu yaparken de yarattığı illüzyonla toplumsal algıyı yönetmeye çalışıyor. Yandaşlar böyle bir hamleye ne kadara da hasret kalmış? Hep bir ağızdan "Reis yine başardı" naraları geldi. Sahi neyi başardı? Ne yaptı? Bir gence iş mi buldu, yoksulluğu mu azalttı, geleceğe umutla bakmamızı sağladı. Hiçbirini yapmadı. Sadece dövizin yüzde 60 oranında değerlenmesini sağladı. Kendi mal varlığı ve gözlemlerinden başka hiçbir şeyle ilgilenmeyen bir bakan dışında hiçbir şey vermedi.

Erdoğan'ın son "icadı" iki gündür konuşuluyor. Bunda iktidarın minderine koşarak giden muhalefetin de payı var. Muhalefet, olmayan bir icat peşinde koşarak, bunun yanlış olduğunu anlatmaya çalışıyor. Bunu yaparken bile iktidarın değirmenine su taşıyor. Muhalefet için TÜSİAD'ın mektubu sol partilerin, emek örgütlerini sözlerinden mitinglerinden hâlâ çok daha etkili. Böyle olduğu için de Erdoğan'ın etki alanından çıkamıyor.

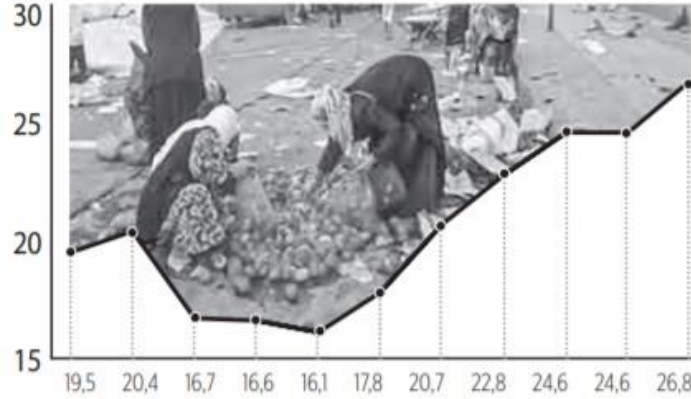
HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Erdoğan, algı yöneterek, güç gösterileriyle yeniden finiş fotoğrafı kadrajına girmeye çalışıyor. Ama hiçbir algı yönetimi gerçeğe yarışamaz. Bu hamlenin de nefesi çok kısa sürecek. Belki yarın belki yarından da yakın.

Satın Alma Gücü Geriledi

Kendi eliyle ülkeyi krize sürükleyen iktidar, dolar kurunun 13 lira seviyesine düşürülmesini övünerek anlatıyor. Ancak toplumu, 84 milyonu etkileyen gerçek sorunlar olduğu yerde duruyor. Geniş halk kesimleri gün geçtikçe daha da yoksullaşıyor.

AÇLIK VE YOKSULLUK SINIRINDAKİ ARTIŞ (OCAK-KASIM)* TÜRK-İŞ

Dövizde yaşanan artış, elektrik, doğalgaz, benzin fiyatlarına yansımaları, üretim girdi maliyetlerindeki yükselme, temel mal ve hizmetlere gelen yüksek zamlar, dar ve sabit gelirli milyonlarca ailenin geçim şartlarını daha da ağırlaştırdı. Günbegün artan fiyatlar karşısında zaten yetersiz olan ücret gelirlerinin satın alma gücü daha da geriledi.

Türk-İş'in hesaplamasına göre kasım itibarıyla tek bir kişinin yaşama maliyeti de 2 bin 825 lira olan net asgari ücreti bin 78 TL geçti.

Dört kişilik bir aile için açlık sınırı 3 bin 191'ye, yoksulluk sınırı ise 10 bin 395 TL'ye çıktı. Son bir yılda açlık ve yoksulluk sınırı yüzde 26,8 oranında arttı. Dört kişilik bir ailenin sadece gıda harcaması bir ayda 98 TL, geçen yıla göre 675 TL arttı.

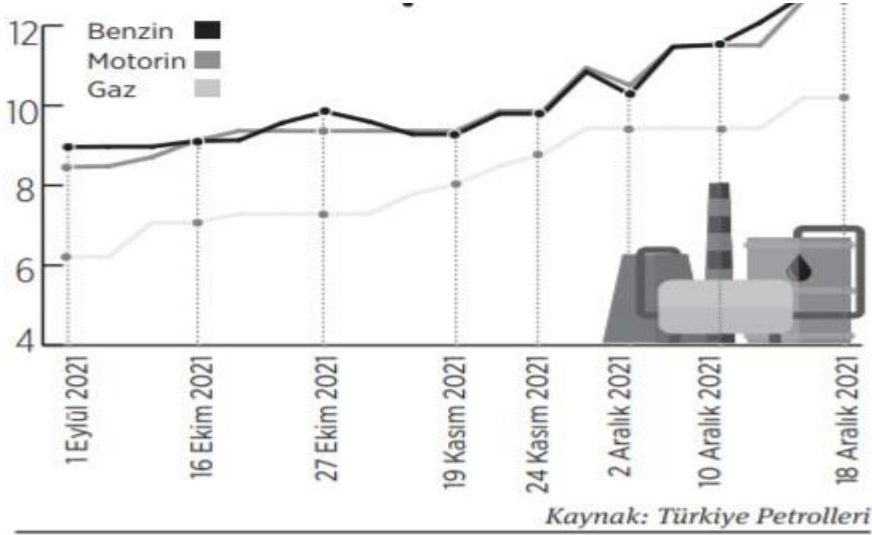
Sene başında 381 dolara denk gelen asgari ücret dolar kurunun rekor üstüne rekor kırmasıyla 225 dolara kadar düştü. 2022 için yüzde 50 zamlanan ve 4 bin 253 lira olarak açıklanan asgari ücret ise 338 dolara denk geliyor. Geçen seneye göre 43 dolar daha az. Bunun TL karşılığı ise 540 lira.

Önce Kendi Kasalarının Derrindeler

Akaryakıtta uygulanan eşel mobil sistemi kapsamında, artan maliyetlerin tüketicilere yansımaması için, kur ve petrol fiyat artışları ÖTV'den karşılanıyordu. Ancak hem kur hem de petrol fiyatındaki aşırı artış nedeniyle akaryakıt ürünlerinden alınan ÖTV ekim ayında sıfır noktasına kadar geriledi.

Türk Lirası'nın yabancı para birimleri karşısında değer kaybetmesiyle birlikte akaryakıt fiyatlarına ardı ardına zamlar geldi. Son 3 ayda benzin fiyatları yüzde 49, motorin yüzde 58 ve LPG yüzde 80 arttı. Bu artışın önemli kısmı TL'nin dolar karşısında hızla değer kaybettiği kasım ayının ikinci yarısından aralık ayı ortasına kadar olan son 1 aylık dönemde oldu. 16 Kasım-18 Aralık 2021 tarihleri arasında benzin fiyatına yüzde 43, motorine yüzde 40 ve LPG'ye yüzde 32 zam geldi.

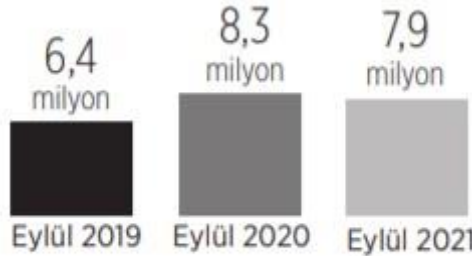
HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Enerji Petrol Gaz İkmal İstasyonları İşveren Sendikası (EPGİS) Başkanı Fesih Aktaş, önceki gün döviz kurlarındaki düşüş nedeniyle akaryakıt fiyatlarına indirim geleceğini açıklamıştı. Ancak Resmi Gazete’de yayımlanan karara göre devlet teknik olarak eşel mobil uygulamasını sonlandırdı. Bundan böyle kurda yaşanan düşüşler ÖTV’ye yani devletin kasasına gidecek. Ancak zam geldiğinde yine aynı şekilde doğrudan pompaya yansıtılacak. Konu ile ilgili Aktaş, “Akaryakıtta gelen tüm indirimler öncelikle ÖTV’nin yerine konması için kullanılacak. Bu hafta LPG’de litrede 1 TL civarında indirim bekliyoruz. Bu indirim pompaya yansımayacak, devletin ÖTV alacağına gidecek, eğer fazlası olursa bu miktar pompa satış fiyatlarına yansıtılacak” dedi.

İşsizler Dağ Oldu: Öğrenciler Bile İş Arıyor

Ekonomik bir veri olmaktan çıkan işsizlik ülkede sosyal bir boyuta kazandı. İstihdam yaratma yeteneğini kaybeden ekonomide çalışanlar işsiz kalmaktan korkarken milyonlar her ay iş başvurusu yapıyor ve bulamıyor. 4 bin 253 lira olarak açıklanan yeni asgari ücret ise işsiz kalma korkusunu artırıyor. Eylül ayında ülke genelinde 15 ve üzeri yaştaki geniş tanımlı işsiz sayısı ise 7 milyon 870 bin kişi olarak gerçekleşti. Geniş tanımlı işsizlik pandemi öncesi göre yüzde 23,4 oranında artmış durumda.

Sorumluluğu başkasına atamayan hükümet buna çare olarak kriz söylemini kabul etmiyor ve toz pembe hayaller kurmaya devam ediyor. Ancak TÜİK verilerine göre işsizlerin yüzde 32’si 1 yıldan daha uzun süredir işsiz. Buna göre 1 milyon 240 bin kişi uzun süreli işsiz.

OECD’nin 2021 yılında açıkladığı verilere göre Türkiye genç işsizliğinde 36 OECD ülkesi içinde en yüksek 8’inci işsizliğe sahip ülke olarak yer alıyor. Eleman.net’in verilerine göre ise, iş başvurusu yapan gençler arasında halihazırda çalışan oranı yüzde 10 olurken, çalışmayan ve iş arayışında olan gençlerin oranı ise yüzde 68,3. İş arayışında olan 18-24 yaş grubu gençlerin yüzde 21,5’ini ise öğrenciler oluşturuyor.

Mevcut Mevduatın Yüzde 93,1’i Kapsam Dışı

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu’nun (BDDK) ekim ayındaki verilerine göre gerçek kişilerin bankalardaki mevduatı 1,1 trilyon lira. Bu mevduatın 234,2 milyarı vadesiz tutuluyor. Mevduatın 154,2 milyarı bir aya kadar, 648,1 milyarı 1-3 ay arası, 44,5 milyarı 3-6 ay arası, 11,6 milyarı 6-12 ay arası, 20,5 milyarı da 12 aydan uzun vadeli.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Şu durumda 1,1 trilyon liralık mevduatın yalnızca 3 aydan uzun vadeli tutulan 76,5 milyarı bu olanaktan yararlandırılmış olacak. Bu tutarın toplam mevduata oranı da yalnızca yüzde 6,9. Yani mevcut durumda mevduatın yüzde 93,1'i kapsam dışında kalıyor.

İlk Müdahalede 844 Milyon Dolar Satılmış

Merkez Bankası'nın 1 Aralık tarihinde piyasaya yaptığı müdahalede 844 milyon dolar satıldığı açıklandı.

TCMB, 1 Aralık'ta 7 yıl sonra ilk kez piyasaya doğrudan müdahale etmişti. Müdahalenin döviz kurlarında görülen sağlıksız fiyat oluşumları nedeniyle yapıldığı belirtilmişti.

Döviz kurlarında yaşanan yükseliş sürecinde Merkez Bankası piyasaya toplam 5 müdahalede bulunmuştu.

Henüz resmi açıklamanın yapılmadığı diğer müdahalelere yönelik tahminler ise şu şekilde:

3 Aralık'taki ikinci müdahale yaklaşık 400 milyon dolar,

10 Aralık'taki üçüncü müdahale yaklaşık 500 milyon dolar,

13 Aralık'taki dördüncü müdahale yaklaşık 2,5 milyar dolar,

17 Aralık'taki beşinci müdahale 2 milyar dolar civarı.

Halkbank'ın Tartışmalı TL Reklamı Meclis'e Taşındı

Erdoğan'ın "Kur Korunmalı TL Vadeli Mevduat" sistemini açıklamasının üzerinden 24 saat geçmeden Halkbank'ın TL'ye ilişkin yayınladığı reklam filmi tartışma yarattı. CHP, konuyu Meclise taşıdı.

Reklam filminde şu ifadelerde yer aldı: "Halkımızın Bankamızda değerlendirdiği Türk Lirasının her kuruşunu Üreten Türkiye için kocaman bir desteğe dönüştürmek en temel görevimiz: Ne mutlu bize! Bağımsızlığımızın ve egemenliğimizin sembolü Türk Lirası ile halkımız kazanıyor, ülkemiz büyüyor!"

CHP Mersin Milletvekili Alpay Antmen, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati tarafından yanıtlanması istemiyle Meclis Başkanlığına verdiği soru önergesinde Erdoğan'ın dövize endeksli Türk Lirası Mevduatı Sistemine geçildiğini açıkladığı günün ertesinde Halkbank'ın reklam filminin paylaşıldığını belirterek "Bu reklam filminin çok önceden çekildiği ortada olduğuna göre döviz kurları zirvedeyken birilerinin çok büyük bir vurgun yaptığı iddiaları güçlenmektedir" ifadelerini kullandı.

Antmen şu soruları yöneltti: Bu reklam filmi hangi tarihte çekildi? Bu filmin çekilmesine ilk karar verildiği tarih nedir? Kimlerin talimatıyla böyle bir film çekilmesi önceden kararlaştırıldı?

Yabancı Uzmanlar Adil ve Sürdürülebilir Plan Değil

Yabancı uzmanlar, kur garantili TL mevduatı ürününü değerlendirdi. Uzmanlar yeni politikanın adil ve sürdürülebilir olmadığına dikkat çekerek, örtülü bir faiz artışı yaşandığını ifade etti.

Küresel finans piyasalarının gündeminden düşmeyen Türkiye ekonomisi, bu sefer de yeni kur garantili ürününle uzmanların gündeminde. Dünya gazetesinde yer alan habere göre yeni önlemleri "örtülü bir faiz artışı" olarak gören uzmanlar tüm vatandaşların vergileriyle finanse edilen Hazine'nin aldığı riskin çok büyük olduğuna dikkat çekiyor.

İsviçre merkezli Swissquote Bank'tan kıdemli analist İpek Özkardeşkaya iReuters'a yaptığı açıklamada Türkiye'deki mevcut ekonomik görünümü "freni patlamış bir kamyon" ifadeleriyle nitelendirerek "Artık Türkiye oyunun kuralına göre oynanmadığı daha karmaşık bir sürece giriyor" diyor.

Danışmanlık şirketi Teneo'da Türkiye analisti olarak görev yapan Wolfango Piccoli ise Hazine'nin 1 sayfalık bir basın bültenindeki detayların sınırlı olduğuna dikkat çekerek "Hazine Erdoğan'ın TL mevduatına teşvik planının detaylarını yeterince açıklamayan bir basın bülteni yayınladı. Yasal bir dayanağı veya geçerliliği olmayan bir basın açıklaması. Kervanı yolda düzüyorlar" paylaşımını yaptı.

Forex ödemeler şirketi Tempus Başkan Yardımcısı John Doyle ise "Buradaki ön önemli nokta hükümetin kur dalgalanmalarına karşı koruma sağlayacağı. Ancak hükümet bu planı tam olarak nasıl yöneteceğine dair bir açıklama yapmadı" diyor.

Gözlerinizde Saray'ın Zenginliği Halkın Yoksulluğu Var

- ◆ Erdoğan "faiz sebep, enflasyon neticedir" tezini her konuşmasında öne sürdü.
- ◆ 1 Ekim'de 8,30 olan dolar bugün 13 TL seviyesine geldi
- ◆ Un, şeker ve yağ gibi bazı ürünlerin satışının birer ikişer adetle sınırlandırıldığı haberleri paylaşıldı.
- ◆ Yurttaşlar ucuz ekme alabilmek için metrelerce kuyruklarda bekledi.
- ◆ Son iki-üç aylık periyotta akaryakıt fiyatları çift haneli sayılara ulaştı.
- ◆ İzmir'de bir simitçi yarım simit satışının başladığını duyurdu.
- ◆ Yeni Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, TRT canlı yayınında "Dövizde endeksli TL mevduat sistemine talep nasıl?" sorusuna "Rakamlar çok iyi. Gözlerimin içine bakar mısınız. Ne görüyorsunuz gözlerimde?" yanıtını verdi.
- ◆ Erdoğan 8 Aralık'ta "Nas kurallarını uyguluyoruz" dedi. 20 Aralık'ta örtülü faiz artışı geldi.

FİYASKO

Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu döneminde ilk politika faizi indirimi 24 Eylül'de gerçekleşti. O gün için dolar kuru 8,84 TL'ydi. O günden bugüne geçen 3 ayda dolar 18 TL'ye kadar yükseldi. 20 Aralık'ta açıklanan bir dizi finansal enstrümanın piyasalarda yarattığı beklentiler sayesinde kur seviyesi 13 TL'ye kadar geriledi. Böylece dolar kuru 3 ayda yüzde 40'ın üzerinde değer kazanmış oldu.

Türkiye bir ödemeler dengesi krizinin eşiğinden şimdilik dönmüş görünüyor. Ancak 19 Aralık ile 21 Aralık arasında dolar kuru 5 TL düşmüş olsa da ekonomide 'gerçek' bir değişiklik yaşanmadı. Ülke Risk Primi (CDS) 22 Aralık itibarıyla yeniden 600'ün üzerinde. CDS'e bakılacak olursa, piyasalar Türkiye'de bir finansal krizi fiyatlamaya devam ediyor.

Peki, geride kalan bu 3 ayda, AKP neyi başardı? Bugün vardığımız sonuca başka bir yolla varmak mümkün müydü?

İstenilenler; Düşük Faiz, Rekabetçi Kur, Doğrudan Yabancı Yatırım

Hikâyeye göre döviz kurları ithalatı engelleyecek ve ihracatı teşvik edecek seviyede olmalı. Böylece ithalatta zorlanan yerli yatırımcılar, üretime yönlendirilmeli.

Kurun yükselmesi, ihracatı teşvik edeceğinden, üretim ihracata yönelik olarak yeniden dizayn edilmeli. Böylece ithalatını azaltan, ihracatını artıran Türkiye ekonomisinin cari açığı kapanmalı. Sıcak paraya olan ihtiyaç bitmeli.

Tüm bunları yapmak için sermayedarların finansmana olan erişimi kolaylaştırılmalı. Bunun için kredi faizleri düşürülmeli. İş insanları düşük faizle aldıkları kredilerle yatırımlara yönelmeli. Bu sayede istihdam artırılmalı.

Kurlardaki yükselişe paralel olarak emek gücü ucuzlamalı, Türkiye'nin lojistik avantajları da kullanılarak sıcak para yerine doğrudan yabancı yatırım tercih edilmeli.

Özetle yeni ekonomi modeli olarak sunulan hikâyeye böyle. Ucuz emeğe dayanan, iç talebi baskılayıp, artan üretimi ihracata yönlendiren, cari açık sorununu çözerek, sıcak para ihtiyacını azaltma gayretindeki bir ekonomik paradigma...

Ancak iktidar, hikâyenin henüz giriş kısmında büyük bir arızayla karşılaştı. O da döviz kurlarının tahmin edilenden çok daha kontrolsüz ve sert şekilde yükselmesi. Bir ödemeler dengesi krizine ramak kalmışken uydurulan bir finansal mühendislikle döviz kurlarının ateşi şimdilik düşürüldü. Fakat 3 ayın sonunda giriş bölümünü geçip, gelişme bölümüne başlanamadı.

Eldekiler; Yüksek Faiz, Yüksek Kur, Yüksek Risk, Eriyen Rezervler

19 yıllık iktidar, geçmişte o kadar fazla manevra yapmıştı ki, artık iktidarın manevra hızına devlet mekanizması ayak uydursa da piyasa aynı hızda iktidara güvenmiyordu. Hele ki döviz kuru konusunda.

İktidar, elindeki devlet olanaklarının tümünü tek başına kontrol etmenin avantajıyla, tüm kurumsal hafızayı yerle bir edecek bir sürat ve özgüvenle işe koyuldu. Kontrollden çıkan döviz kuru Merkez'in rezervleri satılarak frenlenmeye çalışıldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Hikâyenin giriş bölümündeki asıl fiyasko, politika faiziyle kredi faizi arasındaki ipler kopunca yaşandı. Erdoğan, Merkez Bankası faizleri düşürünce, kredi faizlerinin de düşeceğini zannetti. Politika faizinde ilk indirimin yapıldığı 24 Eylül'de ticari kredi faizi yıllık yüzde 21,20'ydi. 3 aylık mücadelenin sonunda bu oran ancak yüzde 19,63'e kadar inebildi. Yani politika faizi 500 puan düşürülürken, ticari kredi faizleri sadece 157 puan düşebilmişti. Üstelik kamu bankaları denklemden çıkarılsa, özel bankalar kredi faizini düşürmek bir yana artırdılar.

İhtiyaç kredisinde tüm bankaların ortalama faizi 24 Eylül'de yıllık yüzde 23,49 iken, bugün yüzde 25,26. Faizler düşmek bir yana yükseliyor. Para politikasının başında bulunan Merkez Bankası kimsenin ciddiye almadığı bir politika faizini düşürüp duruyor ama piyasa ipleri kendi eline almış durumda.

Hikâyenin 3 aylık giriş bölümünün sonunda tablo şu; yüksek faiz, yüksek kur, yüksek risk ve eriyen rezervler.

Aynı Sonuca Farklı Yollarla Varılabilirdi

Öyle bir beceriksizlik ile karşı karşıya kalındı ki, "bu kadar cehalet mektepsiz olmaz" dedirtiyor. Aralık ayı enflasyonun çift haneli çıkması böylece yıllık enflasyonun yüzde 30'un üzerinde gerçekleşmesi bekleniyor. Fakat enflasyon yükseliyor ama hiç değilse faizler düşüyor da diyemiyoruz. O da yükseliyor. Faizler yükseliyor da döviz kuru düşüyor da diyemiyoruz, o da yükseliyor. O kadar ki, kuru kontrol etmek için tüm finansal sistemi riske sokan finansal enstrümanlar devrede.

Fiyaskonun boyutunu şöyle özetleyebiliriz;

TCMB, 24 Eylül'den bu yana politika faizini 500 puan indirmek yerine, her ay piyasadan döviz satın alarak döviz kurlarını yukarı yönlü hareket ettirse, enflasyon, cari denge ve kredi faizleri konusunda bugün olduğundan farklı bir noktada olmazdık.

3 aylık sürecin sonuna geriye dönüp baktığımızda kendi uydurduğu hikâyeye bile uyum sağlamak zorlanan bir iktidar çıkıyor karşımıza. İktidar ise sürecin sonunda bulunduğu finansal enstrümanın kurları dizginlemesiyle oluşan motivasyonun şimdilik tadını çıkarmakla meşgul.

İKTİDAR KADEMELİ TARİFEYLE ELEKTRİKTE ZAM HAZIRLIĞI YAPIYOR

Yeni yılda uygulanacak kademeli elektrik tarifesinde ilk kademenin 150 kilovatsaat olması dört kişilik hanelerin asgari 230 kilovatsaat tüketiminin altında kaldığı için "örtülü bir zam anlamına" gelecektir. İlk kademenin 150 kilovatsaat olması nedeniyle vatandaşlar ya tüketimi düşürmek zorunda kalacak ya da zamlı faturaları ödeyecektir.

Temel gıda ürünleri başta olmak üzere her ürüne yapılan zamların önü arkası kesilmezken; iktidarın yeni yılda uygulamaya başlayacağı elektrik faturalarında kademeli tarife de yeni zamlara neden olacaktır. Türkiye'de dört kişilik bir hanenin asgari elektrik tüketimi 230 kilovatsaat olarak kabul edilirken; EPDK yetkilileri tarafından ilk kademenin 150 kilovatsaat olacağı yönünde açıklamalar yapılmaktadır.

150 Kilovatsaatın Altı Zam Anlamına Gelecektir

İktidarın ilk kademeyi düşük tutması nedeniyle 150 kilovatsaatın üzerinde tüketim yapan abonelerin faturaları artacaktır. İlk kademenin asgari tüketimin altında gösterilmesi dolaylı olarak zam yapılması anlamına gelecektir. İlk kademenin 230 kilovatsaatın altında olması durumunda vatandaşlar ya tüketimlerini azaltacak ya da zamlı faturaları ödemek zorunda kalacak. Başka bir deyişle ilk kademeyi 150 kilovatsaat yapmak zam kurnazlığı anlamına gelmektedir.

Kademelerin Belirlenmesine İlişkin Ölçüt Yok

150 kilovatsaat sınırının hangi ölçütlerle belirlendiği belli değildir. İktidarın, kademeleri oluştururken abonelerin gelir durumlarını dikkate almaması sistemin sosyal amaçlı olmadığını göstermektedir. Geliri düşük olan abonelerle geliri yüksek aboneler bu sistemde eşit tutularak tüketime göre belirlenmektedir. Dört kişilik bir ailede elektrik tüketiminin en az 230 kilovatsaat olduğu meslek örgütleri tarafından belirtilmektedir. Bu kapsamda ilk kademenin en az 230 kilovatsaat olması gerekmektedir.

Elektrik Dağıtımını Özelleştirme İle Alan Şirketler Elden Çıkıyor

LİMAK'ın 2010 yılında TEDAŞ'tan devraldığı, Uludağ Elektrik Dağıtım AŞ ve sonradan Limak Uludağ Perakende Elektrik Satış AŞ'nin tüm hisselerinin tamamının ACTIS isimli İngiliz yatırım fonuna devri için 30 Eylül 2021'de sözleşme imzalamıştı. Hisse devri için EPDK ve Rekabet Kurumu da geçenlerde onay verdi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Artan döviz kuru ve değeri düşen TL nedeniyle pek çok varlık gibi elektrik dağıtım şirketleri de yabancıların ilgisini çekiyor. Buna göre ACTIS'in Sakarya Elektrik Dağıtım A.Ş. (SEDAŞ) ve Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş. ile de ilgilendiği kamuoyuna yansıdı.

Böylece 2013 yılında E.ON şirketi ile ortaklığa giden Enerjisa ile başlayan, pek çok dağıtım şirketinin de bu şekilde hisse devri ya da tamamen satış işlemine gidebileceği görülmektedir. Ayrıca bu devirlerin bazılarının ekonomik gerekçelerden ziyade "Beşli Çete" denilen firmaların ellerindeki varlıkları çıkararak "uluslararası tahkimde" yabancılik payı nedeniyle, geri almalar, tazminatlar ya da yaptırımlardan kurtulmayı amaçladıkları da düşünülmektedir.

TEİAŞ'ın Özelleştirilme Çalışmaları Başladı

Türkiye elektrik sisteminin bel kemiği olan sistem işletmecisi, tekel olarak faaliyet gösteren, arz güvenliği ve ülkenin ulusal güvenliği (ekonomik, askeri ve toplumsal) için büyük önem arz eden TEİAŞ'ın özelleştirme çalışmaları başladı. Kanuna göre gelir tavanına tabi olarak sıfır kar etmesi lazım olan bu kurumun karlılık esaslarına göre çalışması öncelikle elektrik üretim maliyetine ve elektrik dağıtım maliyetine (iletim tarifesi nedeniyle) eklenen ek külfet ile nihai tüketiciye, sanayiye ve vatandaşa yüksek faturaya neden olacaktır.

Ayrıca yıllardır kazanılan tecrübe ve bilgi birikimi ile çalışan kalifiye personelin, 657 sayılı Kanun ve 399 sayılı KHK'daki personel rejimi değişerek kurumdan ayrılmasıyla teknik olarak sistemde aksama yaşanacaktır.

Böylece 1994 ve 2001 krizlerinde devlete ait ve sektörlerde hakim olan SEKA, Şeker fabrikaları, doğalgaz dağıtım şirketleri, Elektrik üretim ve dağıtım şirketleri hükümetin ekonomik politikaları doğrultusunda fiyat artışları yaptıklarından, ekonomik kriz ortamlarında temel tüketim ürünlerin bu kadar yüksek zamlar yapılamıyordu. Devletin uyguladığı fiyatlar, düzenleyici fiyatlar, piyasaları düzenliyordu ve böylece sanayici de vatandaş da bugünkü gibi çok etkilenmiyordu. Gelinen son 20 yılda bu şirketlerin neredeyse tamamı elden çıktığı için ithalata bağımlı hala gelen sektörlerde yaşanan fiyat artışları kriz ile birleşince, hiper enflasyona dönen yıkıcı artışlara neden olmaktadır.

YENİ YILDA TÜRKİYE ENERJİ ARZINDA NELER YAPMALI

2001 yılında Elektrik Piyasası Kanunu yeni devreye girmesiyle birlikte enerji yatırımları hız kazandı, özel sektör yatırımları hızla arttı. Dolayısıyla bu süreçte Türkiye'nin kurulu gücü 32.000 MW lardan 2020 sonu itibarıyla ile 96.000 MW lara ulaşmıştır.

Güncel üretim verilerine baktığımızda, Ekim 2021 itibarıyla toplam üretimin %66'sı fosil yani kömür, doğalgaza bağlı olup, ancak %34'ü yenilenebilir kaynaklardan sağlanmaktadır. %34'lük yenilenebilir kaynaklara bağlı üretimin büyük kısmı hidroelektrik santrallerinden sağlanmaktadır. Burada güneşe dayalı üretimin payı oldukça düşüktür.

Enerji arzında karşı karşıya olduğumuz sorunlar baktığımızda öne çıkan başlıklar:

- Artan enerji ihtiyacımızı karşılayabilmek için özel sektörün enerji yatırımlarına hız kesmeden devam etmesi gerekiyor.
- Ancak artık bu yatırımların Paris İklim Anlaşması kapsamında düşük karbonlu yani yenilenebilir enerjiye dayalı olması önem arz ediyor: hali hazırda elektrik üretiminin %66'sı fosil yakıtlardan oluşuyor.
- Mevcut fosile dayalı üretimlerin yerini yenilenebilir enerjiye bırakması şart,
- Enerji dönüşümü yapmamız gerekiyor ayrıca, elektriği sadece aydınlatma ve ısıtma-soğutmada değil, taşıtlarda, ulaşımda kullanabilmek için bizim ivedi batarya sistemleri, pil, depolama gibi konulara odaklanmamız gerekiyor
- Türkiye'nin mevcut enerji sektörü sübvansiyon ve teşviklerle ayakta durmaya çalışıyor, bu durum ne kadar sürdürülebilir. Diğer taraftan karbon maliyetiyle karşılaşma durumu var.

Dolayısıyla Türkiye'nin enerji sektörü doğalgaz, akaryakıt ve ithal kömür olmak üzere ithalata dayalı tedarik ediliyor, bu durumda Türkiye'yi enerjide dışa bağımlı kılıyor. Ayrıca elektrik üretimi aşamasında da teknolojik olarak dışa bağımlıyız. Yerli makine kullanımı teşvik ediliyor, ancak ana makine parkını yerli üretilemediği için yerli kısım sembolik kalıyor.

- Yerli teknolojiye dayalı yerli yenilenebilir sanayiye ve buradan elektrik üretimine odaklanmalıyız.
- Enerji portföyündeki fosil yakıtları azaltıp yerine güneş ve rüzgara ağırlık veren bir strateji izlenmeli

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Güneşten %2-3 ler oranında faydalanan bir Türkiye'den çatıları ile, tarlaları ile, hibrit enerji üretim santralleri ile güneşten %100 istifade eden bir Türkiye yaratmalıyız. Güneş ışımını konusunda bizden fakir ülkeler nasıl 2030 yılı için 200 GW koyabiliyorsa, bu rakamlara ulaşılabilir görüyorsa, bizim güneş konusunda ciddi adımlar atmamız gerekiyor demektir.
- Güneş alanında faaliyet gösteren özel sektör yatırımcılarını desteklemeliyiz, bu alandaki bürokrasiyi azaltmalıyız.
- Net sıfır emisyon hedefimiz olması ve bunu hayata geçirecek teknolojiye, bilime, inovasyona dayalı yeşil kalkınma hamlesini başlatmalıyız.
- Enerji verimliliği alanında yapacağımız her ilerleme enerji arz güvenliğine pozitif katkı yapacaktır. Sıfır maliyetli ve temiz enerji verimlilikten sağlanan enerji tasarrufu ile olur, bunu aklımızdan çıkarmamalıyız.

KURDAKİ DÜŞÜŞ ZAMLARI TEĞET GEÇTİ

Vatandaş enflasyon, üretici ise maliyet mağduru. Fiyat artışları döviz kurlarındaki düşüğe rağmen hız kesmeden devam edecek.

Son bir aydır kur rekorlarına ve buna bağlı zamlara kilitlenen vatandaş, yeni ekonomik adımlar sonrası özellikle gıda alanında fiyatlarda indirim beklerken, sektör temsilcileri ise fiyatların hızla artmaya devam edeceğini açıkladı. Doların 13 TL altına inmesi 'zamlar geri alınır mı' beklentisi yaratırken, gıda üreticileri ise maliyetlerin hâlâ 9 TL'lik dolar kuru seviyesinde olduğunu ve fiyatların fren yerine gaza basamaya devam edeceğini açıkladı. Son günlerde döviz düşse de çiftçinin maliyetlerinde herhangi bir düşüş olmadığını anlatan TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Baki Remzi Suiçmez, "Gerek tohumda, gerek gübrede, gerek yemde, gerek mazotta herhangi bir indirim olmaması üretim maliyetlerini artırıyor. Gıda enflasyonu devam edecek. Dövizdeki düşüşün girdilere yansımaması raflardaki fiyatların artmasına neden oluyor. Mazotta, gübrede indirim olmadığı ortamda bunun tüketiciye yansımaları kaçınılmaz" dedi.

Mart Sonrası Kriz

Sektörün 3 yıldır zarar ettiğini ve yem tüketiminde yüzde 25'lik bir düşüş yaşandığını aktaran Tüm Süt Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği (TÜSEAD) Başkanı Sencer Solakoğlu, "Bu dünyanın sonu gibi bir şey sektörümüz için" diye konuştu. İneklerin kesime gitmeye devam ettiğini kaydeden Solakoğlu, mart ayına yetecek kadar yem stoku olduğunu, sonrasında ise hem tavuk hem süt sektöründe çok ciddi bir kriz ve yokluk yaşanacağını anlattı.

Fiyatlar Hızla Artacak

Mevcut durumu anlatmak için süt örneğini veren TÜSEDAD Başkanı Solakoğlu, “En son sütte maliyet çalışması yapıp, 4.70 fiyat açıklandığı vakit dolar 9.60 mertebesindeydi. Tüketici tarafında durumun vahametinin farkındayız. Ama 5.5 TL'ye mal ettiğiniz bir şeyi 4.70'e satarsanız ne kadar sürdürebilirsiniz bu üretimi. Fiyatlar hızla artmaya devam edecek” açıklamasını yaparak sektörün de bir panik havası içinde olduğunu anlattı.

TÜİK VERİLERİNDE BİLE TÜKETİCİ GÜVENİ TARİHİN EN DÜŞÜK SEVİYESİNDE

Tüketici güven endeksi, aralık ayında yüzde 3,1 düşüşle 68,9 puana gerilerken, tarihinin en düşük seviyesine inmiş oldu.

Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işbirliği ile yürütülen tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi, aralık ayında bir önceki aya göre %3,1 oranında azaldı; kasım ayında 71,1 olan endeks, aralık ayında 68,9 oldu.

Geçen 12 aylık döneme göre mevcut dönemde hanenin maddi durumu endeksi kasım ayında 56,1 iken, aralık ayında %3,6 oranında azalarak 54,1 oldu.

Hanenin Maddi Durum Beklentisi Endeksi Azaldı

Gelecek 12 aylık döneme ilişkin hanenin maddi durum beklentisi endeksi kasım ayında 68,9 iken, aralık ayında %5,3 oranında azalarak 65,2 oldu.

Genel Ekonomik Durum Beklentisinde Azalma

Genel ekonomik durum beklentisi endeksi kasım ayında 68,2 iken, aralık ayında %2,2 oranında azalarak 66,7 oldu.

Geçen 12 aylık döneme göre gelecek 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi endeksi kasım ayında 91,4 iken, aralık ayında %1,9 oranında azalarak 89,6 oldu.

ZAM ZAM ZAM!

Emlak Vergisi'ne yüzde 18.1, Motorlu Taşıtlar Vergisi'ne yüzde 25 oranında zam

Resmi Gazete'de yayımlanan tebliğe göre, 1 Ocak 2022'den itibaren geçerli olmak üzere Emlak Vergisi yüzde 18.1, Motorlu Taşıtlar Vergisi ise yüzde 25 oranında artırıldı.

Emlak Vergisi, Motorlu Taşıtlar Vergisi (MTV) ile Özel İletişim Vergisi'ne (ÖİV) zam geldi. Emlak Vergisi, 1 Ocak 2022'den itibaren geçerli olmak üzere yüzde 18,1 oranında artırıldı. MTV yüzde 25 artarken, ÖİV'ye yüzde 36,20 zam geldi.

21 Aralık 2021 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Genel Tebliğlere göre yılbaşı itibarıyla; Damga Vergisi, harçlar, çevre temizlik vergisi, özel iletişim vergisi ve Vergi Usul Kanunu kapsamındaki cezalar yeniden değerlendirilme oranında (yüzde 36,20); Emlak Vergisi ise yüzde 18,10 artırıldı.

Öte yandan tebliğe göre, Motorlu Taşıtlar Vergisi'ne de yüzde 25 oranında zam getirildi.

Yeni yılda otomobil grubu için en düşük MTV tutarı 109 liradan 136 liraya, en yüksek tutar ise 50 bin 107 liradan 62 bin 633 liraya yükselecek.

1 Ocak 2018'den sonra tescil edilen araçlardan 1-3 yaş arasında ve motor silindir hacmi 1300-1600 santimetreküp arasında olanlar, matrahına göre 2 bin 287 lira ile 2 bin 746 lira arasında yıllık MTV ödeyecek.

Doğalgaz Açma-Kapama Ve Bağlantı Ücretlerine Zam Geldi

EPDK kararıyla doğalgaz dağıtımında bağlantı ve hizmet bedellerine zam geldi, Resmi Gazete'de yayımlanan karara göre 2022 yılı için abone bağlantı bedeli üst sınırı 1158 lira oldu.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), doğalgaz dağıtımında bağlantı ve hizmet bedellerinin üst sınırlarını tespit etti.

EPDK'nin konuyla ilgili Kurul kararı, Resmi Gazete'de yayımlanarak 1 Ocak itibarıyla geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi. Buna göre, doğal gaz dağıtım şirketlerinin 2022 yılı için uygulayacağı abone bağlantı bedelinde üst sınır 1158 lira oldu. Bu rakam geçen yıl 749 lira olarak belirlenmişti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sayaç açma-kapama bedeli 36 lira, sayaç değişim bedeli 371 lira olarak belirlenirken, bağlantı güvence bedelleri yapılan bağlantı tipine göre 42 lira ile 733 lira arasında ve iç tesisat işlem bedelleri 63 lira ile 482 lira arasında olacak.

Geçen yıl, açma-kapama bedeli 30 lira, sayaç değişim bedeli 306 lira, bağlantı güvence bedelleri 35 lira ile 620 lira arasında ve iç tesisat işlem bedelleri 52 lira ile 397 lira olarak uygulanmıştı.

VATANDAŞ ZAMDAN ŞİKAYETÇİ DEĞİLMİŞ!

AKP'li vekil: Doları dış güçler yükseltiyor, vatandaş zandan çok şikayetçi değil

AKP Ordu Milletvekili Şenel Yediyıldız, hafta sonu Fatsa ilçesinde 5 kahveyi ziyaret edip yurttaşlarla sohbet ettiğini belirterek, "Zandan kimse memnun olmaz ama çok da şikayetçi değiller" dedi. Yediyıldız ayrıca doları 'dış güçlerin' yükselttiğini iddia etti.

AKP Ordu Milletvekili Şenel Yediyıldız, katıldığı bir televizyon programında zamlarla ilgili soruya verdiği cevapla dikkat çekti. Hafta sonu Fatsa ilçesinde 5 kahveyi ziyaret edip yurttaşlarla sohbet ettiğini dile getiren Yediyıldız, "Zandan kimse memnun olmaz ama çok da şikayetçi değiller" dedi.

Ünye ilçesinde çeşitli programlara katılan, yurttaşları ve esnafı ziyaret eden AKP Ordu Milletvekili Şenel Yediyıldız, ilçede yayın yapan bir televizyon kanalına da konuk oldu. Canlı olarak yayınlanan programda yurttaşların soru ve eleştirilerine de cevap veren Şenel Yediyıldız, ülke gündemi hakkında değerlendirmeler yaptı.

Döviz kuru ve sık sık yapılan zamlar hakkında açıklama yapan Yediyıldız, şunları söyledi:

"Doları yükselten ben değilim. Euro yükselten ben değilim. Fiyatları yükselten de biz değiliz. Kontrol bizim elimizde elbette ama bizler marketleri bastığımızda farklı sorunlar ortaya çıkıyor. Stokçular da var. Hepsiyile mücadele ediliyor. Ben şunu açık söylüyorum, cumartesi Fatsa'da 5 tane kahve gezdim. Hiçbir kahvede, 'Niye bunlara bu kadar zam geliyor' demediler. Selamlaştık, sohbet ettik. Zandan kimse memnun olmaz ama çok da şikayetçi değiller. Açık söylüyorum. Konuştuk, bayağı sohbet ettik. Görülüyor ki vatandaşlar da bir şeyleri biliyor, farkında.

HALK BANKASI'NDA KRİZ DERİN

Takipteki alacak 17 milyar TL

Halk Bankası'nın kredilendirme işlemleri, Sayıştay denetimlerine takıldı. Bankanın en büyük riskli ilk 200 kredisine yönelik 2020 yılında yeterli düzeyde periyodik denetim ve değerlendirme yapılmadığı tespit edildi. Rapora göre, Halk Bank'ın 2020 itibarıyla takipteki alacaklarının tutarı 17 milyar TL'ye dayandı

Sayıştay Denetim Raporu'nda, yüksek tutarlı kredi kullandırılan ancak ödeme gücüne düşmesi nedeniyle yasal takibe alınan büyük alacaklara yönelik değerlendirmelere de yer verildi. Bankanın takipli alacaklar portföyünde yüksek tutarlı kredi alacaklarının ağırlıklı bir yer işgal ettiği belirtilerek, "Bir an önce tahsil ve tasfiyesine azami çabanın gösterilmesi" uyarısında bulunuldu.

Yüksek Meblağlı Krediler Denetimsiz

Sayıştay denetçileri, BDDK tarafından yayımlanan Bankaların Kredi Yönetimine İlişkin Rehberin 60'ncı maddesinde bankanın en büyük riskli ilk 200 kredisine ilişkin periyodik değerlendirmeler yapılacağını belirttiğini anımsattı. Buna karşın Halk Bank'ın bu konuda zafiyet gösterdiği belirlendi. Bankanın, en büyük 200 nakdi kredi müşterisinden olan alacağının toplam nakdi krediler portföyü içindeki payının yüzde 27,98 olduğu belirtildi. En büyük 200 gayrinakdi kredi müşterisinden olan alacağın toplamının gayrinakdi krediler içindeki payı ise kayıtlara yüzde 50 olarak geçti. Adet olarak az olan ancak tutar olarak yüksek olan kredilerin, "Olası bir temerrüt" halinde ağır kayıplar yaratacağının altını çizen Sayıştay, bu tip kredilerin "İç denetim süreçlerine öncelikli konu edilmeleri" konusunda idareyi uyardı.

Denetim raporunda, Halk Bank'ın yüksek tutarlı kredilere ilişkin tahsis, kullandırım, teminatlandırma ve risk izleme süreçlerinin yeterince etkili yürütülmediği vurgulandı. Sayıştay denetçileri, kredilerin sorunlu hale dönüşme emarelerine karşı hızlı müdahale ve etkili çözümleme stratejilerinin zamanında ve tam olarak uygulanmadığını tespit etti.

Takipteki Alacaklar 17 Milyar TL

Bankanın birinci grup yakın izlemedeki kredilerin toplam kredilere oranının yüzde 85 olduğu belirtildi. Bu kredilerin bin 302 firma üzerinde bulunduğu kaydedildi. Bankanın ikinci grup yakın izlemedeki kredilerde 31 Aralık 2020 itibarıyla izlediği müşteri sayısının 225 bin 720 olduğu bildirildi. Bu kişilerden toplam 35 milyon 968 milyon TL nakdi kredi alacağının bulunduğu ifade edildi. İkinci grup yakın izlemedeki toplam riski 10 milyon TL ve üzeri ticari kredili firma sayısının 206, toplam kredi riskleri tutarının ise 27 milyar 476 milyon TL olduğu belirtildi. Rapora göre, 2019 yılının sonunda 15 milyar 920 milyon TL olan takipteki alacaklar, 2020 yılının sonunda yüzde 6,3'lük artışla ve 16 milyar 918 milyon TL'ye ulaştı.

GARANTİLİ YOLCU KUŞ OLUP UÇTU

DHMI'nin kullandığı dış kredilerin ana bakiyesi 66 milyon avro oldu. 'Çılgın proje' diye tanıtılan havalimanlarının kullanımı yüzde 15 oranında kaldı. Bazı havalimanlarını kapasitesinin yüzde 1'i oranında yolcu kullandı.

Sayıştay Denetim Raporunda, havalimanlarının işletilmesi ve Türk hava sahasındaki trafiğin düzenlenmesi ve denetimiyle görevli DHMI'nin yüksek borçları ve kuralsız yapılan atamalarıyla ilgili tespitlere yer verildi. Rapora göre, 'çılgın projeler' olarak duyurulan ve yolcu garantisi ile inşa ettirilen havaalanları da boş kaldı. Bazı havaalanlarının kullanım oranı yüzde 1'e bile ulaşamadı.

Sayıştay DHMI Denetim Raporu'na göre, 2020'yi 2 milyar 76 milyon 828 bin TL dönem zararı ile kapatan kurumun işlettiği havaalanları, kapasitesinin çok altında kullanıldı. Tüm havaalanları ve havalimanlarında 513 bin 921 adet uçak trafiği gerçekleştirildi. 2020 yılı toplam kapasite kullanım oranı, bir önceki yıla göre 9,5 oranında düşüşle yüzde 15,6 seviyesine geriledi.

66 Milyon Avro Borç

DHMI, yüksek oranda döviz cinsinden borçlandı. Kur artışından derinden etkilenen DHMI'nin EUROCONTROL aracılığıyla kullandığı finansman kredisinin ana bakiyesi, 66 milyon 473 bin avro olarak hesaplandı.

İstanbul Tav'a Tazminat

DHMI'nin 2019'a göre ticari borç miktarı da yüzde 15 oranında, 1 milyar 846 milyon 115 bin TL artarak 2 milyar 192 milyon 313 bin TL'ye ulaştı. 2 milyar 10 milyon 182 bin TL'si satıcılara olan borçların 1 milyar 764 milyon 152 bin TL'si bu yıl içerisinde TAV İstanbul A.Ş'ye ödenen tazminattan, 136 milyon 638 bin TL'si de müteahhit hizmetlerinden kaynaklandı.

15 Yıldır Düşük Kira

DHMI'nin yüzlerce taşınmazının kirasını 15 yıldır artırmadığı da ortaya çıktı. Sayıştay tarafından yapılan incelemeye göre arazi, bina ve benzeri nitelikteki 439 adet alandan, tarifelerde belirtilen ücretlerin çok altında kira alındı. Bu uygulamanın 15 yılı aşkın süredir devam ettiği de tespit edildi. Bu nedenle DHMI'nin gelir kaybı 2019 yılında 70,7 milyon TL, 2020 yılında 75,4 milyon TL, bu yılı 75,4 milyon TL oldu. Aynı havalimanında aynı nitelikteki ticari mahaller arasındaki kira farklılıkları yüzde 450'yi buldu. DHMI'de kiracı olan yüzlerce işletmeye ertesi yıl ya hiç zam yapılmadı ya da olması gerekenin çok altında zam yapıldı. 2018 yılında, 130 adet kiracıya kira artışı yapılmadı. 2019'da bu sayı 149 oldu. Üretici Fiyat Endeksi'nin altında zam yapılan kiracı sayısı ise bin 426 olarak tespit edildi. 2020'de de 135 adet kiracıya zam yapılmadı. Bin 441 kiracıya da az bir miktarda zam yapılabilirdi. Bu nedenle üç yıllık gelir kaybı toplamı 68,2 milyon TL oldu. Uçakta satış mağazasında yapılacak satışlardan elde edilecek gelirden yüzde 27,5'ten yüzde 17'ye kadar DHMI'ye pay vereceğini ifade eden şirket, ihaleyi kazandı. Ancak 2012'deki bu işlemde sonra ihaleyi kazanan ve uçakta satış işlemini gerçekleştiren firmanın verdiği pay, yüzde 5'e kadar düştü. Birçok kamu kuruluşunda olduğu gibi DHMI'de de atama oyunları ortaya çıktı. 'Şube müdürlüğü' kadrosu, görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavı ile atama yapılacak kadrolar arasında yer almasına rağmen, en son görevde yükselme sınavı 2007 yılında yapıldı. 2017'de 16 kişi, 2018'de 5 kişi, 2019'da 19 kişi ve 2020'de 31 kişi olmak üzere toplam 71 kişi, sınavsız olarak şube müdürlüğüne getirildi. Şef, memur, tekniker, teknisyen gibi kadrolarda yer alan kişiler, yönetim kurulu kararlarıyla önce boş bulunan daire başkan yardımcılığı, havalimanı müdürlüğü gibi yöneticilik kadrolarına atandı. Daha sonra aynı kişiler uzun süre geçmeden şube müdürlüğüne getirildi.

KAPALI OTYOLA GEÇİŞ GARANTİSİ

Kuzey Marmara Otoyolu'nda müteahhitlere sağlanan ayrıcalıkların bir yenisi daha belgelendi. Yolun trafiğe kapalı olduğu 144 gün boyunca müteahhitlere günlük 199 bin 759 araç üzerinden garanti ücreti ödenmiş.

Kuzey Marmara Otoyolu'nun Kınalı-Odayeri bölümünün yedinci kesiminin kabulünün, yolun açılış tarihinden önce yapıldığı belirlendi. Milyonlarca yurttaşın ekonomik darboğazda ezildiği Türkiye'de Karayolları Genel Müdürlüğü'nün, trafiğe kapalı yol için 144 gün boyunca şirkete, günlük 199 bin 759 araç için garanti ücreti ödediği ortaya çıktı.

Yap-İşlet-Devret modeli ile yaptırılan Kuzey Marmara Otoyolu'nun müteahhitlerine sağlanan ayrıcalıkların bir yenisi daha tespit edildi. Sözleşmedeki değişiklik ile otoyolun işletme süresini ve geçiş garantisi verilen araç sayısını artırdığı öğrenilen Karayolları Genel Müdürlüğü'nün, "Müteahhitlere kıyak" olarak değerlendirilen bir başka uygulamaya daha imza attığı belirlendi.

Sağlanan Ayrıcalıklar Bitmek Bilmiyor

Tartışma yaratacak uygulama, Sayıştay raporlarına yönelik sansürü ortaya koyan taslak denetim raporları ile gözler önüne serildi. Rapora göre, Kınalı-Odayeri kesimi için bin 742 gün olan işletme süresi, ilk olarak 4 bin 527 güne çıkarıldı. Ardından ise şirketler lehine geçiş garantisi verilen araç sayısı artırılarak işletme süresi bin 705 güne düşürüldü. Daha az işletme süresi ile araç başına daha karlı anlaşma sağlanan Kuzey Marmara Otoyolu'nu inşa eden şirketlere sağlanan ayrıcalıklar bunlarla da bitmedi.

Rapora göre, toplam yedi kesimden oluşan Kuzey Marmara Otoyolu Kınalı-Odayeri kesiminin Habipler-Hasdal bölümü için belirlenen kabul tarihi 21 Aralık 2020 oldu. Ancak yol, belirlenen tarihte trafiğe açılmadı. Karayolları Genel Müdürlüğü, trafiğe açılmayan alan için garanti ödemesi yapılması yönünde karar aldı. Taslak raporda, resmi hizmete 21 Mayıs 2021 tarihinde açılan yolun kapalı olduğu 154 günlük sürenin garanti ödemelerinin şirketlere tıkr tıkr yapıldığı kaydedildi.

Yol, 2020 yılında 10 gün, 2021 yılında ise toplam 144 gün trafiğe kapalı kaldı. Karayolları Genel Müdürlüğü, 2020 yılı için 10 gün boyunca şirketlere 189 bin 176 araç geçiş ödemesi yaptı. 2021 yılında yolun trafiğe kapalı olduğu 21 Mayıs gününe kadar geçen 144 gün için ise günlük 199 bin 759 araç geçişi üzerinden garanti ödemesi hesaplandığı bildirildi. Karayolları Genel Müdürlüğü, trafiğe kapalı yol için garanti ücreti ödenmesini, "Kamulaştırmadan kaynaklanan gecikme" ile açıklamaya çalıştı.

Yandaşı Zengin Etme Ustalığı

Yap-İşlet-Devret modeli ile inşa ettirilen yola yönelik müteahhitlere sağlanan ayrıcalıkları eleştiren CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, tepkisini şöyle dile getirdi: "Doğmamış çocuğa don biçer' gibi açılmamış otoyola milletin parası oluk oluk akıtılmış. Toplam 154 gün boyunca hizmete alınmayan otoyoldan bir tek araç geçmemiş ve bunun parası milletin cebinden alınarak yandaşın kasasına aktarılıyor. Sayıştay raporları ile ortaya konulan bu bilgiler millet iradesinin, millet denetiminin yapıldığı TBMM'den de saklanmaya çalışılıyor. Ekonominin tarihini yazdığını iddia eden AKP iktidarı ne yazık ki Cumhuriyet tarihinin en büyük kaynak transferini yapan iktidar olarak kara bir tarih yazdı. Milletimizin cebinden alıp bir avuç yandaşını zengin etmekte ustalığında eline su dökülemeyen iktidarın ekonomimizde yarattığı tahribatın yükünü ne yazık ki vatandaşımız ödüyor."

HAZIRLIKSIZ PROJEYLE HAYVANCILIK DA ZARARDA

Eski Tarım ve Orman Bakanı Faruk Çelik döneminde, "Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu hayvan varlığını temine etmek konusunda önemli bir adım" denilerek başlatılan, 'Embriyo Transferi' projesi ile Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) 43,9 milyon TL zarara uğratıldı. Sayıştay, 'zararda sorumluluğu bulunanlar hakkında zaman aşımı dolmadan soruşturma açılması' konusunda TİGEM'e uyarıda bulundu. TİGEM'in mali hesaplarında yapılan denetimler kapsamında hazırlanan Sayıştay raporunda, hayvan ıslahı ve genetik ilerlemenin hızla yapılabilmesi için kritik önemde olan projenin, 'kurumda yeterli bütçe olmadığı' gerekçesiyle banka kredisiyle başlatıldığı belirtildi.

Sayıştay denetçisi, projenin TİGEM'e bağlı işletmelere, yönetim kurulu kararı alınmadan bir yazıyla bildirildiğini fark etti. Denetim raporunda, projenin yönetim kurulu kararı olmadan duyurulmasına yönelik, "Projeye altyapı ve finansmanı sağlanmadan başladığını ortaya koyuyor" değerlendirmesinde bulunuldu. Başarısızlıkla sonuçlanan projenin batış öyküsü, denetim raporunda şu ifadelerle anlatıldı: "...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Embriyo transferinde istenilen başarıya ulaşılamamış olması ve kuruluşun çok fazla finansman yüküne maruz kalması nedeniyle projenin sonlandırılmasına karar verilmiştir. ...Projede kullanılan malzemelerin ve kalan hayvanlardan uygun olanların satılmasına kalanların ise kesime sevk edilmesine karar verilmiştir.”

Projenin sonlandırılmasının ardından TİGEM Teftiş Kurulu Başkanlığı, projeye yönelik incelemeler gerçekleştirdi. Proje başlangıcında kayıtlarda 14 bin 522 baş olarak yer alan hayvan sayısının gerçekte 13 bin 289 baş olduğu tespit edildi. Embriyo Transferi Projeleri kapsamında 31 Aralık 2020 itibarıyla 138 milyon 69 bin 730 TL maliyet karşılığında, 94 milyon 127 bin 461 TL gelir elde edildiği ve projenin toplam zararının 43 milyon 942 bin 269 TL olduğu belirtildi. Sayıştay, ‘gerekli bütçe ve proje olmadan faaliyetlere girişilmemesi ve sorumlular hakkında soruşturma açılması’ konusunda TİGEM’i uyardı.

TCDD RAPORUNDAN DA YANDAŞ ÇIKTI

10 yıldır kira alınmıyor

Sayıştay’ın TCDD raporunda, kurumun kiralari toplayamadığı, bazı yerlerden yaklaşık 10 yıldır kira alınmadığı belirtildi.

Sayıştay’ın raporunda, TCDD’ye yönelik birçok tespit yer alırken, mülkiyeti TCDD 1. Bölge Müdürlüğü’ne ait taşınmazlardan kiraya verilenlerin bir kısmının kiralalarını ödemediği belirtildi.

10 Yıldır Kira Ödemeyenler Var

110 aydır kirasını ödemeyen yerlerin de olduğunun belirtildiği raporda, TCDD’nin buna rağmen kira bedellerini tahsil etmediği ve fesih hakkını kullanmadığı belirtildi.

Raporda, İstanbul Kadıköy’de bulunan bir otoparkın 110 aydır kirasını ödemediği ve toplam borcunun 441 bin 497 TL’ye ulaştığı, Kadıköy’de bulunan spor tesisinin de 110 aydır kirasını ödemediği ve borcunun 163 bin 520 TL olduğu kaydedildi.

İstanbul’un çeşitli bölgelerinde bulunan 50 ATM için 36 aydır kira ödenmediği ve borcun 3 milyon 369 bin TL’ye ulaştığı, Maltepe’de bulunan bir iş merkezinin de 104 aydır kira ödemediği ve borcunun 20 milyon 534 bin lira olduğu belirtildi.

51 Milyon 854 Bin Lira Alacak Var

Aylarca kira ödemeyen yerler arasında otopark, pastane, büfe, restoran, antrepo, eğlence merkezi, akaryakıt istasyonu gibi yerler var.

TCDD’nin kiralardan alması gereken ancak almak için herhangi bir işlem yapmadığı miktar 51 milyon 854 bin liraya ulaştı.

"Yandaşa Çekilen Peşkeşin Resmi Belgesi"

CHP Adana Milletvekili Orhan Sümer, konuyla ilgili yaptığı açıklamada, bu durumun yandaşa çekilen peşkeşin resmi belgesi olduğu kaydetti.

Sümer, şu ifadeleri kullandı:

“2020 Yılı Sayıştay Raporları Meclise Ulaştı. Raporlar kesilmiş, kısaltılmış olmasına rağmen birçok kamu kurumdan yolsuzluk, usulsüzlük akıyor. Devlet Demiryolları’nın 2020 yılında 3.8 Milyar Lira Zarar Ettiğini açıklamış aynı TCDD’nin kendi mülkü olan yerler var.

Birçoğu İstanbul’da olan bu yerlerden ne hikmetse kurum kira alamıyor. Otopark, Restoran, İş Merkezi, Spor Tesisi, Benzinlik, Lokanta, Büfe gibi mülkü sizin olan işletmeniz olacak; ancak 67 ay, 82 ay, 104 ay, 110 ay kira almayacaksınız. Ve bu kira alacaklarınızın toplamı Tam 51 Milyon 800 Bin Lira olacak. Akıl alır şey değildir. Bunun tek bir açıklaması vardır. Bu durum yandaşa peşkeşin resmi belgesidir. Esnaf 2 ay kirasını ödeyemediği zaman kapısına icra memurunu diken Saray İktidarı, Devletin malını, kendi yandaşına yıllarca kira almadan veriyorsa burada haram vardır.

Ekonomiyle ilgili Nas surelerini hatırlatanlar, yetim hakkıyla, kamu malıyla ilgili olan sureleri de bir zahmet açık okusunlar. Artık yeter. Devletin malıyla yandaşın zengin olmasına kimsenin dayanacak gücü kalmamıştır.”

ŞEKER DEĞİL KURUM ERİYOR!

Şeker Kurumu eriyor: İflasın eşiğinde

2023 yılına kadar tamamı özelleştirme kapsamında olan Türk Şeker'in birikmiş zararı 2016'da 1,1 milyar TL, 2017'de 1,3 milyar TL, 2018'de satılan fabrikaların kayıtlı net değerlerinin zarar kaydedilmesinin de etkisi ile 2,7 milyar TL, 2019 ile 2020'de de 3,7 milyar TL ve 4,6 milyar TL seviyelerine ulaştı. Birikmiş zararların artışına paralel olarak öz kaynaklar düştü ve 2020 yıl sonu itibarıyla öz kaynak miktarı, eksi 1,1 milyar TL olarak hesaplandı.

Borç Öderken Daha Çok Borçlandı

Sayıştay Denetim Raporu'na göre, Türk Şeker, 2020 yılında önceki yıllara oranla daha çok borçlandı ve daha az geri ödeme yaptı. Bu durum da kurumun borç yükünün derinleşmesine yol açtı. Kredi anapara ve faiz borcu ödemesi için ne kadar borçlanma yapıldığını ifade eden 'borç çevirme oranı' 2020'de önceki yılki yüzde 93 seviyesinden, yüzde 120 seviyesine yükseldi. Yani Türk Şeker, 2020'de 100 birim anapara ve faiz borcu ödemek için 93 birim yerine 120 birim borçlandı.

Özelleştirmenin Somut Zararı

Türk Şeker'e ait Kütahya Şeker Fabrikası AŞ'de bulunan 420 milyar TL kayıtlı değeri olan hisse, Özelleştirme Yüksek Kurulu'na devredildi. Yapılan ihale sonucu Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş'deki yüzde 56 oranındaki kamu payı, Torunlar Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş'ye devredildi. 2004 yılında yapılan bu devir ile birlikte, sözleşmede yer almamasına rağmen 112 bin 907 metrekairelik arsa da Torunlar'a verildi. Bu işlemin hatalı olduğunu kaydeden Sayıştay, yargılama konusu olan devir işleminin iptal edilmesi için sürdürülen girişimlerin devam ettirilmesini talep etti.

Pahalıya Üretiyor

Türk Şeker'in en önemli ürününü oluşturan şeker üretiminde birim maliyet artışlarının devam ettiğine dikkati çeken Sayıştay, şirketin birim maliyetlerini kontrol altına alamadığını tespit etti. Şirketin bu maliyetleri karşılayabilecek seviyede bile net satış geliri elde edemediği için şeker satışlarından 2020 yılında 284 milyon TL brüt satış zararı ve 491 milyon TL tutarında işletme faaliyeti zararı ortaya çıktı.

2020 yılı satışları sonucunda 4 milyar 282 milyon TL net satış geliri elde edildi. Satışların maliyeti 4 milyar 477 milyon TL, faaliyet giderleri 272 milyon TL olarak gerçekleşti. 2020 yılı dönem zararı 970 milyon TL oldu.

Borcu Dağları Aştı

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş, 2020 yılında bankalar ve Özelleştirme Fonundan, 6,4 milyar TL ticari kredi kullandı. 4,8 milyar TL kredi anapara geri ödemesi yaptı ve 2019 yılından 3,1 milyar TL tutarında devreden mali borçlar, 2020 yıl sonunda 4,6 milyar TL'ye yükseldi. 2020 yılında bankalar ve Özelleştirme Fonu'ndan kullanılan ticari kredilerden dolayı ortaya çıkan faiz veya finansman gideri tutarı da 503 milyon TL oldu.

ÇAYKUR BORÇ BATAĞINDA

Depolar çay dolu ama ÇAYKUR borç batağında: Tam 4,2 milyar TL'lik borç

AKP iktidarları döneminde giderek eriyen ve borç batağına sapanan ÇAYKUR'un içinde bulunduğu kara delik, mali denetimler ile ortaya konuldu. İdarenin, 2020 yılında toplam 10,8 milyar TL ticari banka kredisi kullandığı, 10,1 milyar TL kredi anapara geri ödemesi yaptığı, mali borçlarının ise 2019 yılına oranla yüzde 19 artarak 4,2 milyar TL'ye ulaştığı tespit edildi. ÇAYKUR'un, 2020 yılında kullandığı banka kredileri nedeniyle 322 milyon TL faiz ödemesi yaptığı belirlendi.

Sayıştay'ın 2020 yılı denetimleri, dünyanın en çok çay tüketilen ülkesi Türkiye'de hemen her yıl zarar açıklayan ve AKP iktidarları döneminde zararı yüzde 217 artan ÇAYKUR'un içinde bulunduğu olumsuz tabloyu gözler önüne serdi. İdarenin, 4,2 milyar TL'sini ödeyemediği ticari banka kredileri nedeniyle adeta batağa saplandığı öğrenildi.

Kalıcı Borçlanma İhtiyacı

Sayıştay raporuna göre, Nisan ve Ekim ayları arasında satın aldığı yaş çay yaprağı bedelini ödemek için borçlanmak zorunda kalan idarenin işletme faaliyet zararları, 2017 itibarıyla devamlılık göstermeye başladı. Faaliyet zararları doğru finanse edilemeyince ÇAYKUR, "Kalıcı borçlanma ihtiyacı" içine düştü.

Milyarlarca Lira Kredi

İdarenin mali raporlarına göre, 2016 yılında toplam 4,6 milyar TL kredi kullanılırken 4,4 milyar TL geri ödeme gerçekleştirildi. 2017 yılında ise kullanılan kredi tutarı 5,9 milyar TL, geri ödeme tutarı ise 5,6 milyar TL ile ifade edildi. 2018 yılında 7,6 milyar TL kredi karşılığında 7,1 milyar TL'lik geri ödemede bulunan ÇAYKUR'un 2019 yılında kullandığı kredi miktarı ve ödediği borç rekor düzeyde yükseldi. Buna göre, 2019 yılında 11 milyar TL kredi kullanan idarenin kasasından geri ödeme için 9,5 milyar TL çıktı. 2020 yılı mali hesaplarına ise kullanılan kredi ve geri ödeme tutarı sırasıyla 10,8 milyar TL ve 10,1 milyar TL olarak yansıdı.

Ödenemeyen Borçlar

AKP Rize İl Başkanı İshak Alim'in ağabeyi Yusuf Ziya Alim yönetimindeki ÇAYKUR, borçlarını ödemeyenince her yeni yıla milyarlarca lira borç da devretti. İdarenin ödenemediği için sonraki yıla devreden kredi bakiyesi yıllara göre şöyle gerçekleşti:

- 2016: 1,3 milyar TL.
- 2017: 1,5 milyar TL.
- 2018: 2,1 milyar TL.
- 2019: 3,5 milyar TL.
- 2020: 4,2 milyar TL.

Borç Sarmalı

Rapora göre ÇAYKUR, 2020 yılı döneminin başında sahip olduğu öz kaynaklarının yüzde 70'ini yitirdi. İdarenin mali yeterliliği 2019 yılına göre 2020 yılında dört puan geriledi. Sayıştay idarenin içinde bulunduğu borçlanma sarmalının kırılabilmesi için borç çevirme oranının yüzde 100'ün altına düşürülmesi önerisinde bulundu.

Depolar Çay Dolu

ÇAYKUR'un mevcut çay stoklarının yüksek düzeyde olduğu da belirlendi. Denetçiler, 2020 yılı sonu itibarıyla ÇAYKUR'un depolarında maliyeti 3,3 milyar TL olan toplam 131 bin 753 ton çay stoku buldu. Gereğinden fazla stokun çayın küflenmesine ve bozulmasına yol açacağı uyarısında bulunan Sayıştay denetçileri, "ÇAYKUR'un satamadığı ve gereksiz yere depolarda tutmak zorunda kaldığı 50-60 bin ton stokun paraya çevrilememesi nedeniyle yaklaşık 1,4 milyar TL daha fazla kredi kullanmakta ve bu sonucunda da önemli miktarda ek faiz yükü ile karşılaşmaktadır" dedi.

ÇAY-KUR BÖYLE BATTI

Türkiye'de günde 245 milyon bardak çay tüketilirken ÇAY-KUR 547 milyon lira daha zarar etti. Banka kredileri nedeniyle de 322 milyon lira faiz ödedi.

Genel Müdürlüğü'nü AKP Rize İl Başkanı İshak Alim'in kardeşi Ziya Alim'in yaptığı ÇAY-KUR'da 4 yönetim kurulu üyesinden ikisi de AKP'li... Ekrem Yüce aynı zamanda Sakarya Büyükşehir Belediye Başkanı, Hikmet Ayar ise AKP eski Rize Milletvekili... Sayıştay raporunda, ÇAY-KUR'un borcunun 4,2 milyar TL'ye çıktığı belirtildi.

2015'te 22,7 milyon, 2016'da ise 82,1 milyon lira kar eden ÇAY-KUR, 2017'de Varlık Fonu'na devredilmişti. Bu aşama sonrası 2017'de 267 milyon, 2018'de 657 milyon, 2019'da 635 milyon ve 2020'de de 547 milyon lira zarar etti. Kurum aldığı kredilerin bir bölümünü de geri ödeyemedi. CHP'li vekil Atıla Sertel, "Sayın Cumhurbaşkanı kendi memleketinde faaliyet gösteren ÇAY-KUR'a müdahale etsin. Faize karşısınız, 'Faiz nas' diyorsunuz. O halde ÇAY-KUR'u bu faiz illetinden kurtarın." dedi.

BOTAŞ ÖZELLEŞTİRMEYE HAZIR

Kendi kendilerini ödüllendirdiler

İktidardan gelen tüm yalanlamalara karşı özelleştirme işareti olarak yorumlanan hazırlıkların yapıldığı BOTAŞ'a ilişkin Sayıştay denetim raporunda önemli tespitler yer aldı.

Rapora göre, kurum faaliyetleri yerine getirilirken görevlerinde başarılı görülen personelin seçilmesi ile bu personele verilecek maddi ödül ve başarı belgelerinin belirlenmesinde, BOTAŞ Ödül Yönergesi'ne aykırı davranıldı. Aynı gerekçelerle 171 personele para ödülü, 143 personele teşekkür belgesi verildi. Ödüller için devletin kasasından 600 bin TL'den fazla tutar çıktı. Ödül komisyonunda yer alan personel, maddi ödül alacaklar

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

arasına kendilerini de ekledi. Bazı bürolarda ise iş barışını bozan kararlara imza atıldı. İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı'nda Müdür, uzman, uzman yardımcısı ve büro sorumlusu unvanlarıyla görev yapan 10 personel arasından iki müdüre maddi ödül ve başarı belgesi, diğer 8 personele ise sadece başarı belgesi verildi.

Risklerin Farkında Bile Değiller

BOTAŞ'ın olası risklere karşı önceden tedbir almak amacıyla oluşturduğu risk envanterinde büyük eksiklikler bulunuyor. Risklerin tespit edilmesi ve kontrol faaliyetlerinin etkin bir biçimde uygulanmasını sağlamak üzere gerekli bilginin elde edilmesi ve ihtiyaç duyan yöneticiye gönderilmesi konusunda yeterli çalışma yapılmıyor. Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na uygun raporlar üretilmiyor.

Sistem Çok Eski

BOTAŞ'da kullanılan hesap planı ve mevcut hesap planına uygun geliştirilen Botaş Bilgi Sistemleri (ERP) çok eski. Sistem, yıllar önce geliştirildiği tarihlerde BOTAŞ'ın faaliyetleri ile şimdiki faaliyetleri arasında meydana gelen gelişmeleri kapsamaktan uzak ve yetersiz.

201 MİLYON LİRALIK KİRA GELİRİ DE ŞİRKETLERE GİTTİ

Elektrik dağıtım işinin özelleştirmesi şirketleri zenginleştirdi, kamuyu zarara soktu. 201 milyon TL'lik kira gelirinden TEDAŞ'a tek kuruş bile aktarılmadı.

AKP'nin 21 bölgeye ayırarak özelleştirdiği elektrik dağıtım şirketleriyle ilgili mali denetimler, "Peşkeş, rant, hortum" iddialarını doğruladı. Elektrik dağıtım şirketlerinin 2014-2019 yılları arasında trafolardan toplam 201 milyon 691 bin TL reklam ve kira geliri elde ettiği, TEDAŞ'a ise kuruş vermediği tespit edildi.

Elektrik dağıtım işinin 2013 yılında, "Kalite, rekabet ve ucuzluk getireceği" iddiasıyla 21 bölgeye bölünerek özelleştirilmesinin kamuya getirdiği ağır yük, Sayıştay denetimleriyle ortaya konuldu.

Zırnık Koklatmadılar

Denetim raporuna göre, İşletme Hakkı Devir Sözleşmesi ile devredilen dağıtım tesislerinden şirketler, milyonlarca lira kira geliri elde etti. TEDAŞ ise bu gelirlerden pay alamadı. Şirketler, yalnızca 2019 yılında 53,8 milyon TL'lik reklam ve kira geliri elde ederken 2014 yılı itibarıyla gerçekleşen sekiz yıllık reklam ve kira geliri toplamı 201,6 milyon TL oldu. TEDAŞ'ın bu gelirlerden hiçbir pay alamadığını belirleyen Sayıştay, "TEDAŞ'ın payına düşen gelirin alınması için gerekli girişimlerde bulunulması, açılan davaların titizlikle takip edilmesi, bu taşınmazların kullanımından TEDAŞ'ın gelir elde etmesi" önerisinde bulundu.

Borç TEDAŞ'a Kaldı

TEDAŞ Genel Müdürlüğü, geçmiş dönem elektrik tüketiminden kaynaklanan ve dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesi sırasında TEDAŞ'ta kalan alacakların tamamını da tahsil edemedi. 2015 yılı itibarıyla hemen her denetim yılında bulgu konusu edilen zafiyetin halen sürdüğü belgelendi. 2020 yılında TEDAŞ'ın toplam 66 bin 286 abone üzerinde 1,5 milyar TL alacağının bulunduğu belirtildi. Sayıştay, "Gerekirse dava yolu ile" bu alacakların şirketlerden tahsil edilmesi gerektiğini vurguladı.

Sorun 13 Yıldır Çözülüyor

Özelleştirme sırasında, aralarında Cengiz, Kolin ve Limak'ın da yer aldığı şirketlerin kasasında bırakılan milyonlarca lira da Sayıştay denetimlerine takıldı. Sayıştay, sorunun 13 yıldır çözülmediğinin altını çizerek, şirketlere bırakılan tutarlara yönelik şu tabloyu paylaştı:

PROJE	FİRMA	TUTAR
Çamlıbel EDAŞ	Cengiz-Kolin	4 milyon 564 bin 166 TL
Uludağ EDAŞ	Limak	12 milyon 861 bin TL
Yeşilirmak EDAŞ	Çalık	5 milyon 477 bin 870 TL
Fırat EDAŞ	AKSA	3 milyon 272 bin 750 TL

TMO KAYNAKLARI YARI YARIYA AZALDI

TMO verileri, AKP'nin tarım politikalarının yarattığı tahribatı günyüzüne çıkardı. TMO'nun özkaynakları ile buğday ve arpa alım gücü 2015 yılında 100 birimken bu oran 2020 yılında 46 birime kadar geriledi.

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) mali verileri, AKP iktidarlarında uygulanan yanlış tarım politikalarına ayna tuttu. Satış fiyatlarını maliyetlerin altında belirlemek zorunda kalan TMO'nun özkaynaklarının hızla eridiği ortaya çıktı.

TMO'nun özkaynaklarının 2020 yılında buğday ve arpa alım gücü bazında 2015 yılına göre yüzde 54 oranında azaldığı tespit edildi. Özkaynaklarda, 2020 yılında 2015 yılına göre mısır alım gücü bazında yaşanan gerileme ise yüzde 53 oranında oldu.

6 Yıllık Erime Gözler Önüne Serildi

2015 yılında özkaynakları ile 100 birim buğday alabilen TMO'nun, 2020 yılında özkaynakları ile yalnızca 46 birim buğday alabildiği belirlendi. TMO'nun özkaynaklarındaki gerilemenin, "Piyasaya müdahale gücünü" zayıflattığını vurgulayan Sayıştay, "Kurumun kendisine yüklenen misyonların yerine getirilmesi noktasında ilave kaynak ihtiyacı doğmuştur" değerlendirmesinde bulundu.

TMO'nun, lisanslı depolardan ürün tesliminde sorun yaşadığı da öğrenildi. Lisanslı depolardan teslim alınan ürünlerin kalitesinin belirlenenden daha düşük olduğu tespit edildi. Sayıştay denetçileri, "TMO'ya haşereli ürün teslim edildiği" yönünde şikayetlerin olduğunu fark etti. Lisanslı depolardan ürün tesliminde yaşanan sorunların çözüme kavuşturulması ve denetimlerin artırılması amacıyla Ticaret Bakanlığı nezdinde girişimlerde bulunulması konusunda idare uyarıldı.

Tarımsal ÜFE ile TMO'nun özkaynaklarında yıllar itibarıyla yaşanan değişim

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Özkaynak (Özel Fon Hariç):	4,043	4,176	3,909	3,914	4,024	4,086
Buğday fiyat değişimine göre olması gereken özkaynak:	4,043	4,431	4,786	5,367	6,775	8,827
Mısır fiyat değişimine göre olması gereken özkaynak:	4,043	4,291	4,775	5,863	6,616	8,675
Arpa fiyat değişimine göre olması gereken özkaynak:	4,043	4,450	5,163	5,772	7,238	8,846

MARKETLERE SATILAN ETLER YURTTAŞA ULAŞMADI

Sayıştay denetçileri, üç zincir marketin Et ve Süt Kurumu'ndan (ESK) aldığı et miktarından çok daha az eti tüketiciye sattığını tespit etti. Satılmayan etlerin toplam miktarının, 5 milyon 365 bin kilogram olduğu belirlendi. İdarenin, zincir marketlerin et satışı eksikliğini kapatması amacıyla ucuz et sattığı da öğrenildi. Sayıştay denetçileri, kuruma doğrudan böyle bir görev verilmediğinin altını çizerek mevzuata aykırılığa dikkati çekti.

Markete Ucuz Et Zarar Getirdi

Sayıştay Denetim Raporu'nda, zincir marketlere ucuz satılan etlerin yarattığı zarar paylaşıldı. Buna göre ESK, marketlere ucuz et satışı nedeniyle 385 milyon 785 bin TL zarar etti. Zincir marketlere satışı yapılan etlerle ilgili 2017 yılında 14 milyon 913 bin TL kar elde eden idare, 2018 ve 2019 yıllarında ise et satışı kaynaklı zarar yazdı. Rapora göre idarenin 2018 ve 2019 yıllarındaki zararı sırasıyla 385 milyon 785 bin TL 2019 yılında 225 milyon 220 bin TL oldu.

ESK'nin zincir marketlere et satışı nedeniyle 2019 yılında gerçekleşen 225,2 milyon TL'lik zararının, ilgili bakanlıklarca karşılandığı belirtildi. Ancak 2018 yılındaki 385,7 milyon TL'lik zararın herhangi bir görevlendirme kararı olmadan yapılması nedeniyle tüm zararın, ESK'nin üzerine kaldığı bildirildi.

Kaş Yaparken Göz Çıktı

ESK'nin 2018 yılında, "Piyasa dengesini sağlamak" amacıyla hayata geçirdiği etleri stoklama uygulaması da 2019 ve 2020 yıllarında zarar yazdı. Depolarının yeterli olmaması nedeniyle piyasadaki depo kiralama yoluna giden ESK'nin mali dengesi, depo giderleri nedeniyle bozuldu.

Kurumun, 2020 yılında mülkiyetindeki depoların giderleri 82,1 milyon TL olarak hesaplanırken piyasadan hizmet alımı yoluyla kullanılan depoların giderleri 5 milyon TL olarak kaydedildi. İdarenin 2020 yılındaki toplam depo gideri kayıtlara, 87,1 milyon TL olarak geçti. 2017 ve 2020 yıllarını da kapsayan üç yıllık depo giderinin ise 423,8 milyon TL olduğu belirtildi.

Banka Borçları 1,4 Milyar TL

Rapora göre ESK, faaliyet zararları nedeniyle öz kaynağının üçte ikisini kaybetti. İdarenin 1,3 milyar TL olan özkaynak toplamı, 2020 dönemindeki zararın ardından 429,5 milyon TL'ye kadar geriledi. Özkaynaklarının büyük bölümünü yitiren idare, bankalara borçlanmak zorunda kaldı. Sayıştay raporuna göre, 2017 yılı borçsuz tamamlayan ESK'nin 2020 yılı sonu itibarıyla bankalara olan borçları 1,4 milyar TL'ye ulaştı.

İTİBARDAN TASARRUF EDERLER Mİ HİÇ!

İnsanlar yoksulluk ve açlıkla boğuşurken onlar itibardan tasarruf olmaz diye savuruyorlar

En borçlu belediyelerden Bursa Büyükşehir Belediyesi, reklam için 28,5 milyon TL harcayacak. Tanıtım paketi haberler, filmler ve çeşitli etkinliklerin yanı sıra beş yıldızlı otellerde konuk ağırlamayı da içeriyor.

Borcu 5 milyar TL dolayında olan AKP'li Bursa Büyükşehir Belediyesi, proje ve hizmetlerinin tanıtımı için dev bir bütçe ayırdı. AKP'li Belediye Başkanı Alınur Aktaş, 28,5 milyon TL harcayarak reklam yaptırarak.

Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre belediye, yapılan açık ihale sonucunda belediyenin iştiraki olan Bursa Kültür-Sanat Ürünleri ve Turizm Ticaret AŞ ile 8 Aralık'ta sözleşme imzaladı. Yaklaşık maliyeti 31 milyon 873 bin TL olarak belirlenen "Bursa Büyükşehir Belediyesi'ne Ait Proje, Yatırım Ve Hizmetlerinin Kamuoyuna Duyurulması Hizmeti Alım İşi" ihalesinin sözleşme bedeli 28 milyon 568 bin TL oldu.

Teknik şartnamede işin niteliği şöyle anlatıldı: "Belediye bünyesinde kültür, sanat, imar, sağlık, çevre, sosyal hizmetler, eğitim, itfaiye, gençlik ve spor hizmetleri altyapı, ulaşım vb. birçok alanda hizmete sunulan/sunulacak projeler ve hizmetlerimizin tanıtımı, halka duyurusu, yaygınlaştırılması ve farkındalık oluşturulması amacıyla kurumsal kimliğe uygun olarak gerçekleştirilecek hizmetlerin planlı, programlı, etkin, verimli ve idare ile uyum içinde yürütülmesini sağlamak."

30 Ayda 8 Bin 500 Yemek Hizmeti Alınacak

30 ay süreceği belirtilen hizmet alımı kapsamında şirket, belediyenin çalışmalarının tanıtımı için ulusal düzeyde ve internet ortamında bazısı canlı olmak üzere şunları yapacak:

- ◆ 9 bin yayın ve prodüksiyon hizmeti
- ◆ 14 tanıtım filmi
- ◆ 200 alt bant
- ◆ 30 radyo yayını
- ◆ 800 konaklama,
- ◆ 8 bin 500 yemek
- ◆ 31 bin de ikram hizmeti
- ◆ Beş yıldızlı, dört yıldızlı ve üç yıldızlı tesislerde olmak üzere üç ayrı tip konaklama hizmeti.

Kimine Kebap Kimine Tavuk

Hizmet alımı kapsamında alınacak yemek hizmetleri de ikiye ayrıldı:

- ◆ Birinci paket: Kebap veya ızgara et,
- ◆ İkinci paket: Tavuk

Kuruyemiştten Soğuk Sandviç

Sözleşmede, ikram hizmetleri de üç paket halinde düzenlendi:

- ◆ Birinci paket: Kuru pasta, sıcak ve soğuk kanepeler
- ◆ İkinci paket: Sadece kuruyemiş

◆ Üçüncü paket: Soğuk sandviç paketi

TORBADAN ERDOĞAN'A EK HARCAMA YETKİSİ ÇIKTI

“Asgari ücrete vergi muafiyeti” olarak tanıtılan Torba Yasa’dan Cumhurbaşkanı Erdoğan’a 296 milyar TL’lik ödeneği istediği gibi kullanma yetkisi çıktı. CHP yetkinin iptali için Anayasa Mahkemesi’ne başvuracak.

AKP’li milletvekilleri tarafından TBMM Başkanlığı’na sunulan ve “vergi düzenlemesi” olarak adlandırılan torba kanun teklifi, oylamaya katılan 322 milletvekilinin oylarıyla kabul edildi. Genel Kurul’da kabul edilen düzenlemenin Resmi Gazete’de yayımlanmasının ardından, tüm çalışanların asgari ücretin aylık brüt tutarını aşmayacak şekilde damga ve gelir vergilerinden muaf tutulması uygulaması başlayacak.

Teklifle, Varlık Fonu’na devredildikten sonra gelir getirici kurumlar arasında yer almasına rağmen kamunun en çok zarar eden kuruluşları arasında yer alan BOTAŞ’ın devlete olan borçları silindi. BOTAŞ, daha önce yapılandırılmış olan borçlarından da muaf tutuldu.

Erdoğan’a Ödenek

Düzenleme ile Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan’a da 296 milyar TL’lik ödeneği yıl içinde istediği gibi dağıtma yetkisi verildi. CHP İstanbul Milletvekili Akif Hamzaçebi bu düzenlemenin ek bütçe anlamına geldiğini belirterek CHP’nin iptal istemiyle AYM’ye başvuracağını açıkladı. Hamzaçebi, “İktidarın gelir tahmini yıl sonunda, bütçenin öngördüğü gelir tahmininden 296 milyar lira daha fazla gerçekleşeceği... Sadece gelir tahmini hedefleri aşıyor diye ek bütçe gelmez. Bir ülkede bir yılda, bir dönemde yapılacak olan kamu harcamalarının miktarına, büyüklüğüne, bu harcamaların kamu hizmetleri ve kamu kurumları itibarıyla dağılımına, bu harcamaları finanse etmek üzere getirilecek olan vergilere milletin temsilcileri karar verir, buna ‘bütçe hakkı’ diyoruz.”

Limanlar Torbadan Çıktı

Özelleştirilen limanların işletme süresinin ihalesiz uzatılmasına ilişkin hüküm CHP ile AKP arasında yapılan görüşmelerin ardından tekliften çıkartıldı. Bunun yerine eklenen madde ile tüm pratisyen hekimlere 2 bin 500, uzman hekimlere, diş hekimleri de dahil olmak üzere 5 bin lira ek gösterge zammının verilmesi hüküm altına alındı. Doktor ve diş doktorlarının emeklilik maaşları ise iyileştirildi. Uzman doktorların gösterge rakamı 17 binden 40 bine, uzman olmayanların 13 bin 33 bine çıkarıldı.

CHP Neden ‘Evet’ Dedi?

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Üyesi, CHP Milletvekili Cavit Arı, muhalefetin komisyonda karşı çıkmasına rağmen önceki gün onaylanan teklife Genel Kurul’da “evet” oyu kullanmalarının nedenlerini anlattı. AKP’nin halkın yararına ve zararına olan tüm hükümleri “torba yasa kurnazlığına” başvurarak aynı metinde topladığını anlatan Arı, şunları söyledi: “Genel Kurul’da oylamaya girmeden önce, Grup Başkanvekilimiz Engin Altay, bu konularla ilgili çekincelerini dile getirdi. CHP olarak buna kayıtsız ve şartsız ‘evet’ demedik. Torba yasa düzenlemesinin sakıncalarını her zaman dile getiriyoruz. AKP’nin artık torba olmayan yasa teklifi yok. Bu yönetime karşı çıktığımızı da ifade ettik. Yine aynı kapsamda bir düzenleme geldi. Çalışanların vergi kesintisi yaşamaması için ‘evet’ oyu kullanmak zorunda kaldık. AKP’nin kurnazlıkları nedeniyle bu gibi durumlar ortaya çıkıyor.”

ARPALIK: PERSONEL SAYISI; 39, YÖNETİCİ SAYISI; 15

Arpalık haline getirilen kurumlara son örnek Vakıf GYO oldu. Sayıştay, 39 personele karşılık 15 yönetim kurulu üyesinin görev yapmasını “rasyonellikten uzak” buldu ve bu sayının azaltılmasını önerdi.

Getiri potansiyeli yüksek gayrimenkuller ile gayrimenkule dayalı projelere yatırım yapmakla görevli Vakıf Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.’de yaklaşık üç personele karşılık bir yönetim kurulu üyesinin bulunduğu ortaya çıktı.

Sayıştay Denetim Raporu’na göre, 39 ulaşan personeline karşılık 15 yönetim kurulu (YK) üyesi görev yapıyor. Raporda “15 yönetim kurulu üye sayısının, şirket gereklerinden kaynaklanmadığı, işletmecilik ilkeleri ve rasyonellikten uzak olduğu ayrıca 39 personele göre bu sayının oldukça yüksek olduğu değerlendirilmekte” denildi. Yönetim kurulu üye sayısının 2021’de 10’dan 15’e yükseltildiği ve bu sayının yeniden belirlenmesi gerektiği kaydedildi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Raporda şu noktalara da dikkat çekildi:

Toplam maliyeti 938 bin tl: 2020'de YK üyelerinin şirkete toplam maliyeti 938 bin TL. Bu toplam personel harcamalarının yüzde 9,7'sini oluşturmuş. Üye sayısının 15'e yükseltilmesiyle bu rakam artacaktır.

Benzerlerinin iki katı: Aynı sektörde faaliyet gösteren YK üye sayısı şöyle sıralanıyor: Emlak Konut GYO/ 7, Ziraat GYO/5-7 Halk GYO/6. Bu durum dikkate alınarak YK üye sayısı şirket gereklerine uygun olarak belirlenmeli. Üye maaşı 6 bin 325 TL, 10 üye çift maaş almakta.

Milyonlarca lira fark: Vakıf GYO ile genel müdürlük binasını inşa edecek şirket arasındaki sözleşmede açık olarak fiyat farkı verilemez. Buna rağmen güncel ekonomik koşullar gerekçe gösterilerek ek protokol ile fiyat farkı verilmesi kararlaştırılmış. Ödenen fiyat farkı 159 milyon 422 bin TL'ye ulaşmış.

Kira bedelini alamadı: Vakıf GYO, 2018'de 24 milyon TL + KDV karşılığında Transform Fikirtepe'den (Şirket sahibi AKP'nin kurucularından Macit Haldız) ın sahibi olduğu 30 adet taşınmaz aldı. 2019'da tamamlanması gereken proje, 2020'de yüzde 72'si tamamlanmışken durdu. Sözleşme gereği şirketin teslimin yapılmadığı her ay için ödemesi gereken kira bedelini ödemedi. Şirket, gösterdiği "mücbir sebep" gerekçesi kabul edilemeyince bu kez de sözleşmedeki teslim tarihinin sehven 2019 olarak yazıldığını belirtti ve yine ödeme yapmadı. Sayıştay, Vakıf GYO'nun, 720 bin TL'lik kira bedeli için dava açması gerektiğini vurguladı.

Vakıf değil hayrat

Vakıf GYO Yönetim Kurulu üyeleri ve bağlı kuruluşları şöyle sıralandı:

• Türkiye Vakıflar Bankası kontenjanı:

Yönetim Kurulu Başkanı Mikail Hıdır

Onur İncehasan (Eski AKP Kartal İlçe Başkanı, 2019 AKP Kartal Belediye Başkan Aday Adayı)

Şükrü Mete Tepegöz

Ahmet Yılmaz

Arzu Şahin

Tevfik Erpek

Korhan Turgut

Sedat Tartan

• Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kontenjanı:

Bedri Sinan Gül(TOKİ İstanbul Kentsel Yenileme Daire Başkanı), Murat Oskay(TOKİ 3 Nolu Uygulama Daire Başkanı)

Bağımsız Üyeler:

Hakan Taşçı (22. Dönem AKP Manisa Milletvekili)

İdris Yakup Aşkın (Eski Fatih Belediyesi Başkan Yardımcısı)

Rıfat Demirbaş (Serbest Meslek)

Ömer Demir(Serbest Meslek)

Murat Nuhoğlu(Hazine ve Maliye Bakanlığı Basın Danışman)

CUMHUR İTTİFAKININ TOKİ'YE BORCU DAĞLARI AŞTI

Göksu'nun belediyesi 1 milyon TL ödemedi

TOKİ yedisi AKP, biri MHP, biri bağımsız aday, biri ise kayyum tarafından yönetilen belediyelerden alacaklarını tahsil edemiyor. İdarenin, 10 belediyeden toplam 113 milyon 336 bin TL alacağı bulunuyor.

TOKİ yedisi AKP, biri MHP, biri bağımsız aday, biri ise kayyum tarafından yönetilen belediyelerden alacaklarını tahsil edemiyor. İdarenin, 10 belediyeden toplam 113 milyon 336 bin TL alacağı bulunuyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

2020 Yılı Sayıştay Raporu'na göre, AKP idaresindeki Amasya Ziyaret Belediyesi, TOKİ'den aldığı dört işyeri karşılığında 198 bin TL'lik borca girdi. Borcu 60 ay yapılandıran belediyenin 26 adet vadesi geçmiş taksit borcu bulunduğu bildirildi.

AKP'li Uşak Belediyesi ise 96 adet işyeri aldığı TOKİ'ye 33 milyon 500 bin TL ödeme sözü verdi. İdarenin, üç taksitinin vadesinin geçtiği bildirildi. MHP yönetimindeki Mersin Erdemli Belediyesi ise 156 aya böldüğü 6,3 milyon TL'lik TOKİ borcunun 22 adedini vadesi geçmesine karşın ödemedi.

Kayyum yönetimindeki Kars Belediyesi de TOKİ'ye olan borcunu ödemedi. İdare ile 538 bin 907 TL'lik Kentsel Yenileme Takas Protokolü imzalayan belediye, 10 yıla yaydığı borcun beş taksitini süresinde karşılamadı. TOKİ'den bir adet tesis satın alan Konya Beyşehir Belediyesi'nin ise sekiz adet vadesi geçmiş borcu olduğu belirlendi.

AKP'li Trabzon Ortahisar Belediyesi'nin tam 35 adet vadesi geçmiş taksit borcu bulunduğu belirtilirken TOKİ'ye borcunu ödeyemeyen diğer bazı belediyeler şöyle:

- ▶ AKP'li Ağrı Belediyesi'nin vadesi geçmiş 24 aylık borcu bulunuyor.
- ▶ AKP'li İstanbul Fatih Belediyesi'nin 2018 yılından üç, 2019 yılından iki 2020 yılından ise bir adet vadesi geçmiş borcu bulunuyor.
- ▶ AKP'li Esenler Belediyesi'nin TOKİ'ye ödeyemediği 1,1 milyon TL borcu bulunuyor.

Milyonlarca Lira Boşa Gitti

Denetim raporu, TOKİ'deki plansızlığın milyonlarca lirayı çöpe attığını da ortaya koydu. Hatalı düzenlenen zemin etüdü raporu nedeniyle Van'daki sınır karakolunun yapımdan altı yıl sonra boşaltılmak zorunda kalındığı öğrenildi. 2013 yılında işi yarım bırakan yüklenici firmanın, "Deprem riski yok" dediği alana 2015 yılında bir başka firma tarafından karakol yapıldığı, alanın heyelan ve deprem tehlikelerine açık olduğunun ise 2019 yılında fark edildiği anlaşıldı.

Hesap Sorulmadı

TOKİ'nin, İstanbul'daki Milli Arşiv Sitesi Projesi'ndeki drenaj sisteminin sağlıklı yapılamadığı ve işi üstlenen firmadan ücretin tahsil edilemediği de tespit edildi. Drenaj sisteminin 13,7 milyon TL harcanarak yeniden yaptırıldığı, işi hatalı yapan ilk firmaya yönelik ise herhangi bir yaptırımda bulunulmadığı anlaşıldı.

ÇÖLDE TARIMA MAAŞ YAĞMURU

AKP'nin akıl almaz yönetim örneklerine yenisi eklendi. TİGEM aracılığıyla Sudan'da kurulan şirket, ev sahibi ülke yüzünden çalışmalarına başlayamadı. Buna rağmen yönetim kurulu üyelerine maaş ve ikramiye ödendi.

Türk Sudan Uluslararası Tarım Ve Hayvancılık A.Ş. 2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporu, henüz çalışmalarına başlayamayan şirkette, yönetim kurulu üyelerine yüz binlerce TL'lik maaş ve ikramiye ödendiğini ortaya koydu.

2012 yılında Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) tarafından Sudan ve Türkiye'nin uygun göreceği yerlerde yatırım yapılması kararlaştırıldı. Bu kapsamda, Türkiye ile Sudan arasında İkili Tarımsal İşbirliği ve Ortaklığına İlişkin Anlaşma, 28 Nisan 2014 tarihinde Ankara'da imzalandı.

Anlaşma ile Türk tarafının TİGEM öncülüğünde Sudan'da 12 bin 500 hektar alanda pilot bir çiftlik kurması, tahsis edilen diğer arazilerin ise Türk girişimcilerine açılması öngörüldü. TİGEM tarafından kurulması öngörülen şirketin sermaye dağılımı yüzde 20 Sudan, yüzde 80 Türkiye olarak belirlendi ve sözleşme süresinin 35 yıl olması kararlaştırıldı. 2018'de Resmi Gazete'de yayımlanan kararla şirket resmen kuruldu. Sayıştay 2020 Yılı Denetim Raporu'na göre, 66 milyon 500 bin TL sermayeli şirket için Sudan Hükümeti "Abugota-1" bölgesinde kurulması öngörülen pilot çiftlik yerinin sosyal sorunlardan dolayı "Doba" Bölgesine kaydırılması için 18 Aralık 2018'de protokol imzaladı. Buna rağmen Sudan yönetimi, hiçbir zaman yer bildiriminde bulunmadı ve işletme bir türlü faaliyetlerine başlayamadı. Tek bir gün bile çalışmayan şirket için yönetim kurulu üyelerine 2020'de 366 bin TL maaş ödendi. Bununla da yetinilmedi ve 51 bin TL ikramiye dağıtıldı. 2020'de ayrıca 50 bin TL danışmanlık hizmetleri için harcandı. Kurumun kasasından ayrıca 11 bin TL ticaret odası aidatı, 2 bin TL noter gideri, 2 bin TL damga vergisi, 16 bin TL amortisman gideri çıktı.

Türk Sudan Uluslararası Tarım Ve Hayvancılık A.Ş.'de Yönetim Kurulu Üyeleri şu isimlerden oluştu:

Başkan: Tarım Bakanlığı Bakan Danışmanı Ecmal Ercan

Üyeler:

- Tarım ve Orman Bakanlığı Strateji Dairesi Başkanı Oruç Baba İnan
- Hazine ve Maliye Bakanlığı bürokratı Muhammet Faruk Aykut
- Sudan Temsilcisi Babiker Osman Mohammed Ali
- TİGEM Strateji Daire Başkanı Kamer Erturan İbrişim
- Tarım ve Orman Bakanlığı Bakan Danışmanı Hüseyin Fidan

HALKIN BÖBREĞİ İFLASIN EŞİĞİNDE

Artan döviz kuru ile ekonomik kriz, özel diyaliz merkezlerini de vurdu. Ülke genelindeki 307 merkez iflasa sürüklenirken diyaliz tedavisi görmek zorunda olan 65 bin böbrek hastası da zor durumda kalabilir.

Diyaliz merkezleri, artan enflasyon ve kurdaki dalgalanmalar nedeniyle iflasın eşiğine geldi. Birçok kentin ticaret ve sanayi odası, özel diyaliz merkezlerinin sorunlarını görüşerek Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne (TOBB) iletti. Özel diyaliz merkezleri, tek gelirlerinin Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) verdiği ücret olduğunu ve bu ücretin de maliyetlerini karşılamadığını açıkladı. Diyaliz merkezlerinin iflas ederek kapanmasıyla binlerce böbrek hastası zor durumda kalabilir.

Ticaret ve sanayi odaları, ülke genelindeki toplam 307 özel diyaliz merkezinin "sektörel iflas" riski ile karşı karşıya olduğunu belirtti. Odalardan TOBB'a gönderilen yazılarda, "Ülkemizdeki böbrek hastalarının yüzde 60'ından fazlasına özel diyaliz merkezleri hizmet veriyor. Merkezler, hem vatandaştan fark ücreti almadan hem de diyaliz hizmetinden başkaca bir gelir kalemi olmadan faaliyet gösteriyor. Diyaliz merkezleri tek geliri sadece SGK'nin verdiği ücret. Ancak, diyaliz merkezlerinin giderlerinin yaklaşık yüzde 40'ı döviz ve yüzde 60'ı ise enflasyon oranında arttı" ifadelerine yer verildi.

Seans Maliyeti Arttı

Odalardan TOBB'a gönderilen yazılarda, "Ülkemizdeki böbrek hastalarının yüzde 60'ından fazlasına özel diyaliz merkezleri hizmet veriyor. Merkezler, hem vatandaştan fark ücreti almadan hem de diyaliz hizmetinden başkaca bir gelir kalemi olmadan faaliyet gösteriyor. Diyaliz merkezleri tek geliri sadece SGK'nin verdiği ücret. Ancak, diyaliz merkezlerinin giderlerinin yaklaşık yüzde 40'ı döviz ve yüzde 60'ı ise enflasyon oranında arttı" ifadelerine yer verildi.

Ticaret ve sanayi odaları, ülke genelindeki toplam 307 özel diyaliz merkezinin "sektörel iflas" riski ile karşı karşıya olduğunu belirtti. Odalardan TOBB'a gönderilen yazılarda, "Ülkemizdeki böbrek hastalarının yüzde 60'ından fazlasına özel diyaliz merkezleri hizmet veriyor. Merkezler, hem vatandaştan fark ücreti almadan hem de diyaliz hizmetinden başkaca bir gelir kalemi olmadan faaliyet gösteriyor. Diyaliz merkezleri tek geliri sadece SGK'nin verdiği ücret. Ancak, diyaliz merkezlerinin giderlerinin yaklaşık yüzde 40'ı döviz ve yüzde 60'ı ise enflasyon oranında arttı" ifadelerine yer verildi.

Ülke genelindeki diyaliz tedavisi görmesi gereken böbrek hastası sayısı yaklaşık 65 bin ve bu hastaların da yüzde 63'ü de diyaliz için özel diyaliz merkezlerine gidiyor. Sayıları 307'yi bulan özel diyaliz merkezlerinde ise yaklaşık 10 bin sağlıkçı çalışıyor.

Diyaliz merkezleri için hizmet sunan ve malzeme üreten şirketlerde de 10 bin kişinin çalıştığı tahmin ediliyor. Ekonomide kötü gidişat nedeniyle binlerce kişiye eklemek kapısı olan ve binlerce hastanın tedavi olmak için gittiği özel diyaliz merkezleri göz göre göre iflasa sürükleniyor.

Böbrek hastaları için diyalizin hayati öneme sahip olduğunu belirten ve hastaların diyalize girmeden yaşayamayacağını vurgulayan Türk Tabipleri Birliği Genel Sekreteri Prof. Dr. Vedat Bulut, "Diyaliz merkezlerinin durumu sağlıktaki çöküşün bir parçası. Ülkede tıbbi malzemeler, ilaçlar, protezler ve ortezler bulunamıyor. Pek çok ameliyat durmuş durumda. Bu nedenle birçok yurttaşın yaşamı tehlikede. Diyaliz merkezlerinde kullanılan malzemeler yurtdışından geliyor ve döviz kuru da bu malzemelerin fiyatlarını etkiliyor haliyle. Bu merkezler zararına çalışamayacağına göre zamanla hasta kabul etmemeye başlayacaktır. Birçok böbrek yetmezliği hastası haftada ortalama 2-3 defa diyaliz tedavisi almak zorunda" dedi.

Hayatlar Söz Konusu

"On binlerce hastanın hayatı söz konusu. Bu şartlarda faaliyetlerimize devam etmemiz mümkün değil" diyen Bağımsız Diyaliz Merkezleri Derneği (DİYAMER) Başkanı Dr. Bünyamin Altundal ise BirGün'e yaptığı açıklamada şunları söyledi:

"Diyalizde kullanılan cihazların ve malzemelerin yüzde 90'ı ithal. Tek gelir kaynağı SGK olan özel diyaliz merkezlerinin içinde bulunduğu ekonomik sorunlara bir an evvel çözüm olacak diyaliz birim fiyatlarının

artırılması gerekmektedir. Aksi halde geçmiş yıllarda görülen ve Ülke genelinde birçok diyaliz merkezinin iflasiyla sonuçlanan sürecin tekrarlanmasından ve vatandaşa hizmet sunumunda sıkıntıların yaşanacağı bir sürecin yeniden başlamasından endişe etmekteyiz.”

İŞTE LİYAKAT!

Böyle olur TCDD'nin personel yönetimi: "Motive olsun diye" güvenlik görevlisini müdür yaptılar

TCDD'deki bir güvenlik görevlisine 'bir seferlik motivasyonun artırılması adına' A düzeyinde sicil ve başarı puanı verildi. Bir süre sonra güvenlik görevlisi TCDD 2. Bölge Destek Hizmetleri Müdürü olarak görevlendirildi.

Sayıştay Denetim Raporu, TCDD'deki skandal atamaları ortaya çıkardı. Rapora göre, TCDD'de 2015 yılında bir sicil amiri, güvenlik görevlisi olarak çalışan bir personelin sicil ve başarı puanını, çalışmalarından memnun olmamasına rağmen 'bir seferlik motivasyonun artırılması adına' A düzeyinde verdi. Yedi sene boyunca güvenlik görevlisi olan personel daha sonra TCDD hukuk müşavirliğine sözleşmeli memur olarak açıktan atandı. 2018'de de TCDD misafirhane müdür yardımcısı oldu. Aynı personel son olarak TCDD 2. Bölge destek hizmetleri müdür kadrosuna atandı.

Sınavsız Atamalar

Kurum içi görevde yükselme sınavına tabi olan kadrolara sınavsız olarak atama yapıldı. Mühendis, şef, memur, tekniker, teknisyen gibi kadrolarda yer alan kişiler, görevde yükselme sınavı ile atama yapılacak kadrolar arasında yer almayan yöneticilik kadrolarına atandı. Daha sonra aynı kişiler bu kez sınav ile atanabilecek müdürlüklere sınavsız olarak atandı. Misafirhane müdürleri sınavsız bir şekilde demiryolları bakım müdürlüğü, koruma ve güvenlik müdürlüğü, şube müdürlüğü, daire başkan yardımcılığı gibi görevlere getirildi.

Üniversite Biter Bitmez Müdür Oldu

Liman İşletme Müdürü olmak için gerekli öğrenim şartını taşımayan personel, bu göreve getirildi. Dört yıllık yükseköğrenim görmüş olmak ve başmühendis unvanında en az iki yıl görev yapmış olmak şartlarının sağlanması gereken bir personel, üniversiteyi bitirdikten sonra başmühendis olarak çalışmadan işletme müdürü oldu.

Kur Farkı Zararları

TCDD'nin 2020'de 645 milyon 486 bin TL'lik finansman giderlerinin tamamı, uzun vadeli borçlanma giderlerinden oluştu. Bu giderlerin 189 milyon 837 bin TL'si Hazine'ye ödenen faiz tutarlarını, 455 milyon 648 bin TL'si de yabancı para olarak temin edilen dış proje kredilerine ilişkin kur farklarına ödendi.

9 yıldır Kira Ödemiyorlar

TCDD 1'nci Bölge Müdürlüğü'nün 22 ayrı taşınmazına ait 51.8 milyon TL kira alacağı olmasına rağmen bu borçlar tahsil edilmiyor. Taşınmazları kullanan kiracılardan 110 ay borcu bulunanlar da listede yer alıyor. Bu bölge dışında Fatih'te 3.6 milyon TL, Kadıköy'de yaklaşık 1 milyon TL, Pendik'te 109 bin TL, İzmir'de 1.5 milyon TL'lik kira borçları tahsil edilmiyor. Ayrıca kira sözleşmesi biten taşınmazlar, yeniden ihale yapılmadan uzun sürelerle yine aynı kişilere kiraya verildi.

Hak Etmeden Müfettiş Yapıldı

Bir personel, 2016'da daire başkanı kadrosuna atandı. Daha sonra bu personel, üç yıllık görev süresini doldurmadan müfettiş kadrosuna atandı.

Doğrudan Temin Oyunu

Sürekli yapılan bazı hizmet alımlarında, zamanında ihaleye çıkılmaması nedeniyle ihale süresi biten işin önce pazarlık usulüyle daha sonra da doğrudan teminle yürütüldüğü tespit edildi. Bu şekilde 12 işleme imza atıldı. Örnek olarak gösterilen işleme göre, Marmaray İstasyonları 988 kişilik özel güvenlik hizmet alımı, 2 ay süreyle pazarlık usulü ile ihale edildi. Sözleşme imzalanan kadar da iş doğrudan teminle yürütüldü. 988 kişilik hizmet alımı 434 kişi, 374 kişi ve 180 kişi olarak parçalara bölündü ve doğrudan temin sınırını aşmamak için birer günlük ödeme yapıldı.

Aile Boyu Dolandırıcılık

TCDD personeli, 2020 yılının Kasım ayına kadar hak etmediği halde aile yardımı aldı. Eşi çalışan personelin eşini çalışmıyor gibi gösterdiği tespit edildi. Bu kapsamda ilgili personele toplam 2 milyon 535 bin TL fazla ödeme yapıldı.

Araç Dolandırıcılığı

Bazı firmalar, sözleşme kapsamında söz verdiği malları TCDD'ye teslim etmedi. Aralarında sıfır kilometre arazi araçlarının ve hizmet binalarının bulunduğu malları teslim etmeyen yükleniciler hakkında yasal takip başlatılmadı. Bir işlem nedeniyle günlük 148 bin TL, diğer işlem için 204 bin TL günlük ceza bedeli tahsil edilmedi. Ayrıca sıfır kilometre araç teslim etmesi gereken çok sayıda yüklenicinin ikinci el araç teslim ettiği tespit edildi.

KAYYUMLUK BİR AKP'Lİ MESLEĞİ

Gülen'in sağ kolu olarak nitelendirilen Kaya'nın Ankara'da kurduğu şirketin kayyum heyeti değişti. Şirketin kayyum heyetinde İlim Yayma Yöneticisi Nurdoğan ve AKP Üsküdar İlçe Başkan Yardımcısı Sarıoğlu yer aldı.

Zaman Gazetesi'nin imtiyaz sahibi Alaeddin Kaya ile bu yılın başında Ankara'da, "FETÖ üyeliğinden" yakalanan Emin Erener'in ortağı olduğu İmaj İç ve Dış Ticaret A.Ş.'nin kayyum heyeti değişti. FETÖ şirketlerine yönelik, "AKP'lilere ekmek kapısı oldu" eleştirilerinin haklılığını ortaya koyan yeni kayyum heyetinde, İlim Yayma Cemiyeti yöneticisi Nurullah Nurdoğan ile AKP Üsküdar İlçe Başkan Yardımcısı Emin Sarıoğlu yer aldı.

15 Temmuz 2016 tarihindeki darbe girişiminin ardından yürütülen soruşturmalar kapsamında tutuklanan ve "Fethullah Gülen'in sağ kolu, kara kutusu" olarak nitelendirilen Kaya'nın kurucusu olduğu şirkete Kasım 2016'da kayyum atandı. Milli Eğitim Bakanlığı'nın, "ücretsiz dağıtılacak ders kitaplarının basımı" için düzenlediği ihaleler ile 2013 ve 2014 yıllarında kasasına 35,2 milyon TL koyduğu öğrenilen şirketin kayyum heyetinden oluşan yönetimine dikkat çeken isimler yerleştirildi.

AKP'lilere Ekmek Kapısı

Kasım 2016'da, Ankara 1. Sulh Ceza Hâkimliği'nin kararı ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devredilen şirketin kayyumlarından oluşan yönetim kurulu geçen ay değiştirildi. Yedi kişilik heyette yer alan bazı isimler, "Kapatılan FETÖ şirketleri AKP'lilere ekmek kapısı oldu" eleştirilerinin haklılığını ortaya koydu.

Darbe girişiminin ardından kapatılan Boydak Holding'in kayyum heyetinde de görev alan Muhammed Emin Sarıoğlu, İmaj İç ve Dış Ticaret A.Ş.'nin yönetimine de ismini yazdırdı. Sarıoğlu, bir dönem Tanıtım ve Medya Başkanı olarak görev yaptığı AKP çatısı altında Üsküdar'da, İlçe Başkan Yardımcılığı ve Teşkilat Başkanı olarak görevini sürdürüyor.

Hizmet Ehli

Şirketin kayyum heyetinde yer alan ve iktidarla yakın ilişkisi bulunan bir diğer isim ise Nurullah Nurdoğan oldu. 12 Haziran 2011'de gerçekleştirilen seçimlerde, "Hamurunu milletin yoğurduğu AK Parti'nin hizmet ehli olmak için adayım" diyerek AKP'den milletvekili adaylığını duyuran Nurdoğan, İlim Yayma Cemiyeti Yozgat Şube Başkanı olarak görev yapıyor.

2017 yılında, "MHP'den AKP'ye gelin gidiyor" haberleriyle evliliği duyurulan Bilge Öztürk Kaynak da İmaj'ın kayyum heyetine girdi. 65'inci dönem Başbakan Yardımcısı ve AKP eski milletvekili Veysi Kaynak'ın oğlu ile 2017 yılında evlenen Avukat Bilge Öztürk Kaynak'ın heyetteki görev süresi Temmuz 2023'de doluyor.

Heyetler AKP'lilerle Doldu

TMSF'nin el koyduğu şirketlerin yönetiminde yer alan AKP'ye yakın isimlerden bazıları ve görev yaptıkları şirketler ise şöyle:

- ◆ Fatih Sultan Mehmet Yıldırım: Bağcılar Belediyesi'nde Müfettiş Yardımcılığı görevi ile mesleğe başlayan Yıldırım, daha sonra AKP'li Beyoğlu Belediyesi'nde çeşitli görevler üstlendi. TMSF'de 14 Şubat 2018 tarihinde İştirakler ve Gayrimenkuller Daire Başkanı olarak göreve getirilen Yıldırım, el konulan Dumankaya İnşaat'ın kayyum heyetinde yer alıyor.
- ◆ Habil Yazıcı: 2019 yılında AKP İstanbul İl Başkan Yardımcılığı yapan Yazıcı, Aydınli Hazır Giyim Şirketi'nde yönetim kurulu üyeliği yapıyor.
- ◆ Yusuf İzzet Ayhan: AKP Denizli teşkilatında il başkan yardımcılığı yapan Ayhan, TMSF'ye devredilen Aynes Gıda'nın kayyum heyetinde yönetim kurulu üyeliğinde bulunuyor.

KÜÇÜK ENİŞTEYE BÜYÜK KIYAK!

AKP'li enişte servetini park ihaleleriyle büyüttü

AKP İzmir Halkla İlişkiler Başkanı Melek Eroğlu'nun eşi Fuat Eroğlu'nun şirketi, birçok AKP'li belediyenin ardından şimdi de Üsküdar'ın park ihalesini kaptı.

AKP'li belediyelerin park ihalelerinden biri daha AKP İzmir Halkla İlişkiler Başkanı Melek Eroğlu'nun eşi Fuat Eroğlu'nun şirketine gitti. İzmit, Manisa, Konya, Bursa'dan sonra Üsküdar Belediyesi'nin 355 milyonluk "Oyun Grubu ve Kondisyon Aletleri Alım İşi"ni de Eroğlu'nun şirketi üstlendi.

Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, AKP'li İstanbul Üsküdar Belediyesi, bu yıl 18 Kasım'da "Oyun Grubu ve Kondisyon Aletleri Alım İşi" adı altında bir ihaleye çıktı. 20 Aralık'ta açıklanan sonuç ilanına göre, ihaleyi 355 milyon 960 bin TL'ye Parkfit Kent Ekipmanları Sanayi ve Ticaret Şirketi aldı.

Şirket, AKP İzmir Sivil Toplum ve Halkla İlişkiler Başkanı Melek Eroğlu'nun eşi Fuat Eroğlu'na ait. Salıncak, tahterevallı, kaykay gibi park aksesuarları üreten şirket, AKP'li belediyelerin park ve pist ihalelerinin hemen tümünü alarak servetine servet kattı. AKP'li belediyelerin 'enişte'ye verdiği bazı ihaleler şunlar:

- ▶ AKP'li Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 19 Mart 2021'de aynı firma ile kaykay pisti için 380 bin TL'lik sözleşme imzaladı.
- ▶ İzmit Belediyesi Park Bahçeler Müdürlüğü oyun grubu, açık alan spor aletleri ve montajı ile kauçuk zemin kaplama malzemesi alımı için 26 Ekim 2021'de açık ihaleye çıktı. Yaklaşık maliyeti 4 milyon 246 bin lira olan ihaleyi, 3 milyon 473 bin liralık teklifiyle Parkfit aldı.
- ▶ Bursa Osmangazi Belediyesi Hamitler Adrenalin Park projesi için ihaleyle 4 Haziran 2021'de Parkfit ile oyun aletleri satın almak üzere 999 bin TL'lik sözleşme imzaladı.
- ▶ MHP'li Manisa Belediyesi, 21 Haziran 2021'de Parkfit ile yaptığı sözleşmeyle, Atatürk Kentpark'taki macera parkuru ve zipline oyun gruplarının bakım ve onarımları için 280 bin TL ödedi.
- ▶ Konya'nın AKP'li Karatay Belediyesi, 22 Haziran 2021'de "çocuk oyun grubu" ihalesi için 6 milyon 374 bin 697 TL ödeyerek Parkfit şirketi ile sözleşme imzaladı.

PARALEL BELEDİYE GİBİ ÇALIŞAN AİLE

Erdoğan'ın İBB başkanlığı yaptığı dönemden bu yana kamudan aldığı ihalelerle zenginleşen Albayrak ailesi, yine AKP'li bir belediyeden ihale kaptı. Bu sefer de Saffet Albayrak'ın şirketine milyonlarca lira ödenecek.

Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, İstanbul'daki AKP'li Bayrampaşa Belediyesi, 1 Aralık 2021'de, "59 adet araç ile 33 ay boyunca kent temizliği işlerinin yürütülmesi için araç kiralama (şoförsüz) hizmeti" adı altında bir ihaleye çıktı. 17 Aralık'ta açıklanan sonuç ilanına göre, ihale 41 milyon 221 bin TL'ye Şafak Temizlik İnşaat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi aldı.

Kadim Dostu

Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yer alan bilgilere göre, ihaleyi alan Şafak Temizlik İnşaat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'nin sahibi Saffet Albayrak. AKP'li Bayrampaşa Belediye Başkanı Atila Aydın'ın sosyal medya hesabında Saffet Albayrak'la kızının düğününe gittiği fotoğrafları "Kadim dostum sayın Saffet Albayrak" diye paylaştığı fotoğraflar bulunuyor.

Amca Çocukları

Ayrıca, Saffet Albayrak, Yeni Şafak gazetesinin de bağlı olduğu Albayrak Şirketler Grubu'ndaki Albayrak kardeşlerle amca çocuğu. AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Başkanı olduğu dönemde hızla büyümeye başlayan ve iktidara yakınlığıyla bilinen Yeni Şafak gazetesinin de bağlı olduğu Albayrak Holding'e kamudan milyarlarca liralık devasa ihaleler veriliyor. Albayrak Holding'e bağlı şirketlerle tam 21 ayrı alanda iş yapan holding, inşaattan araç kiralamaya, sayaç okumadan çöp toplamaya kadar kamu kurumları ile belediyelerden çok sayıda işin ihalesini alıyor.

Albayrak Holding'in yönetiminde ise AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yakın arkadaşı Nuri Albayrak ile kardeşleri Ahmet Albayrak, Bayram Albayrak, Kazım Albayrak, Mustafa Albayrak ve Muzaffer Albayrak yer alıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Albayrak Grubu'nun geçmişinden kısaca söz etmek gerekirse; 1999'da İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden aldıkları trilyonluk ihaleler nedeniyle haklarında soruşturma açılan Albayrak kardeşler, Recep Tayyip Erdoğan'ın başkanlığı döneminde kazandıkları ihalelerle biliniyor. 1996'da yapılan çöp ihalesine davet edilen beş firmadan dördünün Albayrak kardeşlerle akraba ya da ortak kişilere ait olduğu ortaya çıkmıştı. 2001 yılında ise "Temiz Şehir" operasyonu kapsamında Albayrak Grubu patron ve yöneticileri gözaltına alınmış, şirketlere ait 100 klasör incelemeye alınmıştı. AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı yaptığı dönemde aldığı ihalelerle zenginleşen Albayrak Şirketler Grubu İstanbul'da metro, ulaşım, temizlik ve inşaat alanları olmak üzere her taşın altından çıkan bir şirketler topluluğu haline geldi. Son kertede Albayraklar Grubu, kamu hizmeti yapan belediyelere karşılık paralel belediyeçilik yapan bir yapı haline gelmek oldu.

Akbil Yolsuzluğu

Ülke, Albayraklar soyadıyla ilk kez "Akbil yolsuzluğu" ile tanıştı. Recep Tayyip Erdoğan başkanlığındaki İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde ortaya çıkan yolsuzluk, iddialara göre 1997-1999 arasında İstanbul Büyükşehir Belediyesi, şehiriçi toplu taşıma taşıtlarında ödeme aracı akbilden elde edilen 2.6 trilyon liralık kazanç gizlenmişti. Bu parayla Erdoğan'ın yeni kuracağı partiye kaynak sağladığı, propaganda çalışmalarında kullandığı iddialar arasında yer alır.

SORUNLU KREDİLERİN 100 TL'SİNİN 19'U DEMİRÖREN'DE

Demirören'in Ziraat'e borcu 7,7 milyar TL

Ziraat Bankası'nın sorunlu, tahsil edilemeyen ve tahsilinden umut kesilen kredileri devasa boyutlara ulaştı. Vadesi geçmiş ve yakın izlemedeki kredilerin payı 2016 yılında yüzde 1,9 iken, geçen yıl yüzde 10,2'ye fırladı.

Sayıştay 2020 Yılı Denetim Raporu'na göre, Ziraat Bankası'nın sorunlu, tahsil edilemeyen ve tahsilinden umut kesilen kredileri devasa boyutlara ulaştı. Vadesi geçmiş ve yakın izlemedeki kredilerin toplam krediler içindeki payı 2016 yılında yüzde 1,9 iken, 2020 yılında yüzde 10,2'ye fırladı.

2015 yılı referans alındığında bireysel kredilerde toplam kredi artış oranı yüzde 237 iken vadesi geçen kredi artış oranı yüzde 28, tarımsal kredilerde toplam kredi artış oranı yüzde 130 iken vadesi geçen kredi artış oranı yüzde 165 oldu. Esas faaliyet alanı tarım olan bankanın daha çok diğer sektörlerdeki şirketlere verdiği kurumsal krediler yüzde 241, vadesi geçenler ise bin 933 gibi çok yüksek bir oranda arttı.

Beşte Biri Demirörenlerde

Sayıştay'ın raporunda, Doğan Medya Grubu'nu satın almak için verilen krediyi geri ödemeyen ve yeniden yapılandırma isteyen Demirören Grubu'ndaki kredi ile ilgili önemli bir tespit yer aldı. Buna göre, şirketin denetim tarihi itibarıyla banka riski 7,7 milyar TL'ye ulaştı. Bu tutarın bankanın 2020 yılındaki toplam yakın izlemedeki kredilerinin yüzde 19'unu oluşturduğu vurgulandı.

İnşaat Kredileri Battı

Bankanın 2020 yılı içerisinde tahsil olanağı kalmadığı için tasfiye olacak alacaklar (TOA) hesabına aktardığı kredilerde de büyük artış yaşandı.

TOA hesabında yaşanan artışın temel sebebi olarak, özellikle yap-sat tarzı konut, işyeri, rezidans, AVM üretimi yapan inşaat şirketlerine kullandırılan büyük montanlı kredilerin geri ödemelerinde yaşanan problemler gösterildi. Bankanın toplam 114 firmadan TOA hesabına aktarılan 2,1 milyar TL alacağı bulunuyor.

Tasfiye olacak alacaklar içinde 2000 yılından bu yana tahsil edilemeyen alacak bulunduğu, yine 2012 yılından bu yana tasfiye olacak alacaklar hesabında izlenen bir şirketten olan alacağın temerrüt faizleriyle birlikte toplam 2 milyar TL'ye ulaştığı da bildirildi.

YURTTAŞIN PARASI 49 DEPO'DA YAKILMIŞ!

PTT, yurttaşın parasını depoda "yakmış": Yöneticiler 64 ton yakıt kullandı

PTT yöneticilerine 49 araç tahsis edildiği ve bunun için 64 bin 516 litre yakıt tüketildiği ortaya çıktı. Tüm bunlar kurum bütçesinden karşılandı. Raporlara göre bu şekilde yöneticilere gereksiz menfaat sağlandı.

Kamuoyuna, "Hayali evrak vurgunu" olarak yansıyan usulsüzlük nedeniyle 2019 yılında rekor zarar açıklayan PTT'nin yöneticilerine sağlanan menfaat, "Bu kadarı da olmaz" dedirtti. PTT yöneticilerine tahsisli 49 aracın 2020 yılında toplam 64 bin 516 litre yakıt tükettiği, yakıt masrafının kurum bütçesinden karşılandığı açığa çıktı. İdarenin, "Bağımsız denetim işi" için sözleşme imzaladığı ve 1,3 milyon TL ödeme yaptığı şirketten bu hizmeti

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

alamadığı, şirketten parayı tahsil etmek yerine ise sözleşmeyi, “Danışmanlık hizmeti” olarak değiştirerek şirketin külfetten kurtarıldığı tespit edildi.

Sayıştay’ın PTT’nin 2020 yılı mali hesaplarına yönelik denetimleri, kurumdaki kötü yönetimi gözler önüne serdi. Yönetim kurulu üyelerinin de aralarında olduğu onlarca yöneticisine yüz binlerce liralık menfaat sağlayan idare, şirketleri kollamak için de olağan dışı uygulamalara imza attı.

İpin Ucu Kaçtı

PTT’de yönetim kurulu kararı ile yöneticilere yıllık akaryakıt tahsisi uygulamasında ipin ucu kaçtı. Yönetim kurulu üyeleri, genel müdür, müdür yardımcıları, daire başkanı ve özel kaleme tahsisli 68 araç için 2019 yılında 99 bin litre yakıt tahsisi yapıldı. 2020 yılında ise yöneticilerin kullanımındaki 49 araç, 64 bin 516 litre yakıt tüketti.

Şirkete Ayrıcalık Sağlandı

Kurumdaki skandal uygulamalar bunlarla da sınırlı kalmadı. Bağımsız denetim firmasıyla sözleşme imzalayan PTT’nin, sözleşmenin gereğini yerine getirmeyen şirkete sağladığı ayrıcalık, denetim raporu ile ortaya konuldu. Edinilen bilgiye göre, PTT ile denetim firması arasında Ekim 2019’da 1 milyon 150 bin TL’lik sözleşme imzalandı. PTT’nin denetim işini içeren sözleşme kapsamında yapılacak işlerin 18 Ekim 2019 – 15 Mart 2020 tarihlerini kapsayacağı belirtildi. Şirket, belirtilen sürede denetim faaliyetleri gerçekleştiremedi ancak KDV ile birlikte PTT’den 1,3 milyon TL ödeme aldı. PTT ise görevini yerine getirmeyen şirketten parayı tahsil etmek yerine Olağanüstü Genel Kurul ile bağımsız denetim işinin, “Danışmanlık hizmeti” olmasına karar verdi.

2 Milyar TL’lik Doğrudan Temin

PTT’nin, ihaleyle gerçekleştirmesi gereken büyük tutarlı bazı alımları doğrudan temin yoluyla gerçekleştirdiği de öğrenildi. Denetim raporunda, doğrudan temin yöntemiyle karşılandığı kaydedilen bazı büyük satın alımlar şöyle sıralandı:

- ▶ 45 şoför çalıştırılması ile bin 684 adet araç alımı, 38,8 milyon TL.
- ▶ Muhtelif türde 504 aracın temin edilmesi, 66,41 milyon TL.
- ▶ Ayrım Dağıtım Hizmet Alımı (Yedi bölge için), 2 milyar TL.

AKP YAYA BIRAKTI

Ülkeyi zam yağmuruna maruz bırakan iktidarın politikaları, sonunda yurttışı yaya da bıraktı. Akaryakıtta yine zam gelmesi başta deniz ve kara olmak üzere ulaşımda da büyük zam yapılması beklentisi yarattı.

Ekonomide yaşanan kötü gidişat, yüksek kur artışı ve akaryakıt fiyatlarındaki önlenemez yükseliş, ulaşımı da vurdu. Benzinin litre fiyatına gece yarısından geçerli olmak üzere 62 kuruş, motorinin litre fiyatına 55 kuruş ve LPG’nin litre fiyatına 57 kuruş zam geldi. Zamlar, vatandaşları yaya bıraktı.

Ekonomik krizin etkisiyle ulaşımın birbirini ardına zamlar yapıyor. İzmir’de taksimetre açılış ücretlerine ve kilometre ücretlerine de zam geldi. İzmir’in ardından Erzurum’da da taksit ücretleri zlandı. İndi-bindi 20 TL oldu. Iğdır’da ulaşım ücretlerine yapılan zamlarla birlikte toplu taşımada gidiş dönüş ücreti 12 TL’ye çıktı. Duruma tepki gösteren öğrenciler, kentte yürüyüş yaptı.

Kayyum tarafından yönetilen Diyarbakır da zam yapılan kentler arasında yer aldı. Belediyenin mevcutta 2 TL olan tam ücret 2,75 TL’ye, indirimli olan 1,25 TL ise 1,60 TL’ye çıktı. Minibüsle ulaşımda tam ücret 2,5 TL’den 3,25 TL’ye, özel halk otobüslerinde ise 3 TL’ye yükseldi. Taksilerde ise taksimetre açılışı 3,5 TL’den 4 TL’ye, kilometre başı ücret ise 3 TL’den 4 TL’ye çıktı.

Başkent Ankara’da durum farklı olmadı. Ankara’da taksit ücretlerine yüzde 20’den fazla zam yapıldı. Taksilere indi-bindi ücreti 15 TL olarak belirlenirken açılış ücreti 6 TL ve kilometre başı ücret de 4,70 TL oldu.

Deniz Seferleri İptal

Kötü ekonomik koşulların taşımacılık üzerindeki etkileri, TURYOL’u da vurdu. Deniz taşımacılığı yapan TURYOL bazı seferlerine ara verdi. TURYOL’dan yapılan açıklamada, artan maliyetler nedeniyle İstanbul kalkışlı Çınarcık ve Esenköy seferlerini ve Kadıköy, Karaköy, Eminönü seferlerini durdurmak zorunda kaldıkları bildirildi...

Ekonomik kriz vurgusunun yer aldığı açıklamada şu ifadeler yer aldı: “Ülkemizin içinde bulunduğu ağır ekonomik koşulların tetiklediği önlenemez enflasyon artışları, denizde kullandığımız akaryakıtta son 1 ay içinde 32, 1 yıl

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

içinde ise 110 oranında uygulanan fiyat artışı yaşandı. Gemilerimizin ihtiyaç duyduğu teknik malzemelerin fiyatlarının dövize endeksli oluşu, dövizin yine 1 yıl içinde yaklaşık 100 artışı gibi birçok faktör artık bizleri maliyetlerimizi karşılayamayacak boyuta getirmiştir."

Kontak Kapatacaklar

Şoförlerin zamlar ve artan maliyet nedeniyle zor günler geçirdiğini ifade eden Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Başkanı Fevzi Apaydın, "Şoför esnafımız artık akaryakıtta gelen zamlara karşı ayakta duramıyor ve kontak kapatma noktasına geldi. Vatandaşları mağdur etmemek ve taşıma faaliyetlerinin kesintisiz sürmesi için akaryakıtta gelen zamların taşıma ücretlerine yansıtılması artık kaçınılmaz oldu" diye konuştu.

"Şehir içinde taşıma faaliyetinde bulunan taksi, dolmuş, minibüs ve özel halk otobüsü ile yolcu taşıyan esnafımız, akaryakıtta gelen zamlardan dolayı ciddi şekilde zarar görüyor" diyen TŞOF Başkanı Fevzi Apaydın, zamların gerekçeleri hakkında şunları söyledi:

"Geçtiğimiz yıl Aralık ayında motorin ortalama 6,60 TL iken daha 9 Aralık itibarıyla 10 TL'nin üzerine çıktı. Tüm kazancı en önemli giderlerinden biri olan akaryakıtta giderek eriyen şoför esnafımız kontak kapatmak değil çalışmaya devam etmek istiyor. Kazancından kendisine neredeyse pay kalmayan bu şoför esnafımızı, akaryakıttaki artışa karşı korumak için akaryakıt fiyatlarındaki farkın taşıma ücretlerine yansıtılması gerekiyor."

Servislere de Zam Talebi

Servis şoförlerinin de zamlar konusunda sıkıntı yaşadığını ve sözleşmelerin güncellenmesi gerektiğini kaydeden Apaydın, şöyle devam etti: "Taşımali eğitim kapsamında çalışan servisçi esnafımızın sözleşmeleri her yıl Haziran'da yapılıyor. Dolayısıyla maliyet tespitinde de o tarihlerdeki akaryakıt fiyatları dikkate alınıyor. Örneğin Haziran ayında sözleşmeler yapılırken motorin ortalama 7,43 TL iken şimdi 10 TL'nin de üzerinde. Pandemi döneminde 1,5 yıl hiç çalışmayan servisçi esnafımız okulların açılmasını dört gözle beklerken şimdi de artan maliyetler ve akaryakıt fiyatları karşısında zorlanıyor. Servisçi esnafının taşıma hizmetini yapabilmesi, ayakta kalabilmesi için akaryakıttaki artış farkının güncel taşıma ücretlerine yansıtılmalı." Ekonomi Servisi

İşe Çıkmak Zarar Oldu

Mecidiyeköy Şişli'de taksicilik yapan İbrahim Özörtbaş ise işe çıktığında eve zararla döndüğünü söyledi. Özörtbaş şöyle konuştu: "Taksimetre zammı olsa da bizi kurtarmaz. Artık taksiciliğe bırakacağım. Bir ay önce günlük yakıt harcamam 80 liraya yakındı şimdi ise 200 TL oldu. Uzun yol gidince dönüşte zarar ediyoruz. Kontak çalıştırmak zarar etmek anlamına gelmeye başladı. Her gün işe çıkınca 70-100 lira arasında zarar etmiş eve dönüyorum."

Servisçiler Protesto Etti

Manisa'da işçi servisi sahipleri ve şoförler Organize Sanayi Bölgesi'nde eylem yaptı. Servis sahipleri taşıma ücretlerinin artan akaryakıt zamları altında eridiği gerekçesiyle sanayi içerisinde uzun konvoylar oluşturarak, taşımacılık sektörünün bittiğini simgeleyen temsili tabut arkasında cenaze namazı kıldı. Şehirlerarası Personel ve Öğrenci Taşımacıları Derneği Başkanı Celal Atak, "Dolar, euro uçuyor, uçtukça yedek parça fiyatları da uçuyor, depomuzu bile 2 kez aynı fiyattan dolduramaz olduk. Bizim bu mesleği bu şartlarda yapmamız imkânsız bir hal aldı" dedi.

BORÇLARA KARŞILIK PARSEL PARSEL SATIŞ

Megakent İstanbul'daki AKP'li Üsküdar Belediyesi, yine tartışma yaratan kararlara imza attı. Üsküdar Belediye Meclisi'nin aralık ayı oturumunda AKP'li ve MHP'li meclis üyelerinin oylarıyla kabul edilen tekliflerle, belediyeye ait taşınmazlar Maliye Hazinesi'ne devredildi.

Belediye Meclisi'nde, Kısıklı Mahallesi'nde bulunan ve imar planlarında "ilköğretim tesisleri" alanı olarak geçen, toplam büyüklüğü yaklaşık 790 metrekare olan iki parselin, belediye şirketi Üsküdar Personel A.Ş.'nin vergi borçlarına karşılık Maliye Hazinesi'ne devredilmesine karar verildi.

Meclis'te, Selimiye Mahallesi'nde bulunan ve imar planlarında "karakol" alanı olarak geçerek belediyeye ait 560 metrekare büyüklüğündeki taşınmazın da belediyenin vergi borçlarına karşılık Maliye Hazinesi'ne devredilmesine karar verildi. Uzun bir süre polis merkezi olarak kullanılan arazinin üzerindeki taşınmaz şimdi de Üsküdar İlçe Seçim Kurulu olarak kullanılıyor.

Neden Satıyorsunuz?

CHP'li meclis üyeleri belediye ait taşınmazların devrine "Belediyemizin vergi borçlarını ödemek için yeteri kadar bütçesi varken ödemiyorsunuz. Borçları ödememeyi alışkanlık haline getirdiniz. Büyükşehir Meclisi'nde gayrimenkul satışına hayır diyorsunuz ama Üsküdar'da sürekli taşınmaz ve arazi satıyorsunuz" ifadeleriyle karşı çıkarak ret oyu kullandı. Ancak bu teklifler AKP'li ve MHP'li meclis üyelerinin oylarıyla kabul edildi.

Araziye Çökmüşler

Ayrıca belediye meclisinde, dikkatleri çeken bir karar daha geçti. Kararda, AKP'li Üsküdar Belediyesi'nin Cumhuriyet Mahallesi'nde Kafkas Kültür ve Sosyal Yardım Vakfı'nca Milli Emlak'tan kiralanan taşınmazları 2018 yılından bu yana kira ödemediğini belirtti. Vakıf, AKP'li belediyenin işgaline karşı bir dava açarak belediyeden kira bedeli istedi. Belediye Meclisi'nde de bu vakıfla uzlaşılması için bir karar geçti. BirGün'ün ulaştığı bilgilere göre, vakıf Üsküdar Belediyesi'nden tam 1 milyon 330 bin TL kira bedeli istiyor.

Kasada Para da Var

Üsküdar Belediye Meclisi'nin CHP'li Üyesi Aziz Yağmur, Belediye Meclisi'nden geçen bu kararlara tepki göstererek, "Üsküdar Belediyesi'nin bütçe olarak Esenyurt Belediyesi'nden sonra İstanbul'un en büyük ikinci bütçesine sahip bir ilçe belediyesi. Üsküdar Belediyesi, kasasında parası olmasına rağmen vergi borçlarını ödemiyor ve borçlarına karşılık arazilerini, taşınmazlarını Hazine'ye devrediyor. Biz de haklı olarak 'paranız var ve neden ödemiyorsunuz?' diye soruyoruz. AKP, kaybedeceğini bildiği için ne var ne yoksa satıyor" dedi.

Belediyeye ait bir otoparkın da kiralanması için Belediye Meclisi'nde bir karar geçirildiğini belirten CHP'li Yağmur, "Altunizade'deki belediye ait bir otopark kiraya verilecek. Otoparkın önceki kiracısı da AKP'li eski belediye meclis üyesiydi. Ayrıca, belediye bir vakfın kiraladığı taşınmazı kullanmış. Belediyenin dünya kadar alanı var ve neden bu vakfın kiraladığı alanı kullandı belli değil" diye konuştu.

CHP'li Meclis Üyesi Ayça Betül Kını Mete de yaptığı açıklamada şu ifadeleri kullandı: "Belediyenin arazi ve taşınmaz satışlarından elde edeceği gelire ihtiyacı yok. Kasasında parası var zaten."

KİRALAR UÇTU DESTEK YERİNDE SAYDI

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı kentsel dönüşüm kapsamında evi yenilenenlere şartları sağladığı takdirde kira yardımıyla bulunuyor. Kentsel dönüşüm ile evi yıkılan ve kiraya çıkan yurttaşların, bakanlıkça verilen kira desteğine 3 yıldır zam yapılmıyor. Yetersiz kalan destek nedeniyle kiralardan yarısı yurttaşın cebinden çıkıyor.

Bu yıl 140 bin kişiye kentsel dönüşüm nedeniyle kira yardımı yapıldı. 2022-2024 döneminde ise bu sayının 540 bine çıkacağı öngörülüyor. Bütçe hedeflerine göre dört yıllık dönemde kentsel dönüşüm kapsamında 680 bin hak sahibine 3,8 milyar TL kira yardımı yapılacak.

6306 Sayılı Kentsel Dönüşüm Kanunu'na göre bu yardımın süresi 18 ila 48 ay arasında değişiyor. Kaç aylık ödeme yapılacağı ise kentsel dönüşüme giren yapının bulunduğu alana göre belirleniyor. Örneğin devlet tarafından açıklanan ve Resmi Gazete ile yayımlanan rezerv alan ve riskli yapı alanı içerisinde ilan edilen konutlara 48 aylık kira yardımı yapılırken diğer alanlar için 18 aylık kira yardımı yapılıyor.

Söz konusu kanuna göre Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), On iki aylık ortalamalarının değişim oranına göre kira destek ücretlerinin her yıl güncellenmesi gerekiyor. Ancak TÜFE oranları artarken, son 3 yılda verilen destek tutarlarında herhangi bir değişiklik yapılmadı. 'Riskli' yapı şartı ile hak sahiplerinin faydalandığı kanunda, kira yardım tutarları şehirlere göre farklılık gösteriyor.

715 lira ile 1150 lira arasında değişiyor. Ancak sadece bir yılda ülke genelinde m2 kira fiyatlarındaki ortalama artış yüzde 63,7 oldu. Bahçeşehir Üniversitesi Toplumsal Araştırmalar Merkezi'nin (BETAM) hesaplamasına göre yıllık kira artış oranı İstanbul'da yüzde 78,8, Ankara'da yüzde 62 ve İzmir'de yüzde 50. İstanbul'da 1150 TL kira desteği verilirken, kentte ortalama m2 fiyatı 38 lira.

İstanbul'da 3 yıl önce verilen kira desteğiyle bir evin kirası tamamen karşılanabilirken, bu yıl verilen destek, kira tutarının yarısını bile karşılamaya yetmiyor. BirGün'e konuşan kira desteği alan yurttaşlar tutarın yetersiz olduğunu söylüyor. İstanbul, Eyüpsultan'da kirada oturan Salih Çınar "Evimin kirası 2 bin 400 TL, verilen yardım yetersiz, gerisini cebimden karşılıyorum" diyor. İstanbul, Yeşilpınar'da oturan İbrahim A. ise, "Zam bekliyoruz, verilen kira desteği yetmiyor" şeklinde konuştu.

Bütçe Arttı

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın Meclis'ten geçen 2022 bütçesine göre; kentsel dönüşüm kapsamında bu yılın sonuna kadar 800 milyon lira, gelecek yıl 900 milyon lira, 2023-2024 döneminde de 2,1 milyar lira kira yardımı yapılacak. Önceki yıl da yapılan kira yardımı miktarı 642 milyon lirayı bulmuştu. Kentsel dönüşüm kapsamında yapılan faiz sübvansiyonu bu yıl 36 milyon liraya yaklaşırken, üç yıllık dönemde 155 milyon liraya ulaşacak. Bu destekten yararlanacak hak sahibi ise 680 bini bulacak.

Bakanı Murat Kurum, Meclis'e gönderdiği yazıda yaklaşık 1,4 milyon birimin yenilenmesine yönelik faaliyetlerin devam ettiğini açıkladı. Kurum, yazıda "Risk unsurları üzerinden yapılan araştırma ve tespitlere göre ülkemizde yenilenmesi gereken konut sayısının 6 milyon 700 bin adet olduğu öngörülmüyor" ifadelerine yer verdi.

UMUT TACİRLİĞİ; ÖMÜR SINAVLA GEÇİYOR...

ÖSYM'nin Milyonlarca Kişiyi Etkileyen Sınavları

ÖSYM, 2022 yılında yapılacak merkezi sınavlar ile sınav tarihlerini 13 Aralık 2021 Pazartesi günü açıkladı. **Açıklanan tabloda, 2022 yılında 49 merkezi sınav yapılacağını görüyoruz.**

Geçmiş yılların sayısal verilerine bakarak 2022 yılında yapılacak sınavlara da **milyonların başvuru yapacağını, başvuru yapanların büyük bir bölümünün ise sınavlara gireceğini öngörmek mümkün.**

49 sınavın sayısal dağılımına bakıldığında; **KPSS (Ortaöğretim, ön lisans ve lisans), YKS sınav başvuru sayısının büyüklüğü öne çıkıyor.** Dolayısıyla tercih ve yerleştirmelerde de bu sınav alanları ilk sıralarda yer alıyor.

ÖSYM'nin 2020 İdari Faaliyet Raporu verilerine göre,

- Genel ve kurumsal alanda yapılan **49 sınava toplam 10 milyon 698 bin 552 aday başvuru yapmış.**
- **Bu rakam 2019'da 8 milyon 145 bin 618 idi.**
- Bütün bu süreçlerin hizmetini veren personel sayısı **işçi, uzman, idari personel vb dahil 719 kişi.**
- 2020 yılında sınav yapılan bina sayısı 45 bin 831, salon sayısı 753 bin 112.
- 49 Sınavda 1 milyon 747 bin 620 kişi görev yapmış.
- Sınava başvuru yapan **10 milyon 698 bin 620 adaydan 2 milyon 143 bin 266'sı, yani yüzde 20,03'ü** aday YKS, DGS, TUS ve Bakanlıklar dahil çeşitli kurumlara yerleşmek için tercih yapmış, tercih yapan adaylardan 1 milyon 115 bin 652'si (yüzde 53,91) tercihlerinden birine yerleşmiştir.
- **ÖSYM tercih robotu başvuru sistemi dışında kalan 8 milyon 555 bin 286 adayın akıbeti ise bilinmiyor.**
- Tercih robotu üzerinden başvuru yaparak YKS, DGS ve KPSS sonucuna göre yerleşenlerin toplam başvuranlar içindeki oranının yüzde 10,80 olduğu görülüyor.
- KPSS ile personel alan Bakanlıklar ve diğer kurumlara **başvuranların sayısı 632 bin 107 yerleşenlerin sayısı 47 bin 612. Yerleşme oranı ise 7,53.**
- KPSS dışında YKS, DGS, TUS vb gibi sınavı sonucuna göre başvuru yaparak yerleşenlerin oranı ise yüzde 92,47'dir.

Yukarıda yer alan veriler, ÖSYM'nin gerçekleştirdiği sınavlara başvuranların sayısal büyüklüğünün yanında dolaylı olarak etkilediği toplumsal kesimlerin büyüklüğünü de gösterir nitelikte.

Ülkemizde sınavlara hazırlanmak, **ne yazık ki çok büyük bütçelerin harcanmasını gerektiriyor. Sınavlara hazırlanan milyonlar yaşamakta olan ekonomik krizlerden etkileniyor, krizler ve sınav maliyetleri ise yoksulluğu daha da derinleştiriyor.**

Oluşan bu tablonun bir sonucu olarak her geçen gün büyüyen ve derinleşen eşitsizliğe tanık oluyoruz. **Kriz tablosu böyle devam ederse gerek kamuda gerekse özel sektörde istihdam alanlarının daralacağını, kaygı, endişe ve güvensizliğin bütün toplumu etkileyen sonuçlara neden olacağını söylemek mümkün.**

Sonuç olarak, geleceği saatlik sınavlara bağlanan milyonlar kabus dolu günler geçiriyor, hayalleri, umutları ve beklentileri ile **sonu belirsizlik olan bir süreç yaşıyorlar.** Milyonların umudunu bağladığı bu sınavlar, **eğitilmiş genç işsizliğin yüzde 25'e ulaştığı, erişkin ve genç nüfusun zamanının büyük bir bölümünü sınavlara hazırlık için geçirdiği bir süreci içeriyor.**

İKTİDAR KKTC EKONOMİSİNİ DE ÇÖKERTTİ, TÜRKLER İŞÇİ OLARAK

Yeni ekonomik model Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) ekonomisini de felç etti. Dünyayla tek bağlantısı Türkiye olan KKTC’de iki bölgedeki işçi sendikalarının yaptığı anlaşmayla 8 bin Türk’ün Rum Kesimi’nde ağır işlerde çalışmak üzere sıraya girmesi çok acı bir tablodur.

KKTC’deki erken seçim öncesinde ekonomik kriz ve seçime müdahale iddiaları Kıbrıs medyasında yaygın şekilde öne sürülüyor ve kabul edilemez. KKTC’de geçen yıl yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde iktidarın muhalefete baskısı ve doğrudan müdahaleleri büyük tepki çekmesine rağmen, 23 Ocak’ta yapılacak milletvekili erken seçiminde de benzer iddialar KKTC medyasında yaygın şekilde dile getirilmektedir. İktidarın uyguladığı değersiz TL-yüksek kur-yüksek enflasyon ve yüksek zamlara yol açan yeni ekonomik modelin yarattığı kriz tablosunu daha ağır şekilde yaşayan ve dünyayla tek bağlantısı Türkiye olan KKTC’de ekonomi felç olmuş durumdadır. İktidarın yeni ekonomik modeli, Türkiye’yle yaptığı yıllık mali anlaşmalarla çarkları dönen KKTC’ye, ‘yüksek enflasyon ve yoksulluk’ ihraç ediyor. Pek çok malın yüzde 50-100 zmlandığı, bulunamaz hale geldiği, akaryakıt sıkıntısının baş gösterdiği Kuzey Kıbrıs’ta TL’de yüzde 100’e varan değer kaybı, sterlininin 20 lirayı aşması, ekonomik darboğazı iyice derinleştirdi.

Gazete manşetlerinde simidin 10 TL olması öne çıkarken, KKTC hükümeti temel gıda maddeleri ve pek çok üründe KDV’yi sıfırladı. Ödenemeyen borçlar için 31 Aralık’ta dolan yapılandırma süresini vergisiz, harçsız, cezasız olarak 31 Mart 2022’ye uzatmak zorunda kaldı. KKTC limanlarına taşımacılık yapan gemilerden alınan ücretlerde dolar/TL 10 liraya sabitlendi. İşçi-Memur-Öğretmen sendikaları ayakta. Yoksullaşan kuzeyde İşçi Sendikaları Konfederasyonu TÜRK-SEN ile Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) İşçi Sendikaları SEK arasında varılan anlaşmayla güneyde inşaat işçiliği, restoran ve otellerde çalıştırılacak 8 bin işçi alımına bir günde 208 kişi başvurdu.

Kişi başı milli geliri 30 bin dolara ulaşan güneye gitmek için başvuranların büyük bölümü üniversite mezunu gençlerden oluşuyor. Bununla birlikte orta yaşta çok sayıda kişinin de güneyde iş için başvurması, üzücü ve acı bir tablodur. Başvuranlardan Kıbrıs Cumhuriyeti Vatandaşı (GKRY) kimliğine sahip olmalarının istendiğini duyuran TÜRK-SEN, KKTC’de artan işsizlik, pahalılık, yüksek enflasyon, kazançların yetersizliğinden ötürü binlerce kişinin güneyde çalışmak istediğini, Rum kesiminde çalışma başvurularının ocak sonuna kadar süreceğini belirtiyor. Rum yönetimi daha fazla işçi talep ederse başvuru süresi ocak sonrasına uzatılacak.

BM ve AB’den KKTC’nin varlığının ve egemenliğinin tanınmasını ve iki devletli çözümün müzakere edilmesini isteyen iktidar, uyguladığı ekonomik model ve politikalarla KKTC siyasetini dizayn etmeye çalışıyor. Seçimlere müdahale ederek KKTC’nin egemenliğini yok sayıyor.

Çin özentili yeni ekonomi modeliyle KKTC ekonomisi adeta çökertilirken, binlerce Kıbrıslı Türkün Rum patronlar için çalışmaya mecbur kalması ekonomik egemenliğin zafiyete düşürülmesine zemin hazırlıyor. İktidarın KKTC’yi arka bahçesi gibi görmesi, halkın vergileriyle KKTC’ye sağlanan mali-ekonomik desteği baskı aracı olarak kullanma planları, KKTC halkına ve iradesine saygısızlıktır. Kabul edilemez!

DOLMABAĞÇE’DE İLİM YAYMA TAHRİBATI

İktidara yakınlığıyla bilinen gerici İlim Yayma Cemiyeti’nin 19 Aralık’ta Dolmabahçe Sarayı’nda düzenlediği ödül törenindeki skandal detaylar ortaya çıktı. AKP’li Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın da katıldığı ödül töreni için tarihi saraydaki birçok eserin yeri değiştirildi, 124 metrekairelik antika halı yerinden kaldırıldı.

Ödül törenini Meclis gündemine taşıyan CHP Genel Başkan Yardımcısı Gamze Akkuş İlgezdi, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay’ın yanıtlaması için bir soru önergesi hazırladı. İlgezdi, ödül töreni için İlim Yayma Vakfı’na neden izin verildiğini, vakfın bu tahsis için ne kadar ücret ödediğini ve her isteyen vakfın Dolmabahçe Sarayı’nı kullanıp kullanamayacağını sordu.

Hapis Cezası Var

İktidarı, Anayasa ve yasaların üstünde görme anlayışının tek adam rejimin değişmez özelliği olduğunu vurgulayan İlgezdi, “Eğer bir vatandaş, Dolmabahçe Sarayı’na gelip tarihi bir objeyi yerinden oynatsaydı ya da düşürseydi hakkında ‘Korunması gerekli tarihi eserlere kasten zarar vermekten’ beş yıla kadar hapis cezası istemiyle dava açılırdı. Ancak söz konusu Cumhurbaşkanlığı olunca, bütün kanunlar devre dışı kalıyor, devlet akli felç oluyor ve bürokratlar da dokunulmazlık zırhına bürünüyor. Neredeyse 200 yaşında olan parkeleri korumak için 84 milyon yurttaşımızın üzerinde yürütmesi yasak ancak görünen o ki Cumhurbaşkanı’na serbest” diye konuştu.

BUĞDAYDA NELER OLUYOR?

2021 yılında da buğdayda çiftçinin eline geçen fiyatlar maliyetin altında kaldı. Çiftçiyi korumak için piyasanın altında kalan alım fiyatlarını güncellemezken, ithal ettiği buğdayı kamu zararı pahasına düşük fiyatlarla un ve yem sanayicilerine satmak TMO'nun görevi olmamalıdır.

Buğday, insanların temel gıdalarının hammaddesi olduğu için diğer tarım ürünlerine göre ayrı bir önem taşır. Dünyada üretilen buğdayın üçte ikisinden fazlası gıda, yüzde 17'si ise hayvan yemi olarak kullanılır. Buğday, dünya çapında insanların tükettiği kaloringin yüzde 20'sini sağlar. Dahası, buğday ekmeği az gelişmiş ülkelerde temel gıdalardan biridir. Uygun fiyatlı olması ve birçok vitamin ve mineral içermesi nedeniyle de yüksek miktarlarda tüketilir.

Dünyada toplam 224 milyon hektarlık buğday ekim alanında, Hindistan yüzde 14, Rusya yüzde 13 ve Çin yüzde 10'luk dağılımla ilk üçte yer alırlar. Toplam 794 milyon tonluk üretimde ise önde gelen ülkeler yüzde 17'şer pay ile Çin ve AB, yüzde 14 ile Hindistan ve yüzde 11 ile Rusya'dır.

Anadolu Toprakları Buğdayın Gen Kaynağı

Türkiye'de buğdaydan yapılan gıda maddeleri tüketiminin birinci sırayı alması nedeniyle buğdayın önemi daha da fazladır. Anadolu toprakları günümüzde 23 yabancı buğday türüne ve 400'den fazla kültüre alınmış buğday çeşidine ev sahipliği yapmaktadır. Üretimin yüzde 78'i kuru tarım alanlarında yapılmaktayken ekim ve başaklanma dönemlerindeki kritik su ihtiyaçlarının karşılanamaması verimi düşürmektedir. Oysa, sulama buğday verimini yüzde 100 artırmaktadır.

Son 30 Yıldır Üretim Artmıyor

TÜİK tarafından açıklanan 2021 yılı bitkisel üretim 2. tahminine göre, buğday üretimi yaşanan kuraklığın etkisiyle 17,7 milyon ton ile son 14 yılın en düşük seviyesine inmiştir. Bundan 30 yıl önce 1991 yılında nüfus 56 milyon iken üretim 20,4 milyon ton idi. Bu dönemde nüfus yüzde 50 oranında artarak 84 milyona ulaştığı ancak buğday üretiminin yerinde saydığı, hatta kimi yıllar gerilediği bile görülür. Öte yandan, aynı dönemde buğday ekim alanları yüzde 39 küçülerek 96 milyon dekadardan 69 milyon dekara düşmüştür. Bu dönemde buğdayda verimlilik ve maliyet sorunlarını çözmek için ciddi bir çaba gösterilmemiş, uygulanan politikalar da çiftçinin çıkarını gözetmemiştir.

Üretici İthalatla Terbiye Edilmek İsteniyor

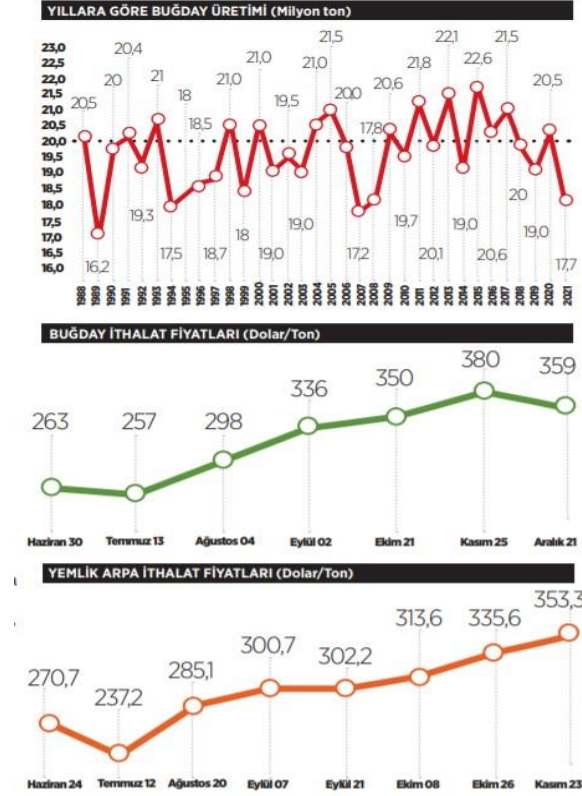
Son yıllarda buğday ekim alanlarının daralmasının yanı sıra üretimin ve kalitenin de düşmesiyle birlikte ithalat hızla artış gösteriyor. İç piyasada artan buğday fiyatlarını frenlemek adına üreticiyi ithalatla terbiye etmeye kalkışmak, çiftçinin buğday ekiminden vazgeçmesine ve piyasanın daha fazla dışa bağımlı hale gelmesine yol açıyor. 2002 yılında 1,1 milyon ton olan buğday ithalatının, 2020 yılında 9.8 milyon tona yükselmesiyle Türkiye, Endonezya'nın ardından dünyanın en büyük ikinci buğday ithalatçısı haline gelmiştir. 2020 yılında buğday ithalatının yüzde 67'si Rusya'dan gerçekleşirken, Ukrayna yüzde 11'lik pay ile ikinci sırada yer almış, Kanada yüzde 6, Meksika yüzde 4 ve Litvanya yüzde 3 pay ile ön sıralarda yer almıştır.

Çiftçi, Üretimi Terk Etmek Zorunda Bırakılıyor

1980'li yıllarda uygulanmaya başlanan neoliberal politikalar, çiftçileri serbest piyasanın vahşi koşullarına terk etmiş, bu süreç çoğunlukla küçük aile işletmelerine sahip olan buğday üreticilerini derinden etkilemiştir. Uzun yıllardır buğdayda müdahale alım fiyatlarının düşük belirlenmesi nedeniyle çiftçinin eline geçen fiyatlar maliyetin altında kalmaktadır. Öte yandan, enflasyonu düşürmek iddiasıyla gümrük vergileri düşürülerek veya sıfırlanarak üretici fiyatları baskılanmaktadır. Buna karşılık gübre, pestisit, mazot gibi girdilerin fiyatları döviz fiyatlarındaki yükselişle fahiş bir şekilde artmaktadır. Böylece çiftçi, buğday üretimini terk etmeye zorlanmaktadır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Açıklanan Alım Fiyatı Maliyetin Altında Kaldı

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), 17 Mayıs'ta 2021 hasat yılı için ekmeçlik buğday alım fiyatını bir önceki yıla göre yüzde 36 artışla 2 bin 250 TL/ton, arpa alım fiyatını ise yüzde 37 artışla 1.750 TL/ton olarak açıkladı. Oysa 2020 ve 2021 yılları hububat hasat dönemleri arasında üre gübresinin ton fiyatı 1.830 TL'den 3.500 TL'ye yükselerek yüzde 91, DAP gübresinin ise 2 bin 200 TL'den 4 bin 750 TL'ye yükselerek yüzde 116 artmıştı. Kuraklıktan dolayı verim düşmüş, çiftçinin maliyeti buğdayda ton başına 2.500 TL'ye, arpada ise 2 bin TL'ye yükselmişti. TMO hububat fiyatlarını maliyetin altında açıkladığı gibi hasat devam ederken ithalat ihalesi yaparak çiftçilerin elindeki ürünün fiyatlarını da baskıladı. Böylelikle hemen hemen tümü borçlu olan küçük aile işletmeleri ürünlerini maliyetin altında kalan fiyatlardan satmak zorunda kaldılar.

Dahası, TMO'nun mayıs ayında ton başına fiyatını 2 bin 250 TL olarak açıkladığı ekmeçlik buğdayın tonu şu anda Gaziantep ve Konya borsalarında 5 bin TL'nin üzerinde işlem görmektedir. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) 24 Kasım'da ekmeçlik ve makarnalık buğday satışı için yaptığı ihalede ekmeçlik buğdayın tonunu 5 bin 320 TL'ye satmış, böylelikle TMO'nun açıkladığı fiyatı 2,3'e katlamıştır. Oysa, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, mayıs ayında açıklanan 2 bin 250 TL'lik fiyatı "çok iyi rakam" diye savunmuştu.

TMO'nun Hububat İthalatı Yaklaşık 5,5 Milyon Ton

Geçen yıl bu zamanlar buğday ithalatının maliyeti ton başına 230 dolar dolayında iken, Haziran ve Temmuz aylarında 250-260 dolar seviyesine yükseldi. Kasım ayında ise 380 dolardan ithal edilebilir hale geldi. TMO tarafından 2020 yılı hasat döneminden sonra ilki 25 Ağustos 2020, sonuncusu 22 Ocak 2021'de olmak üzere 7 ayrı ihale ile toplam 2 milyon 185 bin ton ekmeçlik buğday ithal edildi. 2021 yılı hasat döneminde ise 30 Haziran'da başlamak üzere 6 ayrı ihale gerçekleştirilmiş ve toplam 2 milyon 20 bin ton ekmeçlik buğday ithal edilmiştir. 21 Aralık'ta yapılan 320 bin tonluk 7 ihale ile TMO'nun ekmeçlik buğday ithalatı 2 milyon 340 bin tona yükselecek. Öte yandan bu hasat döneminde TMO yemlik arpa için ilki 24 Haziran'da sonuncusu ise 23 Kasım'da olmak üzere 8 ayrı ithalat ihalesine çıkmış ve toplam 2 milyon 375 bin ton arpa ithal etmiştir. Ayrıca TMO tarafından gerçekleştirilmiş olan 2 ayrı ithalat ihalesi sonucunda toplam 650 bin ton mısır alımı yapılmıştır. Böylelikle TMO'nun 2021 yılı hasat döneminde sıfır gümrükle gerçekleştirmiş olduğu hububat ithalatı 5.4 milyon tona ulaşmıştır.

Kaynaklar Üreticiler Yerine Şirketlere

TMO, 25 Kasım 2021'de yaptığı yüzde 12,5 proteinli ekmeçlik buğdayın ithalatını ton başına 380 dolardan (o günkü döviz kuru ile yaklaşık 4 bin 500 TL) gerçekleştirmiştir. Buna karşılık un regülasyonu kapsamında, un sanayicilerine tonunu 2 bin 650 TL'ye satmaktadır. Gıda Komitesi'nin yaptığı açıklamaya göre un sanayicilerine piyasa fiyatlarına göre ton başına 1000-1700 lira arasında destek sağlanmaktadır. Bu firmalar aynı zamanda TMO'nun buğday ithalatı için açtığı ihalelere de katılmakta ve kuruluşa ürün satmaktadır. Bu durumda söz konusu firmalar ithalat ihalesinde TMO'ya 4 bin 500 TL'ye sattıkları buğdayı un regülasyonu kapsamında TMO'dan 2 bin 650 TL'ye geri alabilmektedir. Un sanayicilerine verilen bu destekler yetmezmiş gibi, yem regülasyonu kapsamında kanatlı üreticilerine, entegre tesislere ve yem sanayicilerine ton başına yemlik arpada 1000 TL, yemlik mısırdada 800 TL, yemlik buğdayda 350 TL destek sağlanmaktadır. TMO tarafından yapılan açıklamaya göre, "un ve yem regülasyonu kapsamında Temmuz ayından itibaren piyasaya 4,5 milyon ton hububat satışı yapılmıştır. Satışa açılan ekmeçlik buğdaylar, başvuran un firmalarına taahhütleri oranında tahsis edilmekte, başvuran 380'i aşkın un fabrikasının taahhüt ettiği fiyatlar çuval başına 185-200 TL arasında seyretmektedir". TMO yaptığı başka bir açıklamada ise, ithalat ihalelerinin yerli ve yabancı tüm istekçilere açık olduğunu, ihalelere teklif veren yerli ve yabancı firmaların tümünün gıda sektöründe imalat faaliyetlerinin de bulunduğunu bildirmiştir. Açıklamada, ithalat ihalelerinde en düşük teklifi vererek üzerine ihale bırakılan yerli bir firmanın yine yurt içindeki başka bir faaliyeti nedeniyle TMO'dan ürün almasının önüne geçilmesinin kanunen mümkün olmadığı belirtilmiştir. Bu işlemler yasal olabilir, ancak etik olup olmadıkları kamuoyu tarafından sorgulanmaktadır. Kaldı ki bu firmalar arasında Rekabet Kurulu tarafından yapılan soruşturma sonucu buğday unu pazarında faaliyet gösteren ve birlikte fiyat artırmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri belirlenerek Kurul'un 7 Ocak 2021 tarihli karar ile idari para cezası verilmiş olanlar da bulunmaktadır.

Un Ve Ekmek Fiyatları Durdurulamıyor

TMO'nun piyasada un fiyatlarının çuval başına 185-200 TL arasında seyrettiğine ilişkin açıklamalarına rağmen fırıncılar çuval başına 320 TL'nin altında un temin edemediklerinden yakınıyorlar. İstanbul Halk Ekmek'in 2022 yılı un ihalesinde bir çuval un için verilen en düşük teklif 325 TL'yi buldu, geçen yıl bu rakam 127 TL idi. 10 Kasım itibariyle İstanbul'da 230 gram olan ekmeç fiyatının 2 TL'den 2.5 liraya çıkarılmasını öngören teklif kabul edilmişti. Aralık ayının ilk haftasında ekmeçin gramajı 210'a düşürülüp 3 liradan satılmaya başlandı. Daha sonra bazı ilçelerde ekmeç fiyatı yeni bir zamlarla 3,5 TL'ye yükseltildi. Bu arada ekmeçi 1,25 TL'den satan Halk Ekmek büfelerinin önünde uzun kuyruklar oluşmakta.

Üretim ve dağıtımını uluslararası şirketler tarafından yapılan tohum, gübre, pestisit, mazot gibi girdilerin fiyatları (döviz kuru ile birlikte) çok hızlı bir şekilde artmaktadır. TZOB'a göre, son bir yılda kimyasal gübre fiyatları amonyum sülfatta yüzde 441, ürede yüzde 394, amonyum nitratta yüzde 373 ve DAP gübresinde yüzde 259 artmıştır. Bu sonbaharda üreticilerin büyük çoğunluğu fahiş zamlar nedeniyle gübre satın alamadılar ve rekolte kayıplarını göze alarak gübresiz ekim yapmak zorunda kaldılar. Tüm bunların sonucu olarak önümüzdeki yıl hububat üretiminin düşmesi, ithalata bağımlılığın artması ve gıda krizinin derinleşmesi kaçınılmazdır.

TMO 'Çiftçinin Kara Gün Dostu' mu?

Bir zamanlar "Çiftçinin kara gün dostu" olarak bilinen TMO, asli görevi olan çiftçiyi desteklemek yerine adeta "ithalat ofisi" gibi çalışmaktadır. Devlet piyasayı regüle edici bir oyuncu olarak piyasada etkinlik göstermelidir. Ancak çiftçiyi korumak için piyasanın çok altında kalan alım fiyatlarını güncellemezken, ithal ettiği buğdayı düşük fiyatla un ve yem sanayicilerine satmak TMO'nun görevi olmamalıdır.

ÇÖZÜM ÜRETMEK YERİNE YENİ SUÇLU ARAYIŞINA GİREREN İKTİDARDAN UYARANLARA 'İŞBİRLİKÇİLER' DEDİ

İktidar ittifakı; ağırlaşan ekonomik tabloda çözüm üretmek yerine yeni suçlu arayışına girerken, dış politikada da tavizlerle zafiyetler sergiliyor. İş dünyasından yükselen uyarıları 'işbirlikçiler' ithamıyla baskılamak istiyor. Ülkenin içine düşürdüğü sıkıntılı durumu fırsat olarak gören bazı ülkelerin taleplerine boyun eğiyor. İçeride sesini yükseltenlere 'şahin' kesilen iktidar ittifakı, dışarıda mazlum ve avuç açan konumunda!

2018'de ilan edilen **Yeni Ekonomi Modeli (YEM)** ve **Yeni Ekonomi Programı**'na (YEP) tam desteğini ilan eden iktidar ittifakının küçük ortağı, o dönemde bu model ve politikaların 'yerli ve milli' olduğunu savunarak istifa eden eski Hazine ve Maliye Bakanı'nın sonuna kadar arkasında olduğunu ilan etmişti. ABD'li danışman McKinsey aklıyla hazırlandığı açığa çıkan model iki yılda iflas etti. İktidar ittifakı ortağı şimdi de terk edilen önceki modelin yerine ikame edilen Çin makyajlı Türkiye Ekonomi Modeli'nin ülkeyi düzlüğe çıkartacağını sonuna kadar

arkasında olduğunu ilan ediyor. TL'nin pula dönüştürülüp, doların tahta oturtulmasını eleştirenleri, yeni modelin sakatlıklarını dile getirenleri itham ediyor. Siyasette ve ekonomide bir başkasının gölgesine girmenin ve tüm geleceğini buna endeksleyerek her söyleneni kayıtsız-koşulsuz savunmak zorunda kalmanın ortaya çıkarttığı bu keskin U dönüşleriyle gelinen nokta apaçık ortada.

Başta TÜSİAD olmak üzere Türkiye'nin en büyük iş insanları çatı örgütü TOBB ve ülkenin en büyük sanayi odası İSO başkanlarının 'istikrar, akıl, bilimsel ekonomiye dönüş' çağrılarını, ülkenin daha fazla deneme tahtasına dönüştürülmesine tahammüllerinin kalmadığını dile getirmelerini 'işbirlikçilik' olarak nitelendirmek aslında ülkenin felakete sürüklenmesine ortaklık etmektir.

Diğer yandan Türkiye'nin içine düşürüldüğü ağır ve zorlu ekonomik tablonun iktidarı dış politikada da tavizlere, suskunluğa, geri adımlara mecbur ettiğinin somut işaretleri gözlenmeye başladı. ABD medyasında Suudi Veliiaht Prensi Muhammed bin Selman'ın (MBS) **Cumhurbaşkanı** Erdoğan'ın normalleşme ve ekonomik destek taleplerine karşılık Kaşıkçı cinayetinde sessiz kalması koşulunu öne sürdüğü Katar Emiri'nin de 'aracı' olduğu dile getirilmesine rağmen iktidardan bir yalanlama gelmedi.

İsrail'in de normalleşme için Hamas'ın Türkiye'den çıkarılması, desteğin kesilmesi Türkiye'deki Hamas liderlerinin sınır dışı edilmesi koşulunu öne sürdüğü uluslararası medyada ve önde gelen ajanslarda dile getiriliyor. İktidar cephesinden ses-seda yok. Eylül ayında ABD'den talep edilen 40 adet yeni F-16 savaş uçağının akıbeti belirsiz. Eylül'de mevcut F-16'ların modernizasyonu ve 40 yeni uçakla birlikte toplam maliyeti 10 milyar dolar olan bu girişimin TL karşılığı 86 milyar lira iken şu anda 170 milyar liraya çıktı. İktidarın bu tablo karşısında artık F-16'ları anmaması, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Joe Biden hakkında tek kelime etmemesi dikkat çekici!

ABD'nin önde gelen saygın medya kuruluşları Beyaz Saray kaynaklarına atfen ABD yönetiminin iktidardan yeni tavizler beklediğini vurguluyor. Ermenistan ile normalleşmenin bu çerçevede gündeme geldiği, yakında Türkiye'nin İsrail'in talebi doğrultusunda Hamas'ı göndereceği, Suudi Veliiahtı MBS ile CB Erdoğan'ın bir araya geleceği yazılıyor. Doğu Akdeniz ve Ege'de yaşanan gelişmeler karşısında sergilenen sessizliğin, ağır ekonomik kriz tablosu sürerken bir de AB ve ABD'den yeni yaptırımlarla karşılaşmama, ABD'de devam eden Halkbank davasında çıkabilecek ağır para cezası, uluslararası kuruluşlardan borçlanma ve kredi temininin zorlaşması endişelerinden kaynaklandığını öngörebiliriz. Saatler içinde değişen kur-faiz-döviz-TL krizleri nedeniyle UBS, JP Morgan gibi uluslararası bankalar, yatırım-finansman kuruluşları TL işlemlerini durdurduklarını ilan etti.

CEZAEVLERİNDE ÖLÜMLER GİDEREK ARTIYOR

Sorunları çözmüyorlar

Son günlerde cezaevlerinde yaşanan ölümlerdeki yüksek artış dikkat çekiyor. 2020'den bu yana 104 tutuklu ve hükümlü cezaevlerinde yaşamını yitirdi. İHD'den Çevirmen'e göre hapisanelerde yapılan hak ihlalleri çözülmüyor, çözülmek istenmiyor.

Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde 19 Aralık'ta şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren Vedat Çem Erkmen'in ölümünün ardından hasta tutuklular ve 'intihar' iddiaları bir kez daha gündeme geldi. Cezaevlerinde 2020'den bu yana 104 tutuklu ve hükümlü yaşamını yitiren son bir ayda ise en az 7 kişi öldü. Hak savunucuları ve çok sayıda avukata göre bu ölümlerin nedenleri arasında cezaevlerindeki mahkûmlara ilişkin baskılar ve hasta tutukluların sağlık hizmetlerine zamanında ulaştırılmaması bulunuyor. Cezaevlerinde ölenler arasında büyük çoğunluğu hasta tutuklu. Geçen yıldan bu yana 64 hasta tutuklu yaşamını yitirdi. Ayrıca ölen 104 kişinin arasında yalnızca intihar vakaları yok, hak savunucuları çok sayıda ölümün 'şüpheli' olduğuna dikkat çekiyor.

İntihar Değil Ölüme Sürüklenme

İnsan Hakları Derneği (İHD) Merkez Yürütme Kurulu Üyesi Nuray Çevirmen, hapisanelerde yaşananların dışarıya yansıdığını ancak bunlarla ilgili önlem alınmadığının altını çizdi. Tek kişilik hücrelerden çıplak aramaya, işkence ve kötü muameleden kitap yasağına kadar birçok hak ihlalinin mahkûmları kötü etkilediğini vurgulayan Çevirmen, travmaya sürüklendiklerini belirtti. "Avukatlar ve insan hakları kurumlarının yaptığı başvurular ortada kalmış durumda" diyen Çevirmen, "Hapisanelerde yapılan hak ihlallerinde çözülmeyen, çözülmek istenmeyen bir durum var. İntiharlar da aslında ölüme sürüklenme çünkü idarenin direkt sorumluluğu var. Hasta mahpusların durumu zaten fecaat. Hastaneler tarafından verilen 'hapisanede kalmaz' raporuna rağmen ATK aksine 'kalabilir' raporu veriyor. 2013'te çıkan bir yasaya göre 'toplum güvenliği için tehlike oluşturabilir' deniyor ve tahliye edilmiyorlar."

Yasaları Uygulamama Israrı Sürüyor

Pandemi koşullarında cezaevindeki yaşamın son derece zor olduğunu ifade eden Çevirmen, "Ailelere de eziyet çektiriyor. Mahpusların geneli ailelerinden binlerce kilometre uzakta. Yasalar mahpusların ailelerine yakın cezaevlerinde kalmalarını belirtir ama bu uygulanmıyor" dedi.

Ölümler ve intihar iddiaları konusunda şüpheli durumların ortaya çıktığına dikkat çeken Çevirmen, şunları dile getirdi: "Mahpuslar bu sonucu doğuracak neler yaşıyor? Aileleri, yakınlarının intihar edecek insanlar olmadığını söylüyorlar. İdarenin, 'intihar etti' şeklinde bilgi vermesi sorunu ortadan kaldırmıyor. En son İlyas Demirin ölü bulunduğu söylendi. ATK'nin ön otopsi raporunda ölüm nedeni belli değildi. Ne oldu da yaşamını yitirdi? Vedat ve Garibe'yle ilgili zaten şaibe var. Mahpusların tekli hücrelere konulması ve yaşamla bağını kesiyor. Afyon T Tipi'nde mahpuslar 1 yıl tekli koşu altında kaldılar. Bunu yönetime sorduğumuzda 'böyle bir hakkımız var' dediler."

Hasta tutukluların durumuna da değinen Çevirmen, "Öleceği garantilenmiş mahpuslar ancak tahliye ediliyor. Bu insanlar aslında cezaevinde ölüyor. Bu, devlet infazını iyileşsin, diye ertelemiş demek değildir" diye konuştu.

Polis Kontrolünde Cenaze

Cezaevinde şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren Vedat Çem Erkmen'in cenazesinin defnedilmesine sadece aile fertlerinin katılmasına izin verildi. Erkmen'in cenazesi Kars'ın Dığor ilçesine bağlı Dağpınar beldesinde dün defnedildi. Beldenin tüm giriş çıkışları polis ve askerler tarafından ablukaya alınırken cenaze yine polis kontrolünde belde mezarlığına götürüldü. Mezarlığa, sadece aile fertlerinin girmesine izin verildi.

BASIN ÖZGÜRLÜĞÜNDE 2021 BİLANÇOSU DA KARANLIK!

488 gazeteci hapiste, 46 gazeteci öldürüldü.

Tutuklu Kadın Gazeteci Sayısında Dramatik Bir Artış Var.

Sınır Tanımayan Gazeteciler'in 2021 yılı raporuna göre, dünya genelinde 488 gazeteci mesleği nedeniyle cezaevinde. Bu yıl 46 medya mensubu ise öldürüldü. Türkiye ise basın özgürlüğü sıralamasında 153'üncü sırada.

Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) örgütünün dünyadaki basın özgürlüğü bilançosunu yansıttığı yıllık raporuna göre, dünya genelinde 488 gazeteci 2021 yılını hapiste geçirdi ve 46 medya mensubu da meslekleri nedeniyle öldürüldü.

Tutuklu gazetecilerin yaklaşık yarısının Çin, Myanmar ve Belarus'ta olduğuna dikkat çeken RSF sözcüsü Katja Gloger, "Bu üç ülkede keyfi şekilde tutuklanan gazetecilerin sayısının aşırı derecede yüksek olması, diktatörlük rejimlerinin işidir" şeklinde konuştu. Gloger, rakamların otoriter yöneticilerin acımasızlığını yansıttığına dikkat çekti.

Çin'de özel idari bölge statüsü bulunan Hong Kong'a dayattığı ve uzun süredir demokratik özgürlükleri baltalayan ulusal güvenlik yasası nedeniyle tutuklu gazetecilerin sayısının 127 olduğu aktarıldı. RSF'in raporuna göre Myanmar'da 53, Vietnam'da 43, Belarus'ta 32 ve Suudi Arabistan'da ise 31 gazeteci cezaevinde.

Örgütün açıklamasında Myanmar, Belarus ve Hong Kong'da medyaya yönelik baskılar nedeniyle sayının geçen yıla göre yüzde 20 artış gösterdiğine dikkat çekildi.

Gazeteciler için en tehlikeli ülkeler ise Meksika ve Afganistan. Raporla, bu yıl Meksika'da 7, Afganistan'da ise 6 gazetecinin öldürüldüğü kaydedildi. RSF, dünya genelinde öldürülen gazetecilerin yüzde 65'inin doğrudan hedef alınarak cinayete kurban gittiklerine de işaret etti.

Türkiye'de Medyanın Yüzde 90'ı Hükümetin Kontrolünde

Türkiye ise RSF'in 180 ülkeye yer verdiği 2021 basın özgürlüğü listesinde 153'üncü sırada bulunuyor. Raporla, Türkiye'nin artık en fazla gazetecinin hapsedildiği ülke olmasa bile hapsedilme riski, adli kontrole tabi tutulma veya pasaportun elinden alınması korkusunun her zaman bulunduğu vurgulanıyor.

Raporla Türkiye'de medyanın yaklaşık yüzde 90'ının hükümet kontrolünde olduğuna da işaret ediliyor.

En Fazla Tutuklu Kadın Gazeteci

Açıklamada, 2021 yılında basın özgürlüğü verilerinin tutulmaya başlandığı 1995'ten bu yana en yüksek tutuklu gazeteci sayısının kaydedildiği de vurgulandı. Öte yandan açıklamada tutuklu olanların 103'ünün profesyonel gazeteci olmadığı, sosyal medya ağlarında aktif ya da aktivist oldukları ifade ediliyor. Tutuklu profesyonel gazeteci sayısının 363 olduğu belirtildi.

RSF, daha önce hiç bu kadar çok sayıda kadın medya çalışanının da hapsedilmediğini, bu yıl 2020'ye göre cezaevinde olan kadın medya çalışanı sayısının üçte bir oranında artarak 60'a yükseldiğini kaydetti.

ÖZGÜR BASIN!

İletişim özgürlüğü ve özgür medya; demokratik sistemleri ayakta tutan en önemli dayanaklardan biridir. Basın özgür ise iktidarda olanların, karar alma mekanizmalarında yer alan yöneticilerin denetlenme ve yaptığı iş ve işlemlerin takip edilme şansı olmaktadır. Medyanın katılımcı, evrensel insan hakları, etik ve ahlaki ilkeler doğrultusunda, başta kendi hükümeti olmak üzere, uluslararası sistemi sorgulayabilmesi, özgürce eleştirebilmesi, bir anlamda “bekçi” rolünü yerine getirebilmesi yerel ve evrensel demokratik anlayışın gelişmesi açısından son derece önemlidir.

Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği'nin günlük güncellenen verilerine göre;

15 Kasım 2021 – 17 Aralık 2021 tarihleri arasında 47 gazetecilik ve ifade özgürlüğü davası görülmüştür. Sadece bu veri dahi Türkiye'de basın özgürlüğünün geldiği konumu göstermektedir. Ne yazık ki, sadece devlet eliyle oluşturulan baskı da değil; şiddet ve tehdit altında görevini sürdürmeye çalışan gazetecilerimiz için dünyada çalışılabilecek en kötü ülkelerden biriyiz.

Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF)'nin yayınladığı “**basın özgürlüğü düşmanları**” kategorisinde Partili Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan; Uganda, Güney Sudan, Ruanda, Kuzey Kore ve Nikaragua gibi ülkelerin de içinde yer aldığı **37 ülke liderinden birisi** olarak değerlendirilmektedir.

RSF tarafından düzenli aralıklarla yayınlanan; **180 ülkenin değerlendirildiği 2021 Dünya Basın Özgürlüğü Karnesinde Türkiye, 153. Sırada** yer almıştır. Yine aynı raporlamaya göre gazetecilik mesleği dünyanın %73'ünde yani yaklaşık 130 ülkede kısmi veya ağır kısıtlamalar altında yapılabilmektedir.

Basın Özgürlüğü Endeksi'nde Türkiye; hapsedilme riski, adli kontrole tabi tutulma veya pasaportun elinden alınması korkusunun her zaman bulunduğu ülke olarak vurgulanmıştır. Yine aynı rapora göre **Türkiye'deki basının %90'ının hükümet kontrolünde** olduğuna dikkat çekilmektedir.

RSF (Sınır Tanımayan Gazeteciler) tarafından Aralık 2021'de yayınlanmış olan; tutuklanmış, öldürülen, rehin olarak tutulan veya zorla kaybedilmiş gazeteciler ile ilgili verilerin toplandığı “**2021 Round-Up**” raporunun resmi olmayan özet çevirisi, CHP İnsan Haklarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcılığımız tarafından yapılmış olup dikkat çekici şu tespitler politika notumuzda yer almaktadır:

- Dünya genelinde; 488 gazeteci tutuklu olarak bulunurken, 65 gazeteci rehin olarak tutulmakta, 2 gazeteci de kayıp olarak kaydedilmiştir.
- **2021 yılı içerisinde dünya genelinde 46 gazeteci öldürülmüştür.**
- Tutuklu bulunan 488 gazetecinin; 363'ü profesyonel gazeteci iken; 103'ü profesyonel görev yürütmeyen gazeteci, 22'si ise medya çalışanıdır. Yine 488 gazetecinin, 428'i erkek, 60'ı kadın gazetecilerdir.
- **488 tutuklu gazeteci istatistiği RSF tarihi boyunca kaydedilmiş en yüksek sayıdır.**

1 Aralık 2021 itibarıyla kaydedilmiş bu sayı bir yıl içerisinde %20'lik bir artışa işaret etmektedir.

- **Son 5 yıl içerisinde tutuklanan kadın gazeteci oranı, toplam tutuklu gazeteciler oranına göre %6,59'dan (2017 itibarıyla), %12,30'a (1 Aralık 2021 itibarıyla) yükselmiştir.**
- Rapordaki verilere göre en çok tutuklu gazetecinin bulunduğu ülkeler;
  - o Çin (127)
  - o Myanmar (53)
  - o Vietnam (43)
  - o Belarus (32)

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Suudi Arabistan (31)
- Dünya genelinde 2021 yılı içerisinde öldürülen 46 gazetecinin; 38'i profesyonel gazeteci iken, 4'ü profesyonel olarak görev yürütmezken, 4'ü de medya çalışanlarından oluşmaktadır.
- Öldürülen 46 gazetecinin; %65'i yani 30'u gazetecilik görevinden dolayı kasten hedef alınarak öldürülürken; %35'i yani 18'i sahada çalışmalarını yürütürken gazeteci olarak hedef alınmamasına karşın öldürülmüştür.
- Öldürülen 46 gazetecinin 43'ü yerel gazetecilerden oluşurken 3'ü yabancı gazetecedir. 18'i savaş alanında öldürülen gazetecilerin 28'i savaş alanı olmayan yerlerde öldürülmüştür.
- Yaşam hakkı anlamında dünya çapında en tehlikeli ülkeler; 7 gazetecinin öldürüldüğü ve 3 yıldır en tehlikeli ülke olarak yer alan Meksika'nın ardından; Afganistan (6), Hindistan (4), Yemen (4), Pakistan (3) yer almaktadır.
- Son 5 yılda dünya genelinde 319 gazeteci öldürülmüştür.
- Dünya genelinde geçen yıla göre %3'lük artış ile 65 gazeteci rehin olarak tutulmaktadır. Rehin tutulan gazetecilerin 52'si profesyonel gazeteci iken 7'si profesyonel olarak görev yürütmemekte, 6'sı ise medya çalışanı olarak raporda yer almıştır.
- Mali'de rehin tutulan 1 gazeteci dışında bütün rehin tutulan gazeteciler orta doğu ülkelerindedir. 44 gazeteci Suriye'de rehin tutulmakta iken 11'i Irak'ta, 9'u Yemen'de rehin olarak tutulmaktadır.
- 2021'de kayıp olduğu kaydedilen 2 gazeteci ile birlikte RSF tarafından 2003 yılından beri tutulan kayıp gazeteci sayısı 46'ya yükselmiştir.

RSF'nin sitesinde Türkiye ile ilgili yapılan değerlendirmede;

- İdlib bölgesine yönelik operasyon, Libya'ya yönelik müdahale, COVID-19 ile mücadele ve Suriyeli göçmen krizleri konularının hepsi Türkiye'de; siyasi çıkarlar için yargı erkinin kullanılması yolu ile basın bastırılması için kullanıldığı,
- Basın Özgürlüğü Endeksi'nde Türkiye'de; hapsedilme riski, adli kontrole tabi tutulma veya pasaportun elinden alınması korkusunun her zaman bulunduğu,
- Türkiye'deki basının %90'ının hükümet kontrolünde olduğu,
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Basın İlan Kurulu ve Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı gibi anayasal kurumların; rejimin tarafında olmayan gazetecileri veya basın kurumlarını ötekileştirmek ve suçlu yaratabilmek için kullanılmakta olduğu,
- Recep Tayyip Erdoğan'ın başkanlığı dönemindeki keyfi kararları ile birlikte internet üzerinde uygulanan sansürün eşi benzeri görülmemiş bir seviyeye ulaştığı,
- Yöneticileri ve/veya imtiyazlı kişileri sorgulayabilmenin artık imkansız hale geldiği,
- Uluslararası sosyal medya platformları eğer yetkili bir temsilci atamazlar ve Türkiye tarafından alınmış sansür kararlarını uygulamazlarsa; para cezalarından, o sosyal medya platformu için sağlanan bant genişliğinin düşürülmesine kadar çeşitli cezalar ile karşılaşabilmekte olduğu tespitleri yer almaktadır.

DÜNYA'DA EN FAZLA MÜLTECİ BARINDIRAN ÜLKEMİZDE, SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR MÜLTECİ POLİTİKASI YOK

Türkiye, Yaşadığı Derin Krize Rağmen, Dünya'nın En Fazla Mülteciye Ev Sahipliği Yapan Ülkesi

Türkiye, AKP iktidarının hatalı dış politikasının kaçınılmaz bir sonucu olarak, 2014 yılından bu yana dünyada en fazla mülteciye sahip olan ülke konumuna geldi. Resmi veriler üzerinden bakıldığında dahi Türkiye'de 3 milyon 740 bin düzeyinde Suriyeli bulunuyor. Ancak yapılan araştırmalar ve çalışmalar bu sayının kayıtdışı olanlar eklendiğinde 5 milyon sığınmacıyı bulduğunu işaret ediyor. Buna son dönemde artan Afgan göçmenler de eklendiğinde Türkiye'de toplam sığınmacı ve göçmen sayısının 6-7 milyona ulaştığı öngörülmüyor. Türkiye'den sonra en çok Suriyeli göçmene ev sahipliği yapan Lübnan'da 855 bin, Ürdün'de 655 bin, Irak'ta 245 bin, Mısır'da ise 131 bin Suriyeli bulunmaktadır. Türkiye tüm Ortadoğu'ya giden Suriyeli göçmen sayısının 2-3 katından fazla Suriyeli göçmene ev sahipliği yapmakta ve bu yükü üstlenmektedir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

AKP iktidarının, özellikle Suriye’de iç savaşın başlangıcından itibaren, Cumhuriyetimizin köklü dış politikasına aykırı olarak taraf olması ve emperyal güçlerin güdümünde Suriye’de rejim karşıtı muhalifleri desteklemesi, Suriye’de yaşanan iç savaştan ve çatışmalardan ülkemizin doğrudan etkilenmesine ve Türkiye’ye doğru büyük bir göç hareketine neden olmuştur. Bu kontrolsüz göç hareketi, ekonomi, güvenlik, nüfus, hukuk, eğitim, sağlık vb. bir çok alanda krizler yaratmıştır. Türkiye’nin göç olgusunu yakından yaşadığı son 10 yılda, AKP’nin tutarlı ve planlı bir göç politikasının olmaması, hem Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarımızı hem de başta Suriyeliler olmak üzere tüm sığınmacı ve göçmenleri mağdur etmeye devam etmektedir.

‘AKP’nin Şeffaflıktan ve İnanırcılıktan Uzak Tavrı, Sığınmacı Krizini ve Sorunları Derinleştirdi’

Özellikle Suriye iç savaşının başlamasından itibaren artan göç hareketi karşısında AKP’nin uyguladığı ‘Açık Kapı’ politikası, önce sınır illerimizin ardından ise neredeyse tüm şehirlerimizin bu göç hareketine maruz kalmasına neden oldu. Bugün ülkemizin en önemli konularından birisi olan bu durum karşısında AKP’nin şeffaflıktan uzak tavrı, sorunun çözümüne bir katkı sunmadığı gibi sorunu daha da derinleştirmektedir. Geçici korunma kapsamındaki Suriyeli Sayısının dört beş yıldır sabit bir şekilde 3.7 milyon gösterilmesi, vatandaşlık verilen sığınmacı sayısının ve vatandaşlık verilme kriterlerinin ısrarla gizlenmesi, Avrupa Birliği üzerinden alınan fon ve yardım miktarı ve bu kaynaklarının nasıl kullanıldığı bilgisinin verilmemesi, Suriyelilere ve diğer sığınmacılara verilen kamu hizmetlerinin prosedürlerinin açıklanmaması krizi çözümsüzlüğe itmeye devam etmektedir. Vatandaşlarımızın hayatını doğrudan etkileyen sığınmacı politikası konusundaki bilgiler üzerinde adeta bir karartma uygulanmaktadır.

‘AKP, Sığınmacıları Pazarlık ve Santaj İçin Kullanmaya Çalışıyor’

Geçtiğimiz yıllar boyunca, sığınmacıların AKP iktidarı tarafından gayri ahlaki bir biçimde Avrupa Birliği’ne karşı jeopolitik koz ve şantaj aracı olarak kullanılma çabası da sorunun çözümsüzlüğe itilmesinin en önemli nedenlerinden birisidir. AKP, bir yandan dünyaya ‘en fazla mülteci bakmak’ üzerinden insan hakları söyleminde bulunurken diğer yandan ise mülteciler üzerinden kirli ekonomik ve siyasi pazarlıklar yapmaktadır. Türkiye adeta Avrupa’nın kapısında mülteci yardımcı bekler bir duruma düşürülmüş ve Avrupa Birliği ile ilişkisi tek gündeme sıkıştırılmıştır. Avrupa Birliği ülkelerinin de bu süreçte AKP iktidarıyla sürdürdükleri kapalı ilişkiler ve AKP’nin verdiği tavizler sonucunda Türkiye’nin Avrupa’nın mülteci kampına dönüştürülmesi; Türkiye’nin yüzyıllardır saygın biçimde sürdürdüğü hariciye diplomasisinin geleneklerine, teamüllerine ve itibarına büyük zarar vermektedir. AKP iktidarının kamuoyundaki yükselen tepkileri dindirme amacı ve Avrupa’ya karşı şantaj şovu geri tepmekte; insani dramla birlikte ülkemizdeki göçmen yükünü de artmaktadır.

‘Saray İktidarı, Kayıtdışı Sığınmacı Emeği ile Sığınmacıları da Vatandaşlarımızı da Mağdur Ediyor’

Ülkemizde yaklaşık 1,3 milyon Suriyeli sığınmacının, iş yaşamına dahil olduğu tahmin edilmektedir. Buna karşılık; çalışan Suriyeli göçmenlerin yalnızca 50 bini kayıtlı çalışandır. Dolayısıyla 1 milyon 250 bin civarında Suriyeli sigortasız ve güvencesiz bir şekilde çalıştırılmakta, Suriyeli sığınmacılar kayıt dışı çalışmaya mecbur bırakılmaktadır. Yoz AKP Düzeni, sığınmacı emeği ile kayıtdışılığı ve düşük ücreti utanmadan teşvik etmektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) standartlarını yok sayan, düşük ücreti ve kayıtdışılığı olağanlaştıran Saray’ın vahşi kapitalizmi, sığınmacıları kayıtdışı çalıştırırken; milyonlarca gencimizi işsiz bırakmaktadır. Kayıt dışı istihdama göz yumulması, bir yandan sığınmacıların hayatlarını riske atarken diğer yandan yurttaşlarımızın işlerini kaybetmesine ve devletimizin vergi gelirlerinin azalmasına neden olmaktadır. Bu düzende vergisini ödeyen, yurttaşlarımızı istihdam eden ve çalışanlarının sigortasını yatıran işletmelerimiz adeta cezalandırılmakta, deyim yerindeyse kayıt dışı göçmen çalıştırılması adeta teşvik edilmektedir.

‘Kamu Hizmetleri Yetersiz Kalıyor: Pek Çok İlde Yurttaşlar da, Sığınmacılar da Yeterli Sağlık, Eğitim ve Barınma Koşullarına Sahip Değil’

AKP’nin, bir ülkenin kaldırabileceği göç kapasitesini zorlayan plansızlığı, sığınmacıları insan onuruna yakışır bir hayat sürmekten uzaklaştırmakta, temel kamu hizmetlerinin hem vatandaşlarımız için hem de sığınmacılar için aksamasına neden olmaktadır. Suriyeli çocuklar arasındaki eğitim dışılık durumu, Kovid pandemisi ile birlikte derinleşmiş ve eğitimden kopuşlar daha da yaygınlaşmıştır. Ülkemizde ve bölgemizde milyonlarca çocuğun eğitim alamaması gerek Türkiye’nin gerekse bölgemizin geleceği için büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Suriyelilerin pandemi koşullarında dahi nasıl bir sağlık hizmeti alabildikleri konusu dahi şeffaf değildir.

‘Sığınmacı Politikasındaki Zafiyetler, Büyük Güvenlik Krizi Yarattı’

AKP’nin kontrolsüz göç politikasındaki zafiyetlerin neden olduğu en büyük krizlerden birisi de, güvensizleşme krizidir. AKP iktidarının uyguladığı denetimsiz açık kapı politikası ve sınır güvenliğindeki zafiyetler, Suriyeli cihatçı çete ve terör örgütü mensuplarının rahat bir şekilde Türkiye’de ikamet edebilmesine ve barınabilmesine neden

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

olmaktadır. Cihatçı çeteler, Türkiye'yi adeta güvenli bir liman olarak görmekte ve durum milli güvenliğimizi tehdit etmektedir. Dünyanın hiçbir önde gelen şehrinde, terör örgütü yöneticilerin ikametgah etmesi ve barınması mümkün değilken, Türkiye'de ise İstanbul'da ve Ankara'da dahi terör örgütlerinin yöneticilerin ikametgah ettiği anlaşılmaktadır. Özellikle sığınmacı sayısının yüksek olduğu mahallelerimiz ve ilçelerimiz, IŞİD ve El-Kaide başta olmak üzere tüm radikal terör örgütlerinin yuvalandığı bölgeler hâline gelmiştir. Yurttaşlarımız arasında terör çetelerinin ve örgütlerinin, sığınmacıları istismar eden yuvalanma çabalarına ilişkin endişeler devam etmektedir.

'Sığınmacı Sorunu Çözeceğiz; Vatandaşlarımızın ve Sığınmacıların Mağduriyetine Son Vereceğiz'

Cumhuriyet Halk Partisi olarak; gerek göç hareketinin başladığı ilk yıllardan itibaren gerekse de göç kaynaklı oluşan krizlerin hem vatandaşlarımızı hem de sığınmacıları mağdur etmeye başlamasından itibaren konuyla ilgili kapsamlı incelemeler ve çalışmalar yaptık.

Bugün gelinen noktada, göçün neden olduğu krizler iyice derinleşmiş bir durumda. AKP'nin etkin, saydam ve sürdürülebilir bir göç politikasının olmaması, sorunu çözümsüzlüğe götürüyor. Biz, ekonomik dengelerimizi alt üst eden, ülkemizi toplumsal çatışma ortamına sürükleyen, her alanda kayıtdışılığı olağanlaştıran, ülkemizin güvenliğini tehdit eder hale gelen ve kamu hizmetlerinin aksamasına neden olan bu kontrolsüzlüğü kabul etmiyoruz.

Genel başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun da sıklıkla ifade ettiği gibi, bu sorunun çözümü öncelikle Suriye'de barışın sağlanmasından geçiyor. Suriye'de çatışma ortamının kesin bir şekilde sona ermesi ve sonrasındaki imar süreciyle birlikte Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların geri dönüşü önünde hiçbir engel kalmayacak. Biz bu sorunu iki yıl içinde barış ve huzur içerisinde çözeceğiz. Suriye ile ilişkilerimizi düzelteceğiz. Büyükelçilikleri açacağız. Biz, Suriyelilerin de doğdukları topraklarda mutlu olacaklarına inanıyoruz. Suriye sorununu, 2 yıl içinde çözeceğiz. Türkiye'nin, Avrupa'nın mülteci kampı haline dönüştürülmesinin önüne geçeceğiz.

107 BİN ÖĞRENCİ AÇIKTA KALDI

Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Kasapoğlu, 2021-2022 eğitim öğretim döneminde yurtlarda barınmak için başvuru yapan 107 bin 890 öğrencinin herhangi bir yurda yerleştiremediği için açıkta kaldığını söyledi.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Onursal Adıgüzel'in 23 Kasım'da gerçekleştirilen Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın Plan ve Bütçe Komisyonu 2022 Yılı Merkezi Bütçe görüşmeleri sırasında yönelttiği sorulara Bakan Kasapoğlu'ndan yanıt geldi. 23 Kasım tarihi itibarıyla 81 il ve KKTC'deki yurtlardaki toplam yatak kapasitesi 742 bin 780 olarak açıklandı. 2021-2022 eğitim öğretim döneminde yurtlarda barınmak için başvuru yapan toplam 664 bin 051 öğrencinin ise 556 bin 161'i yurda yerleştirildi. Buna göre, 107 bin 890 öğrenci açıkta kaldı.

Her ne kadar gelen yanıtta yurt yatırımlarının artarak devam edildiği iddia edilse de, 3 milyon 800 bin öğrencinin örgün eğitimde olduğu düşünüldüğünde her 5 öğrenciye yalnızca 1 yatak düşüyor.

"İstanbul'da Yatak Kapasitesi 28 bin"

Öte yandan, gelen yanıtta 2018-2021 yılları arasında 221 bin 134 yatak kapasiteli 230 yeni yurt binasının hizmete açıldığı belirtildi.

Ankara'da mevcut yatak kapasitesi 30 bin 797, İstanbul'daki yatak kapasitesi 28 bin 805, İzmir'deki yatak kapasitesi ise 16 bin 856 olarak açıklandı. Ankara'da 6 bin 403, İstanbul'da 15 bin 267 yatak kapasiteli yurtların yapımının devam ettiği belirtildi.

İzmir için ise "7 bin 666 yatak kapasiteli yurtların yapımı devam etmektedir. Ayrıca 6 bin yatak kapasiteli yurtların ise proje çalışmaları sürmektedir" denildi.

"168 bin Öğrenciye Kredi Çıkmadı"

Kredi başvurularına yönelik soruya gelen yanıtta ise 2021-2022 döneminde kredi için başvuran 777 bin 718 öğrenciden 609 bin 370'ine tahsis işlemi yapıldığı ifade edildi. 168 bin 348 öğrenciye ise kredi çıkmadı.

Adıgüzel'in Komisyon'da dile getirdiği, KYK borçlarındaki faizlerin silinmesi, ayrıca yoksulluk sınırının altında maaş alan KYK borçlularını kredi geri ödemelerinden muaf tutacak düzenlemeye yönelik talebi ise yanıtız kaldı.

“İnternet Sorularına Yanıt Yok”

Adıgüzel’in yurtlardaki 16 GB kota sınırlamasının kaldırılması yönündeki sorusu ise yanıtız kaldı. Gelen cevapta yurtlardaki internet altyapısına ilişkin ya da kotanın kaldırılıp, kaldırılmayacağı yönünde herhangi bir bilgiye yer verilmedi. Adıgüzel, Komisyon’da yaptığı konuşmada yurtlardaki kota sınırlamasını, internet hızını eleştirmişti.

“Bakanlık Sayıştay’ı Yalanladı”

Sayıştay Bakanlığa ilişkin raporunda, konut ve iş yeri niteliğindeki bazı binaların öğrenci yurdu olarak kullanımına uygun olmadığı halde kira sözleşmelerinin feshedilmediğini ve bazı sözleşmelerin süresinin uzatıldığına dikkat çekmiş, deprem, yangın ve imar mevzuatlarının gerektirdiği teknik asgari koşulların sağlanamadığı yurt binalarında öğrenci barındırılmasının telafi edilemeyecek zararlara yol açabileceğini belirtmişti.

Bakanlık’tan gelen yanıtta, “2014 yılından itibaren il ve ilçelerde yurt ihtiyacının giderilebilmesi amacıyla inşaatı tamamlanmış konut veya işyeri olarak inşa edilmiş binalar öğrenci yurdu olarak kiralanmıştır. Ancak söz konusu binaların öğrenci yurdu olarak kullanılabilmesi için teknik personel tarafından binalar incelenmekte, incelenme sonucunda bina sahiplerinden yurt için gerekli tadilatların yapılması istenmekte, ayrıca ilgili Belediyesince onaylanmış yürürlükteki yönetmeliklere uygun düzenlenmiş yapı kullanma izin belgesi, deprem, yangın vb. belgeleri olmayan binalar teslim alınmamakta, öğrencilerin hizmetine sunulmamaktadır” denildi.

“Yemek Gramajlarında Değişiklik Yapılmadığı İddia Edildi”

Öte yandan, Adıgüzel’in yurtlarda yemek porsiyonlarının azaltıldığına yönelik sorusuna gelen yanıtta yurtlarda bulunan yemekhanelerde satışa sunulan yemeklerin fiyatının Bakanlıkça 3. Sınıf içkisiz lokanta fiyatları ve piyasa fiyatlarından yüzde 35 indirim yapılmak suretiyle tespit edildiği, yemek gramajlarında ise 2019, 2020, 2021 yıllarında herhangi bir değişiklik yapılmadığı iddia edildi.

Hatırlanacağı üzere, bu dönem yurtlarda kalan öğrencilerin en çok şikayet ettiği konulardan biri porsiyonların küçülmesi olmuştu.

Adıgüzel, gelen cevaba ilişkin şu değerlendirmelerde bulundu:

“Bakanlığın son verilerine göre, bu yıl 100 bini aşkın öğrenci herhangi bir yurda yerleşemediği için açıkta kaldı. İktidarın ve Bakanlığın yurt sorunu yok iddiaları da bu son verilerle birlikte bir kez daha çürütülmüş oldu. Biz Bakanlığa açıkta kalan öğrencileri her sorduğumuzda, bize dönüp ‘yurt yatırımlarımız artarak devam ediyor’ şeklinde karşılık veriyor. İyi de kardeşim sen 20 yıldır iktidardasın, 20 yıllık iktidarının sonunda 100 bin öğrenci açıkta, mevcut kapasite ancak 5 öğrenciden birine barınma imkanı sağlıyor. Ortada büyük bir sorun var, ancak iktidar bu soruna öğrencileri gözaltına alarak tepki veriyor. Yine Bakan, yurtlardaki internet altyapısı, kota sınırlaması karşısında sessizliğini koruyor. Aylardır soruyoruz. “Kota sınırlamasını kaldıracak mısınız?” diye. Cevap yok. Komisyon’da da cevap vermedi, yazılı soru önergesine de. Niye? Çünkü verecek cevabı yok. Çünkü öğrenciye hızlı, kotasız internet götürecektir altyapı yatırımı yok.”

5 YILDA 230 BİN ÖĞRENCİ OKUL KAYDINI DONDURDU

CHP Ankara Milletvekili Levent GÖK tarafından Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer’in yanıtlaması istemiyle öğrencilerin barınma sorunlarına ilişkin verdiği soru önergesine gelen yanıtta göre; son 5 yılda yıllık ortalama 46 bin 119 öğrenci kayıt dondurdu.

CHP Ankara Milletvekili Levent GÖK, eğitim-öğretim yılının öğrencilerin barınma sorunları ile başladığını ifade etmiş, ekonomik krizin etkisiyle artan yurt ücretleri ve ev kiralari sebebiyle öğrencilerin okullarına kayıt yaptırmadığını veya okullarını dondurduklarını belirterek, konuya ilişkin Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer’in yanıtlaması istemiyle soru önergesi vermişti.

Gök’ün soru önergesine cevap YÖK’ten geldi.

YÖK’ten yapılan açıklamada kaydını donduran öğrenci verilerinin 2017 yılından itibaren derlenmeye başladığı ifade edildi. 5 yılda kayıt donduran öğrencilerin toplam sayısının 230 bin 595 olarak açıklayan YÖK’ün cevabında, ekonomik kriz ve barınma sorunlarının kayıt dondurmalara olan etkisine ise yer verilmedi.

Ayrıca YÖK’ten gelen açıklamaya göre üniversiteye yerleşen öğrenci sayısı geçen yıla göre 43 bin 539 azaldı, kayıt yaptırmayan öğrencilerin sayısı ise 18 bin 971 arttı. 2021 yılı son 4 yıl içerisinde üniversiteye kayıt yaptırmaya hak kazanan öğrenci sayısının en düşük olduğu yıl olarak kaydedildi.

TURKOVAC BİLMECESİ

Yerli aşı Turkovac'ın ilk sevkiyatı yapıldı. Uzmanlar, ülkenin kendi aşısını üretmesinin sevindirici olduğunu ancak aşıyla ilgili yeterli bilgi ve verinin paylaşılmadığını söylüyor. TTB, bakanlığı verileri açıklamaya çağırırdı.

Acil kullanım onayı alan ve Urfa'daki bir laboratuvarında seri üretimine başlanan yerli Covid-19 aşısı Turkovac'ın ilk sevkiyatı dün yapıldı. Urfa'da üretilen ilk 150 bin doz aşı, Ankara'da bulunan Halk Sağlığı Merkezlerine ait depolara gönderildi.

Turkovac, 24 yıl sonra geliştirilen ilk yerli aşı olma özelliği taşıyor. Uzmanlar, Türkiye'nin kendi aşısını üretmesinin hem Covid-19 salgınına kontrol altına alabilmek hem de gelecekteki pandemi ve biyolojik tehditlere karşı önlem almak için yaşamsal önemde olduğunu vurguluyor. Buna karşın inaktive virüs aşısı olan Turkovac'la ilgili bilimsel bilgi ve verilerin Sağlık Bakanlığı tarafından yeterli düzeyde paylaşılmaması, yerli aşıyla ilgili bazı soru işaretlerine neden oluyor.

Türk Tabipleri Birliği'nden (TTB) dün yapılan açıklamada da bu duruma dikkat çekildi. Açıklamada, "Aşı çalışmalarının yoğun emek gerektiren bir süreç olduğunu biliyor ve sağlık çalışanları başta olmak üzere tüm emek verenlere çok teşekkür ediyoruz. Ancak başta Turkovac olmak üzere halen ülkemizde sürdürülen aşı araştırmalarının devam eden ya da tamamlanan aşamaları hakkında yeterli bilimsel bilgi ve veri Sağlık Bakanlığı tarafından paylaşılmadı" dendi. Bu nedenle Turkovac için Acil Kullanım Onayı verilmesinin bilimsel çekincelere yol açtığı belirtilen açıklamada, şu ifadeler kullanıldı: "Bilimsel çalışma sonuçları yayımlanmayan ve bilimsel ortamlarda tartışılmamış bir aşının güvenli ve etkili sayıldığına dair bakanlık açıklamaları, maalesef var olan aşı tereddüdünü daha da artıracaktır. Türkiye'de üretilen bir aşının sadece ülkemizde değil, dünyada da pandemiye kontrol altına alma ihtimali, sevinçle karşılayacağımız bir durumdur. Ancak bunu yapmak için henüz uluslararası bilimsel hakemli bir dergide yer almayan faz 3 çalışmalarının bilimsel ortamlarda değerlendirilmesi, ardından fazların sonuçları ve bilimsel verilerinin paylaşılması gerekmektedir. Tüm bu sürecin ardından Acil Kullanım Onayı alınmalıdır." TTB, Sağlık Bakanlığı'nı "kamuoyunu aydınlatma sorumluluğunu yerine getirmeye, aşı kararsızlığına ve aşı karşıtlarının yanıltıcı söylemlerine yol açabilecek olumsuz durumlardan kaçınmaya, zaman yitirmeden çalışma sonuçlarını tüm ülke ile paylaşmaya" çağırırdı.

Aşığı üreten şirketi FETÖ kurmuş

Turkovac'ın seri üretimini yapan şirket de soru işaretlerine neden oldu. Urfa'da aşının üretildiği tesis, Dollvet Biyoteknoloji Anonim Şirketi'ne bağlı. Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yer alan bilgilere göre, Dollvet şirketi 2002'de Abdulkadir Göncü, Fethi Göncü, Eyüp Sabri Göncü, Eyüp Sabri Ertekin, Mehmet Ertekin, Gülçin Ertekin ve Emine Yıldız tarafından kuruldu. Şirketin yönetim kurulu başkanlığını Abdulkadir Göncü yaptı. Dollvet şirketinin kurucu ortağı olan Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Eyüp Sabri Ertekin, 25 Eylül 2020'de "silahlı terör örgütüne üye olma" suçundan 11 yıl 10 ay 15 gün hapis cezası aldı. Şirketin uzun bir süre yönetim kurulu başkanlığını yapan Abdulkadir Göncü ise Urfa'da, "FETÖ Ana Davası" olarak bilinen davada yargılandı. Şirketin kurucu ortaklarının FETÖ soruşturmaları kapsamında birer birer tutuklanmasının ardından 12 Nisan 2017'de şirketin tüm ortakları, hisselerini yine şirketin kurucu ortaklarından Eyüp Sabri Göncü'ye devretti. Böylece şirketin tek sahibi ve yönetim kurulu başkanı, geçen yıllarda AKP'den Urfa milletvekili aday adayı olan Göncü oldu. Öte yandan CHP Milletvekili Murat Emir, "Dollvet'in insan aşısı üretim deneyimi yok, asıl olarak hayvan aşısı üretiminde uzman. İnsan aşısı üretiminde son derece deneyimli yerli firmalar niye dışlandı? İhale yapıldı mı?" diye sordu.

YÖNÜNÜ KAYBEDEN DIŞ POLİTİKA!

BALKANLARDA SULAR ISINIYOR

ABD ve NATO'nun Ukrayna üzerinden Rusya'yı sıkıştırma ve ablukaya alma girişimlerine karşı Rusya, Sırp larla Balkanlarda karşı hamle yöneldi. Bosna-Hersek çatısı altındaki Sırp Cumhuriyeti, Rusya ile yakınlaşarak federasyondan ayrılma yönünde adımlarına hız verirken Balkanlarda ve özellikle Bosna-Hersek'te yeni bir gerilimin, olası bir etnik-din savaşının işaretleri görülmeye başlandı!

Balkanlardaki en büyük Slav ulusunu oluşturan Sırp larla Rusya arasındaki dini-etnik-siyasi yakınlık son dönemde Rusya'nın Balkanlarda hızla yeni mevziler elde etmesine zemin hazırlıyor. Yugoslavya'nın parçalanmasından sonra Bosna'da, Müslümanlarla, 'Büyük Sırbistan' ideali peşindeki Ortodoks Sırp lar arasında başlayan kanlı iç savaş yıllarca sürdü.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yugoslavya'dan Sırbistan, Karadağ, Hırvatistan, Slovenya, Kosova cumhuriyetleri devlet olarak ortaya çıkarken Bosna'daki Sırp, Hırvatlar ve Müslüman Boşnaklar 1995'te imzalanan **Dayton Anlaşması** ile Bosna-Hersek Cumhuriyeti adı altında iki devletli bir federasyon haline geldi. Federasyon çatısı altında yer alan iki federe devletten biri Sırbistan Cumhuriyeti, diğeri Müslüman Boşnaklarla-Hırvat Cumhuriyeti.

Bosna-Hersek'te son dönemde yeniden Sırp'ların tetiklediği gerginlik tırmanışa geçti. Bosna-Hersek'teki Sırbistan Cumhuriyeti'ni Sırbistan ile birleştirmek ve Büyük Sırbistan'ı kurmak peşindeki Bosna-Hersekli Sırp'ların ırkçı-milliyetçi lideri Milorad Dodik, Sırbistan Cumhuriyeti parlamentosundan 6 ay içinde Bosna-Hersek Başkanlık Konseyi'nden ve Bosna-Hersek'in güvenlik, ordu, elektrik, vergi, mali sisteminden ayrılmak üzere oy birliğiyle tam yetki aldı.

Milorad Dodik'in Bosna-Hersek'ten ayrılma yetkisini, Soçi'de Rusya Devlet Başkanı Putin ile bir araya geldikten hemen sonra ülkesine dönüşünde parlamentodan çıkarttı. Sırp liderin bu görüşme sonrası Bosna-Hersek'in parçalanmasına yol açacak ayrılık kararını duyurması, Putin'in de buna onay verdiğini gösteriyor.

ABD, AB ve NATO'nun Ukrayna krizi gerekçesiyle Rusya'yı kuşatma, ablukaya alma girişimlerine hız verdiği bir süreçte, Rusya'nın Bosna-Hersek ve Balkanlardaki bu hamlesi, Bosna'da yeniden sıcak savaş ve çatışma olasılığını Avrupa'nın içine taşıma tehdidi olarak görülebilir.

Rusya, Bosna-Hersek'e Ukrayna üzerinden verdiği doğal gazı da bir süredir Türkiye üzerinden TürkAkım hattından vermeye başladı. Bu gelişmenin sonrasında Bosna-Hersek Sırp Cumhuriyeti ile Sırbistan arasında imzalanan anlaşmayla yeni bir doğalgaz hattı kurulması ve enerji hatlarının birbirine bağlanması kararlaştırıldı. Böylece Bosna-Hersek Sırp Cumhuriyeti, doğalgazı Sırbistan üzerinden alarak, Bosna-Hersek doğal gaz sistemine bağlı olmaktan çıkacak. Bu gelişmeyi Sırbistan ve Bosna-Hersek Sırp Cumhuriyeti'nin ilk aşamada doğal gaz hatlarıyla birbirine bağlanması ve bu yolla Büyük Sırbistan planıyla ilgili ilk adımın atılması şeklinde değerlendirmek olanaklı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın balkanlarda bu gelişmeler yaşanırken kasım ayında Milorad Dodik ile yaptığı görüşmede Bosna-Hersek'in parçalanması konusunda Dodik'e uyarıda bulunduğu açıklanmıştı. Dodik, görüşme sonrasında yaptığı açıklamada Cumhurbaşkanı Erdoğan'a barışı tehlikeye atmama ve savaş başlatmama sözü vermişti. Ancak aralık ayı başından bu yana yaşanan ve Dodik-Putin görüşmesiyle hızlanan gelişmeler gidişatın tam tersi yönde olduğunu gösteriyor.

Aynı anda Sırbistan'ın da Türkiye ile SİHA alım anlaşmasından vazgeçerek, insansız hava araçlarını Çin'den alacağını duyurması, Balkanlarda **Rusya-Çin-Sırbistan iş birliğinin** yeni bir aşamaya geçtiğini ortaya koyuyor. Rusya Devlet Başkanı Putin ile Çin Devlet Başkanı Şi Cin Ping arasında gerçekleşen ikili görüşmede siyasi, askeri, ekonomik alanda iki ülke ortaklığının güçlendirilmesinin kararlaştırılması önümüzdeki günlerde Balkanların yanı sıra başka bölgelerde de ABD ve AB ile Rusya-Çin blokunun karşı karşıya geleceklerini işaret ediyor. Ukrayna üzerinden sıkıştırılmak istenen Rusya, ABD-NATO ve AB'ye; gerginlikleri Sırp'lar üzerinden ve gerekirse sıcak çatışmaya da varacak biçimde Avrupa'ya yayacağı mesajını Bosna-Hersek'te gerilimi tırmandırıp, bölünmeyi destekleyerek veriyor.

Balkanlardaki ve özellikle Bosna-Hersek'teki tansiyonun yükselmesi, **Türkiye'yi de yakından ilgilendiriyor**. İç savaş ve sonrasında Dayton Anlaşması sürecinde Boşnakların yanında yer alan ve yönetimde yer almalarında, temsil edilmelerinde büyük katkısı olan **Türkiye, önümüzdeki dönemde yaşanacak gelişmelerle Balkanlarda Rusya ve Sırbistan ile karşı karşıya gelebilir!**

ERMENİSTAN İLE NORMALLEŞME SÜRECİ!

Kafkasya'da barış ve siyasi-ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi adına Türkiye ve Ermenistan arasında normalleşme sürecinin başlatılması, doğru bir adımdır.

Kafkasya'da barış ve siyasi-ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi adına Türkiye ve Ermenistan arasında normalleşme sürecinin başlatılması, doğru bir adımdır. Dağlık Karabağ'da işgal altındaki Azerbaycan topraklarının kurtarılması, Türkiye açısından Ermenistan ile ilişkilerde blokajın kaldırılmasına olumlu bir zemin sağlamaktadır. Ermenistan Başbakanı Paşinyan'ın Türkiye ile normalleşmeye ön koşulsuz hazır olduklarını açıklaması süratle ilerleme sağlanabileceğini göstermektedir.

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu tarafından TBMM'de yapılan açıklamayla Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin normalleştirilmesi sürecinin başlatılacağı duyurulması, son dönemde iktidarın uyguladığı dış politikadaki olumlu adımlardan birisidir. Normalleşme müzakereleri için karşılıklı özel temsilci atanmasının kararlaştırılması ardından Türkiye'nin eski ABD Büyükelçisi Sedat Kılıç, **Özel Temsilci** olarak atandı. Ermenistan'ın da Meclis

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Başkan Yardımcısı Ruben Rubinyan'ı temsilci ataması ve müzakerelerin 'aracısız, doğrudan gerçekleştirilmesi' kararı önemlidir.

Dağlık Karabağ'da geçen yıl yaşanan Azerbaycan-Ermenistan çatışmasında Azerbaycan'ın işgal altındaki topraklarının büyük bölümü geri alması ve 9 Kasım 2020'de imzalanan ateşkes protokolüyle Türkiye'nin Ermenistan ile siyasi-ekonomik-diplomatik ilişkileri kesme yönündeki blokajının somut nedeni büyük ölçüde ortadan kalmıştı. Türkiye Azerbaycan'a destek ve Azeri topraklarının yıllardır işgal olması nedeniyle Ermenistan ile ilişkileri kesmiş, sınırını da kapatmıştı. Ocak ayında Moskova'da Putin, Paşinyan ve Aliyev arasında imzalanan protokollerle Nahcivan, Ermenistan, Azerbaycan, Türkiye arasında ulaşım koridorlarının açılması, otoyol inşaatlarına başlanması, ulaşım altyapı projelerinin bir bölümünün Türk müteahhitlerince üstlenilmesi kararlaştırılmıştı. Kaldı ki Türkiye sınırındaki Nahcivan ile Azerbaycan arasında kurulacak ulaşım koridoru, demiryolu inşası vb. projelerin bir kısmı Ermenistan üzerinden geçeceği için böyle bir normalleşme, ikili ilişkilerin başlatılması sürecinin hayata geçmesi beklenen bir durumdu.

ABD medyasına sızdırılan bazı haberlerde iktidarın bu normalleşme adımını Biden yönetimiyle yakınlaşabilmek için attığı öne sürülüyor. Biden'ın Ermeni soykırımı iddialarını resmen tanıma kararına rağmen iktidarın bu konuda tepkisini en alt düzeyde tutması, hatta Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Ermeni soykırımı iddialarının gündeme gelip gelmediği sorusuna adeta sevinerek 'Hamdolsun hiç gündeme gelmedi' karşılığını vermesi ve Ermenistan ile normalleşme kararını ilan etmesi bir yanı sıra ABD ile yakınlaşma amaçlı görülebilir.

Başbakan Paşinyan, Ermenistan'ın içinde bulunduğu zorlu ekonomik koşullar çerçevesinde Türkiye ile sınır kapılarının açılmasının kendileri açısından çok önemli olduğunu, ekonomik ilişkilerin ilerletilmesi beklentisini dile getirmiş hatta bu yüzden ülkesinde milliyetçi gruplar tarafından Türkiye'nin adamı olmakla suçlanmıştı.

Rusya, ABD ve NATO'nun Gürcistan'ı NATO'ya alma girişimlerine karşı daha yoğun odaklanabilmek için Azerbaycan-Ermenistan arasında sorun yaşanmamasını, Güney Kafkasya'da kafasının rahat olmasını istiyor.

Dağlık Karabağ Savaşı'nın kaybedilmesi ve Ermenistan'ın Rusya'nın kontrolüne girmeye mecbur kalması üzerine ABD yönetiminden iktidara, Ermenistan'a destek verilmesi yönünde bir talep de gelmiş olabilir. **Türkiye'nin çıkarları ve komşularımızla barış** içinde bir arada yaşama ilkesi açısından **Ermenistan ile normalleşme girişimini Türkiye'nin lehine değerlendiriyorum.**

İKTİDAR, 2009'DA DA ERMENİSTAN AÇILIMI YAPMIŞ, SON ANDA İSVİÇRE'DE MUTABAKATIN İMZALANMASI GERÇEKLEŞMEMİŞTİ.

2009'daki Ermenistan Açılımı müzakerelerinin sonuçsuz kalmasında önemli unsurlardan birisi karşılıklı sınırların tanınmasıydı. Kanımca bu defaki normalleşme müzakerelerinde de olası anlaşmazlıklardan birisi yine bu konu diğeri de Ermeni Soykırımı iddiaları için Türkiye'den özür talebi olacaktır!

İktidar 2009'da da Ermenistan açılımı yapmış, son anda İsviçre'de mutabakatın imzalanması gerçekleşmemişti. Geçtiğimiz hafta Moskova'da **Putin-Paşinyan-Aliyev** tekrar bir araya geldi. Ardından 15 Aralık'ta Brüksel'de AB Konseyi Başkanı Charles Michel, Aliyev ve Paşinyan'ı bir araya getirdi. Görüşmeler olumluydu. Rusya, ABD, AB Azerbaycan-Ermenistan normalleşmesini destekliyor. Bu süreç Türkiye'yi de kapsıyor. Dağlık Karabağ protokolleri sonrası Güney Kafkasya'da yeni ulaşım ağları Ermenistan-Türkiye-Azerbaycan-Rusya'yı birbirine bağlayacak. Aksi durumda Ermenistan, İran'a mahkûm ve yaklaşmak zorunda. ABD, Ermenistan'ın İran'a yaklaşmasını istemiyor ve Türkiye-Ermenistan normalleşmesi, ABD'deki Ermeni Diasporası tarafından da Biden yönetimi üzerinden destek bulacaktır. Ermenistan sınırının açılması ağır ekonomik kriz koşullarında doğudaki sınır illerimiz ve yurttaşlarımız için önemli bir ekonomik katkı olacaktır. Ayrıca Ermeni Diasporası ve etkili lobileri tarafından Türkiye aleyhine yürütülen politikalar dayanaksız kalacak, Türkiye uluslararası alanda üzerindeki bir yükten kurtulmuş olacaktır. Türkiye'nin Ermenistan ile siyasi-ekonomik-diplomatik ilişkilerini kesmesinin temel nedeni **'Tek Millet, İki Devlet'** olarak dile getirdiğimiz Azerbaycan'ın Dağlık Karabağ'daki topraklarının Ermenistan işgalinde olmasıydı. Şimdi bu ortadan kalktı. Dağlık Karabağ'ın statüsünün belirlenmesi müzakereleri devam ediyor ve Azerbaycan'ın eli bugüne kadar olmadık şekilde güçlü. Türkiye açısından da ilişkileri normalleştirme önünde bir engel kalmadığı gibi Azerbaycan'ın da buna karşı çıkacağını düşünmüyorum. 2009'daki Ermenistan Açılımı müzakerelerinin sonuçsuz kalmasında önemli unsurlardan birisi karşılıklı sınırların tanınmasıydı. Ermenistan anayasasında hâlâ **başta Ağrı olmak üzere doğudaki bazı illerimiz 'Büyük Ermenistan' olarak** tanımlanıyor.

- Büyük olasılıkla bu defaki normalleşme müzakerelerinde de anlaşmazlık konularından birisi bu olabilir.
- Diğeri 1915 Ermeni Soykırımı iddialarının tanınması ve Türkiye'nin özür dilemesi talebinin yeniden gündeme getirilmesi olabilir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Normalleşme müzakerelerinde anlaşmazlık yaratabilecek olasılıklara dikkat çekmiş olmama karşın Ermenistan'ın daha ilk baştan görüşmeleri çözümsüzlüğe götürecek başlıklarla masaya oturacağına ihtimal vermiyorum. İçinde bulunduğu siyasi ve ekonomik sıkışıklık Ermenistan açısından Türkiye ile normalleşmeyi ciddi bir fırsat ve çıkış yolu olarak sunmaktadır. **ABD ve Rusya destekli güç kazandığı takdirde** bu olasılıklar gündeme gelebilir!

TERÖRİZM RAPORU'NDA TÜRKİYE'NİN YABANCI TERÖRİSTLER İÇİN 'KAYNAK ÜLKE VE TRANSİT GEÇİŞ ÜLKESİ' NİTELEMESİ

ABD Dışişleri Bakanlığının 2020 Terörizm Raporu'nda Türkiye'nin pek çok örgütle terör mücadelesi yürüttüğü, uluslararası terörle mücadeleye aktif şekilde katkı verdiği dile getirilmesine karşılık aynı zamanda yabancı teröristler için 'Kaynak Ülke ve Transit Geçiş Ülkesi' olarak nitelendirilmesi oldukça incitcidir!

Türkiye'nin, PKK, DHKP/C ve IŞİD dahil olmak üzere, ülke içinde ve dışında terör örgütlerine karşı yoğun mücadele yürüttüğü, ayrıca uluslararası terörizmle mücadeleye aktif katkı sağladığı belirtilen raporda; "Türkiye IŞİD'le birlikte Suriye ve Irak'taki diğer terörist gruplara katılmak isteyen yabancı terörist savaşçılar, ayrıca Suriye ve Irak'tan ayrılmak isteyen yabancı terörist savaşçılar için bir kaynak ve transit ülke olmaya devam ediyor" denildi. İçişleri Bakanlığı verilerine göre 2015'ten geçen yılın aralık ayına kadar Türkiye'nin terörle bağlantılı olduğundan şüphelenilen 8 bin 143 kişiyi sınır dışı ettiği ve Türkiye'nin giriş yasağı listesinde 100 bin ismin yer aldığı vurgulanırken, son verilerin 2 bin 343 şüpheli IŞİD destekçisinin sorgulanmak üzere gözaltına alındığını, bunlardan 333'üne karşı IŞİD üyeliği ve terör eylemlerinde yer alma suçlamasında bulunduğu kaydedildi. Gözaltındaki bir kişinin IŞİD'in Türkiye Emiri olduğu raporda yer aldı. **Raporda;**

- Türkiye'deki terörle mücadele yasasında terör-terör örgütü-terörist tanımlarının çok geniş olduğu öne sürülerek gazeteciler, insan hakları aktivistleri, avukatlar, akademisyenler, siyasetçilerin, PKK'ya yardım etmekle suçlandıkları bu çerçevede ağırlıklı **'siyasi saikle'** geniş çaplı tutuklamaların 2020 yılında da sürdürüldüğü savunuldu.
- Türk hükümetinin 2016'daki darbe girişiminden sonra terör örgütü olarak listeye aldığı Gülen Cemaati yapılanmasının ABD tarafından terör örgütü olarak tanımlanmadığı ve bu kapsamda görülmediği görüşüne yer verildi.
- 2020'de askeri ve güvenlik personelinin yanı sıra devlet memurlarının terör örgütü üyeliği veya bağlantısı gerekçesiyle kamu görevinden çıkarılmaya devam ettiği, 2016'daki darbe girişiminden bu yana, 125 binden fazla memurun kamu görevinden ihraç edildiği, 96 binden fazla kişinin tutuklandığı ve 1500'den fazla sivil toplum kuruluşunun FETÖ ile bağlantısı iddiasıyla kapatıldığı kaydedildi.
- Türkiye'de hükümetin terörü düzenli olarak ifade ve barışçıl toplanma özgürlüğünü suç saymak için kullandığı, anayasal düzene ve devletin iç ve dış güvenliğine karşı işlenen suçları da kapsayacak şekilde geniş bir tanımlamayla benzer suçlamaların pek çok kişiye rahatlıkla yöneltildiği vurgulandı.
- İçişleri Bakanlığının bu yılın ilk yedi ayında 14 bin 186 sosyal medya hesabı hakkında inceleme ve soruşturma yürüttüğü, bu hesaplardan 6743'ü için terör örgütlerinin propagandasını yapmak, terör tanımının ne kadar geniş tutulduğuna örnek olarak verildi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın daha iddianamesi yazılmamış devam eden davalardaki kişileri bile terörist diyerek kendini yargı yerine koyup hüküm vermesi, yargıyı yönlendirmesi tüm dünya tarafından biliniyor izleniyor. Buna rağmen ülkemizin teröristler için 'kaynak ve transit geçiş ülkesi' olarak anılması iktidarın Suriye'de, Libya'da, İdlib'te sergilediği tavrın, uyguladığı politikaların sonucudur ve incitcidir. **Türkiye, bu şekilde anılmayı hak etmiyor!**

AB KONSEYİ'NDEN, TÜRKİYE İLE MÜZAKERELERDE DURAKLAMA DÖNEMİ AÇIKLAMASI

AB Konseyi'nin, yılsonu AB Liderler Zirvesi öncesinde Türkiye ile tam üyelik müzakerelerinin dondurulmuş olarak kalmasına karar vermesi ve Türkiye'nin AB'den hızla uzaklaştığının vurgulanması iktidarın demokratikleşmede hızla geriye giden politikalarının sonucudur. AB Konseyi, Türkiye ile müzakerelerde yeni bir fasıl açılmasının ya da mevcut bir fasılın kapatılmasının gündemde yer olmadığını, böyle bir sürecin söz konusu olmayacağını liderler zirvesine sunmayı kararlaştırdı!

Bunun anlamı Türkiye'nin AB tam üyeliği müzakere sürecinin derin dondurucuya kaldırılmasıdır. Bu kararla birlikte Gümrük Birliği Anlaşmasının Revizyonu ve Vize Serbestisi Anlaşmasıyla ilgili müzakerelerin de gündemde yer almayacağı anlaşılıyor. AB Konseyi'nin Türkiye ilgili kararında; "Konsey, Türkiye'nin AB'den giderek uzaklaştığını üzülerek not ediyor" denildi. Türkiye ile tam üyelik müzakerelerinde hiçbir ilerleme sağlanmadığı

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

tespitinden yola çıkılarak tam üyelik müzakerelerinin dondurulmuş şekilde kalması benimsendi. Türkiye'nin BM Güvenlik Konseyi'nin ve Berlin Konferansı'nın aldığı kararlara aykırı şekilde Libya'daki Trablus yönetimi güçlerine ve bazı paralı milis birliklerine yasa dışı silah sevkiyatı yapmaya devam ettiği savunuldu.

Ayrıca Türkiye'nin AB ile Gümrük Birliği anlaşmasını ihlal etmesinin AB Konseyi tarafından kınandığı dile getirilen kararda Türkiye'deki insan hakları ihlallerinin çok ileri boyutlara ulaştığı vurgulanarak eleştirilere yer verildi. AB Konseyi'nin Türkiye'de insan hakları, demokrasi ve temel hakların yanı sıra düşünce özgürlüğü ve yargı bağımsızlığı konularındaki radikal gerilemelerden derin endişe duyduğu, sivil toplum kuruluşlarının giderek zorlaşan bir ortamda baskı altında çalışmaya devam ettiğinin saptandığı belirtildi.

2005'te tam üyelik sürecinin başlamasıyla birlikte; Türkiye ekonomisine bakışın değişmesiyle akan yatırım sermayesi 22 milyar dolara kadar çıkmıştı. Son 3-4 yıldır doğrudan yatırım sermayesi girişleri kesildi. İktidar, 3-5 milyar Euro için AB'nin mülteci bekçisi ve sığınmacı deposu olmayı kabul ederken söylemlerinin aksine AB üyeliği iddiasından uzaklaştı hatta vazgeçti. Başta yargı bağımsızlığı ve AİHM kararlarının uygulanmaması olmak üzere son yıllarda yaşanan siyasi ve diplomatik krizler nedeniyle her alanda ilişkiler durma noktasında. AB Konseyi'nin ilişkilerin önümüzdeki yılda da dondurulmuş halde kalmaya devam etmesini kararlaştırması resmen olmasa da fiilen **tam üyelik görüşmelerinin askıya alındığını gösteriyor!**

Türkiye ve AB arasındaki katılım müzakerelerinde 35 fasıl bulunmasına karşılık 2005'ten bu yana geçen 16 yılda sadece 16 fasıl müzakereye açılabilirdi. Bunlardan da sadece biri geçici olarak kapatıldı. Müzakere sürecindeki 15 fasıl uzun süredir beklemede ve **diğer 19 fasıl ise hiç gündeme alınamadı!**

CEHALET!

Üç çeşit cehalet var...

Atalarımız cehaleti üçe ayırmış. İlki Cehl-i basit: Yani bilmeyen ama bilmediğini de bilenler. İkincisi Cehl-i mürekkep: Bilmeyen ama bilmediğini de bilmeyenler. Üçüncüsü ve en tehlikelisi Cehl-i mik'ap: Bilmeyen, bilmediğini de bilmeyen ama en doğruyu bildiğini sananlar. Bunların diğer adı da "katmerli cahildir." En zararsız cehalet ilkidir. Yani Cehl-i basit... Çünkü bilmediğinin bilincinde olan kişi öğrenebilir. Cehl-i mürekkebin tedavisi biraz daha zordur. Çünkü bunlarda, bilmediğini bilme bilinci yoktur. Ama böyle bir bilinç geliştiğinde de, bunlar da öğrenebilir. Cehl-i mik'ap ise tedaviye hiç ama hiç açık değildir. Böyle bir cehaletle malul olanlar, kerameti kendinden menkul yanlış bilgilerini ilim sanırlar. Ve bedeli ne olursa olsun yanlışta ısrar ederler. Bunlar sıradan işlerle meşgul olurlarsa, zararları dar bir muhtele sınırlı kalır. Ama hem kibir hastalığıyla hem de Cehl-i mik'apla malul birine, büyük görevler verilmişse, karşılaşılan zararda o nispetinde artar, yıkıcı olur. Hele hele bunlar bir devletin başındaysa, bir de o devlette denge ve denetimin olmadığı ucube bir rejim hakimse sonuç tüm ülke için felaket ve ağır bir yıkım olur.

İşte bugün cehl-i mik'ap ile malul tek bir kişinin elinde, ülkemiz, ne yazık ki, oradan oraya savruluyor. Görülmemiş bir güven krizini ve çok ağır bir ekonomik buhranı yaşıyoruz. Milli paramız, dünyanın tüm para birimleri karşısında pul oluyor. Milletimizin yıllarca çalışıp, biriktirdiği alın teri heba oluyor. Milli varlıklarımızın değeri beş paralık oluyor. Yunanistan'dan, Bulgaristan'dan gelenler, eriyen milli paramızın kaymağını yemek için, Edirne'yi, Kırklareli'ni, Tekirdağ'ı işgal ediyor, mülk alıyorlar. Limanlarımız, elde kalan son stratejik tesislerimiz, Körfez şeyhleri için görücüye çıkarılıyor. Elde kalan bu son milli varlıklarımıza, batan geminin malları muamelesi yapılıyor.

Cehaletin Bu Derecesi İçin Gayret Sarf Etmek Gerekir

Koskoca ülkemiz 1 milyoncu mağazasına çevrildi. Allah Aşkına şu hale bir bakın. Memlekette iki türlü kuyruk peyda oldu. İlkinde yani burada ucuz ekmek için, karda kışta saatlerce bekleyen bu ülkenin evlatları var. Bunda ise Türk Lirası pul olduğundan, marketleri yağmalamak için, Bulgaristan'dan gelenlerin kuyruğu var. Tıpkı bayrak gibi, tıpkı milli marş gibi, ülkemizin güç ve itibarının simgesi milli paramızla, Arap turistler sosyal medyada alenen alay ediyor. Ülkemizi bu acıklı hale sokan cehlin bu derecesi için, insanın mutlaka gayret sarf etmesi gerekiyor.

Dış Güçler Bu Kadar Zarar Veremezdi

Erdoğan ve şürekâsının ağzından düşürmediği dış güçler bile, güzelim ülkemize bu kadar zarar veremezdi. Ne güzel diyor Yunus Emre; ilim ilim bilmektir, ilim kendin bilmektir, sen kendini bilmezsin, ya nice okumaktır. Ama cehl-i mik'ap ve kibir hastalığıyla malul Erdoğan, yarım yamalak, yalan yanlış bildiğini ilim zannediyor.

Kendini Jokey Sanıp Attan Düştü, Şimdi Kendini Ekonomist Sanıyor

Hatırlayın daha önce de kendini jokey sanmıştı. Atın üstünde 30 saniye duramadı. Bedelini attan düşerek ödedi. Şimdilerde, kendisini ekonomist sanıyor. “Ekonominin kitabını yazdım” diye böbürleniyor. Ama bu sefer, yalan yanlış kararlarının ağır faturası ülkemize çıkıyor. Bedelini milletimiz ödüyor. Milli bayrağımız gibi, milli marşımız gibi, bağımsızlığımızın simgesi milli paramız, tepe taklak düşüyor. Niye böyle oldu diye sorarsanız, Erdoğan diyor ki, “Benim hiçbir sorumluluğum yok.” Millete şimdi masallar anlatıyor. “Biz değil, dünya kötü” diyor. O da olmazsa, dış güçler ekonomimize operasyon çekiyor diyor.

Şimdi soruyorum, dünya bizden kötüyse, Amerika battıysa, neden paramız Amerikan doları karşısında yılbaşından bu yana ne kadar değer kaybetti? Almanya, Fransa, hasılı tüm Avrupa perişansa neden Türk Lirası, Avro karşısında son bir yılda ne kadar değer kaybetti? Eğer Dünya bizden kötüyse, Dolar, Avro bizim paramız karşısında değer kaybetmeliydi. Ama tam tersi oldu. Erdoğan Merkez Bankası Başkanını görevden aldı. Yeni başkan “çekirdek enflasyonu esas alacağız” dedi. Merkez Bankası Başkanını kim görevden aldı? ABD mi, yoksa damat mı görevden aldırdı? Kim kime saldırıyor? Hanedan içindeki intikam savaşları ne zamandan beri dış güçler tarafından yönetiliyor?

Katar da mı Dış Güç?

Hadi diyelim dış güçler saldırdı. O halde; her sıkıştığınızda kapısına koştüğünüz, Tank Palet Fabrikasını peşkeş çekecek kadar kıymet verdiğiniz, tüm ülkenin tapusunu üzerine yaptığınız, Katar’ın Riyali karşısında Türk Lirası, yılbaşından bu yana neden yüzde 57 değer kaybetti? Katar’da mı dış güç oldu üstümüze geliyor? Yine bu milleti, dostluk ve kardeşlik bağımızın olduğu Pakistan’a, dış güç diyecek, onu dış güç görecektedir kadar cahil mi sanıyorsunuz? Neden Türk Lirası, yılbaşından bu yana, Pakistan Rupisi karşısında yüzde 52 değer kaybetti? Şu son dönemde Türk Lirası, Mozambik Metikali karşısında yüzde 63, Papua Yeni Gine Kinası karşısında, yüzde 57 değer kaybetti. Haritada bir bakışta yerini zor bulacağımız, Mozambik ve Papua Yeni Gine de mi bizim ekonomimize kumpas kurdu? Geçin bu hikâyeleri.

Bakanı Bile Dış Güç Hikayesine İnanmıyor

Buradan söylüyorum, altını çizerek söylüyorum, sorun dışarıda değil, sorun içeride... Sorun doğrudan Ucube Şahsım Rejiminde... Sorun cehl-i mikap ve kibir hastalığıyla malul bir kişinin hükümet etmesinde. İşte şimdi bu dış güçler lafına, Erdoğan’ın kendi atadığı, yeni Hazine ve Maliye Bakanı bile inanmıyor. “Yok öyle bir şey” diyor. Ucube tek adam rejimini getirdiler. Meclis’i devre dışı bıraktılar. “Faiz sebep, enflasyon sonuç” diyerek, ülkeyi yangın yerine çevirdiler. Millettin 128 milyar dolarını niye, kime, kaçta demeden sattılar...

İmkansız Üçlü

İktisat okuyanlar gayet iyi bilir. Sermaye hareketlerine açık bir ekonomide, hem döviz kurlarını, hem de faizleri aynı anda kontrol etmek için döviz satmak dibi delik kovaya su boşaltmaktan başka bir şey değildir. İktisat teorisinde buna “imkânsız üçlü” denir. Buradan da biz söyleyiverelim. İşte ekonomi konusundaki katmerli cehalet, Merkez Bankası’nın önce bir kolunu bağladı. Sonra diğerini de kesip attı. Ülke tarihinde görülmemiş bir devalüasyonla karşı karşıya kaldık. Ülke toprakları yabancıların talanına açıldı.

Olsa Olsa IMF Ekonomisti Olur

Erdoğan kendisine ekonomist diyor da, bu rahmetli Erbakan’ın dediği gibi kendisi olsa olsa IMF ekonomisti olur. Şimdi de okuduğunu iddia ettiği ekonomide şöyle bir kural var diyor; “Dere yatağında akarmış.” Bu ne demek? Bu “Cin Ali” cümlelerini, Erdoğan acaba hangi ekonomi kitabında okumuş? Ama ben buradan bir şey söyleyeyim, Erdoğan’ın yönettiği ekonomide, derelerimiz dahi yatağında akamadı. Yandaşlarının yaptığı HES’ler nedeniyle kurudu. Dere yataklarına evler inşa ettirildi. Ve yatağında akmasına izin verilmeyen o derelerde geldi, millettin canını, malını, mülkünü elinden aldı. Tekrar söylüyorum, gerçekten bu kadar cehalet, ancak özel bir gayretle mümkündür. Bu kadar gaflet, bu kadar süreye zor sığar.

Merkez’in Kasasında Kendine Ait Tek Sent Yok

Şu anda Merkez Bankası’nın kasasında kendisine ait tek bir sent bile yok. 10 Aralık itibariyle, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’nın döviz kasasında, 38 milyar 781 milyon dolarlık açık var. Ama Merkez Bankası, kendisine ait olmayan dövizleri satmaya devam ediyor. Son iki haftada piyasaya 10 milyar dolar satılmış. Ama Türk lirası kar gibi erimeye devam etmiş. Yani dibi delik kovaya su boşaltılmış.

Hata Bir Kez Yapılırsa Hatadır

Hata bir kez yapılırsa hatadır. Hata tekrarlanırsa bu bir tercihtir. Veya yapılan alenen birileri için bir tezgâhtır. Böyle bir yıkımı, bu şiddette gerçekleştirmek, ancak özel bir gayretle mümkündür. Erdoğan, dünya bizden kötü hikâyesini milletimize yutturamadı, dış güçler saldırıyor masalına kendi bakanı da dahil hiç kimseyi inanmadı. Bunu görünce de kendi hataları nedeniyle ortaya çıkan felaketin sorumluluğunu Yüce Allah'ın üzerine yıkacak kadar yoldan çıktı. Dün akşam; "Naslar neyi gerektiriyorsa, onu yapmaya devam edeceğim. Hüküm bu" diyecek kadar ileri gitti.

Madem Nas, Uyguladığınız Faizi Sıfırlayın

Ülkeyi yangın yerine çevireceksin. Yabancılara talan ettireceksin. Sonra da Muaviye misali, Kuran-ı Kerim sayfalarını yırtıp mızrağa geçirerek kendine kalkan yapmaya kalkacaksın. Edep yahu! Ama artık Erdoğan'a güven bitti, yapı paydos. Bu bölümü geçmek için basacak tuşu kalmadı. Merkez Bankası'nın faizini, 5 puan indirdin. Ama Hazine'nin borçlanma faizi aynı dönemde 5 puan arttı. Merkez Bankası'nın tabela faizinin 19'dan 14'e inmesinin gerekçesi nas. Peki hazinenin borçlanma faizini yüzde 17'den 22'ye çıkarmanın gerekçesi ne oluyor? Devlete borcunu ödemekte geç kalan vatandaşa, aylık yüzde 1,6, yıllık yüzde 19,2 gecikme faizi uyguluyorsunuz. Bu gecikme faizini sıfırlamak, piyasanın değil, doğrudan Erdoğan'ın yetkisindedir. Madem faizi indirmek nas gereği, hadi bu faizi de sıfırlasınız ya... Millet'in yüzünü bir güldürseniz ya!

Vatandaşa Nas, Tefeciye Naz...

"Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz. Görünür şahsın rütbe-i aklı eserinde..." Erdoğan'ın eseri ortadadır. Millet'in borç faiz yükü giderek artıyor. Ne yazık ki bu gidişle daha da artacak. Enflasyon çok yakın zamanda 30'a, sonra 40'a çıktığında, Hazine'nin borçlanma faizi de, bankaların kredi faizi de bu seviyeleri geçecek. Çünkü Erdoğan faizi de, faizcileri de, tefecileri de sever. Rahmetli Erbakan'ın dediği gibi, kendisi IMF iktisatçısıdır. Erdoğan Hükümetleri döneminde, Londra'daki, New York'taki faiz lobilerine, 20 yılda 194 milyar dolar ödedi. Faizle ilgili nas, nedense bu ödemeler yapılırken hiç akla gelmedi. Vatandaşa gelince nas... Tefeciye gelince naz...

Millete Tasarruf, Erdoğan'a Üç Mercedes

Milletimiz siyasete bir yüzükle girenlerin, bugün millet'in parmağında, tek yüzük bile bırakmadığını artık gördü. Bunların yönettiği ülkede; Saray şürekâsı millete "porsiyonları küçültün" dedi. Enerji Bakanı "gazı biraz kısın" dedi. Diyanet İşleri Başkanlığı "pazara akşama doğru gidin" dedi. Ama saray itibardan tasarruf etmesin diye, bütün bu tasarrufu sarayın beslemeleri yoksul halkın üzerine yıktı. Kendileri ne yaptı? Şu zor günde kendilerinin yaptıklarına bir bakın: Tanesine 1 milyon 800 bin Avro, yani bugünkü kurdan araç başına 33 milyon lira ödeyerek, Erdoğan'a üç yeni Mercedes aldılar. İnsanda biraz vicdan olur, izan olur, utanma olur.

Dünya Artırıyor, Biz Azaltıyoruz

Aklı başında olan hiç kimse yüksek faizden hoşlanmaz. Ama enflasyon alıp başını giderken, faizleri emirle indirmeyi de kimse düşünmez. Dünya üzerinde resmi enflasyonu hızla yüzde 30 ve üzerine doğru yükselirken, faizleri indirmeye devam edeceğini ilan eden tek ülke biziz. Üstüne üstlük bunu zaman yapıyoruz? ABD Merkez Bankası'nın, parasal sıkılaştırma takvimini açıkladı zamanda. Dünyada faizler artacak. İngiltere Merkez Bankası faizleri artırmaya başladı bile. Yani ucuz para dönemi bitiyor. Bu arada bize benzer ekonomilerin hepsi de faizlerini artırdı, ya da artırmaya hazırlanıyor. Brezilya politika faizini yüzde 2'den yüzde 9,25'e çekti. Rusya yüzde 4,25'den yüzde 8,5'e çekti. Meksika yüzde 4'den yüzde 5,5'e çıkardı.

Biz De Faizin Düşmesini İsteriz Ama Bunun Yolu Bellidir

Elbette hepimiz faizlerin düşmesini isteriz. Ama rüzgâra karşı tükürmeye kalkarsanız, o tükürük yüzünüze yapışır. Ekonomik dengeleri bozmadan, iktisat bilimi içinde kalarak faizleri düşürmenin yolları ve yöntemi bellidir. Çözüm, iktisat bilimi içinde aranmalıdır. Faizleri düşürmek için, enflasyon beklentilerini ve risk primini düşürmek gerekir. Ama Eylül başında ülkemizin kredi risk primi 359'du. Şimdi 522'ye sıçradı neden? Çünkü saray faizleri indirin emri verdi de ondan. Kaş yapayım derken, göz çıkarıldı. Hem enflasyon beklentileri hem de risk primi sıçradı. Türk Lirası'nın para olma fonksiyonları gitti. Faizi düşürmek mi istiyorsunuz? Önce şu parmaklarınızı bir tuşlardan çekeceksiniz. Ama böyle olmuyor.

Erdoğan'ın Artık Susması Gerekir

Erdoğan; dün akşam bir konuştu. "Pazartesi günü, finans dünyasında sıkıntılar olacak iddiaları var" dedi. Ardından da, faiz indirimlerinin devam edeceğini söyledi. Şu saate kadar Türk Lirası tek bir günde yüzde 7 değer kaybetti. Ben buraya gelirken dolar 17,5 liranın üzerindeydi. Bunlar olacak işler değil. Bütün bunların tek bir sorumlusu var o da Erdoğan. Erdoğan ne zaman konuşsa, kur da, ülkemizin risk primi de artıyor. Bu kasıtsız

olamaz. Cehlin bu kadarı tekrar söylüyorum ancak planlı, programlı olur. Eskilerin güzel bir lafı var. Ehemî, mühîme tercih etmek... Yani en önemliyi, önemliye tercih etmek... Şu anda Türkiye ekonomisi için en önemli şey, döviz kurundaki aşırı oynaklığı ve ekonomideki istikrarsızlığı gidermektir. Bunun için Erdoğan'ın "elini tuşlardan çekmesi" ve artık susması gerekir.

Ülkemiz Organize Kötülükle Karşı Karşıya

Ülkemiz şu anda organize bir kötülükle karşı karşıyadır. Erdoğan'ın bundan hemen vazgeçmesi gerekir. Ama bu da yetmez, ülkede kaybolan güveni geri getirmek için, milletin hakemliğine başvurmak, sandığı milletin önüne biran evvel getirmek tek çaredir. Bu ortamda yurttaşlarımız, paralarının satın alma gücünü korumak için, haklı olarak dövizle koşturmaktadır. Bankalardaki mevduatın yüzde 64'ü yabancı para mevduata dönmüştür. Biz böyle bir dolarizasyonu ne 1994 krizinde, ne de 2001 krizinde gördük. Döviz piyasasında o kadar büyük bir oynaklık yaratıldı ki, artık kimse fiyat belirleyemiyor. Bugün malını satan esnaf, yarın aynı malı rafa koyamayacağından endişe ediyor. Satmamak, satmaktan daha kârlı hale geldi. Tedarik zincirleri tamamen koptu. Kış geldi, kar başladı. Piyasada kışlık lastik yok. İki ay önce parası verilip sipariş edilen lastiklere, sipariş iptali geliyor. Millet şu soğukta balkonunu camla kaplatmak istese, küçük bir servete mal oluyor.

Alman 1 Ayda, Türk Genci 6 Ayda Alabiliyor

Bugün son model bir akıllı cep telefonu almaya kalksanız, Türkiye'deki fiyatı 31 bin 999 liradan başlıyor. Aynı telefon Almanya'da 1.249 Avroya satılıyor. Almanya'da asgari ücret 1.585 Avro. Asgari ücretle çalışan bir Alman genci bir aylık maaşıyla, son model bir akıllı telefon alıyor. Üstüne de bir miktar para cebine kalıyor. Türkiye'de ise net asgari ücret 4 bin 253 lira. Brütü 5 bin 4 lira. Benim ülkemizin genci, asgari ücretle çalışacak bir iş bulabilirse, o da diyor bir daha asgari ücretle çalışacak bir iş bulabilirse aynı telefonu almak için 6 ay çalışması gerekiyor. Yine de alamıyor, yetmiyor. Bir Alman gencinin 6 telefon alacağı sürede, bir Türk genci tek bir akıllı telefon alamıyor. İşte ülkemizde gençlerin, emeğin ve emekçinin hali bu...

Niyetleri Ülkenin Tamamını Asgari Ücretli Yapmak

Asgari ücret deyince Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı; "Tüm işçilerin ücret gelirlerinin, asgari ücrete kadar olan kısmından, gelir ve damga vergileri kaldırıldı" demişti. Ama Meclis'e yeni gelen teklifte bir de baktık düzenleme böyle değil. Sadece brüt asgari ücreti geçmeyen ücretler, gelir ve damga vergisinden istisna ediliyor. Ücreti, brüt asgari ücretin üzerinde olanlarda, asgari ücrete kadar olan kısma istisna getirilmiyor. Gelir ve damga vergisi eskisi gibi tahsil ediliyor hem de tamamından. Sadece vergiden sonraki ücret, net asgari ücretin altına düşerse, aradaki fark net asgari ücrete tamamlanacak. Bu hükümet, ülkemizde çalışanların yüzde 60'ını zaten asgari ücretli yapmıştı. Şimdi anlaşılan niyeti ülkenin tamamını, asgari ücrete mahkûm etmek. Bu düzenlemeyle, asgari ücrete yakın ücret alanlarla, ilgili ayda asgari ücret dışında, fazla mesai ve sosyal ödenek alanlar, ciddi bir kayba uğrayacaktır. Fazla mesainin, sosyal ödeneklerin, ikramiyelerin önemli bir bölümü, vergiye gidecektir. Mevcut ücretler dahi aşağıya çekilecektir. Asgari ücret tek tip ücrete dönüşecektir. İşçilerin çok ciddi kıdem ve emeklilik aylığı kayıpları olacaktır.

Meclis'te Düzeltmeli

Bu haliyle bu düzenleme, ülkemizde iş barışını bozar. Ücret adaletini ortadan kaldırır. Ekonomide kayıt dışılığı artırır. Elden, açıktan maaş ödemelerini arttırır. Anlaşılan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı arasında bir koordinasyon sıkıntısı var. Erdoğan Şahsım Yönetiminde bu sıkıntılar artık vakayı adiyeden oldu. Gerçi bu akşam ikisini çağırıp konuşacakmış. Bakalım ne çıkacak. Ama bu vergi sorunu ciddidir. Bu nedenle söz konusu düzenleme, Meclis'te ivedilikle düzeltilmelidir.

Ülkeyi Yönetenlerin Görevi Husumet Çıkarmak Değil Dinlemek

Adaletin yürüyen timsali Hazreti Ömer; "Bana hatalarımı, kusurlarımı söyleyen, benim gerçek kardeşimdir" buyurmuş. Hata ve kusur elbette insana mahsus. Ama Erdoğan ne eleştiri kabul ediyor, ne de hatalarını düzeltmek için gayret sarf ediyor. İşte ekonomide yaşanan sıkıntılar sonunda, iş dünyasının da canına tak ettiği bugüne kadar suskun kalan. TOBB, TÜSİAD, İstanbul Sanayi Odası Başkanları, ekonomideki akıl dışı gidişi, mahcup da olsa eleştirmeye başladı. Ülkeyi yönetenlere düşen görev ise bu eleştirilerden husumet çıkarmak değildir. Bu eleştirilere ön yargısız kulak vermektir. Çünkü Türkiye ekonomisi, üzerinde kumar oynanacak, ya tutarsa denilerek, üzerine elbise biçilecek bir ekonomi asla değildir. Söz konusu olan 84 milyonun kaderidir. 800 milyar dolarlık bir ekonomiden bahsediyoruz. Böyle giderse Türkiye gelecek yıl, 800 milyar dolarlık bir ekonomi de olamayacaktır. Dolayısıyla milletin, emekçinin, emeklinin, çiftçinin, esnafın, iş dünyasının kaygılarına, sesine kulak verilmelidir.

Kendi Kokusuyla Mest Olmayı Bıraksın

Erdoğan Şahsım Yönetimi'ne tavsiyemiz. Kendisine duymak istediği şeyleri söyleyen Saray dalkavuklarına değil, bir zahmet sokağın haline bakmasıdır. Ekranlarda önce bizim gençlerimize, yetmeyince de Afrikalı gençlere, Sarayda hazırlanan vicık vicık çanak sorular sordurup, kendi kokusuyla mest olmayı artık Erdoğan bırakmalıdır. Millet için girmelidir. Sorunları dinlemelidir.

Çocukların Açlıkla Terbiye Edilmediği Bir Ülke

Biz her gün insanlarımızla beraberiz. Milletimizin hali ortadadır. Sıkıntılar çok büyüktür. Milletimiz artık en kısa sürede, sandığın önüne gelmesini beklemektedir. Ülkedeki güven bunalımını aşmanın başka bir yolu yoktur. Sandık; döviz piyasasına da, faize de yapılacak en etkili müdahale olacaktır. Artık daha fazla gecikmeden, milletin hakemliğine gitmek, herkes için en hayırlı seçenektir. Milletimiz bugün içinde yaşadığı sıkıntılara çare beklemektedir. Milletimiz; can ve mal güvenliği, söz söyleme özgürlüğü ve gerçek demokrasi istemektedir. Milletimiz; yoksullaşarak ihracat yapmayı, tasarruflarını, atadan dededen kalan gümüşlerini, elinde avucunda ne varsa satarak cari dengeyi tutturmayı reddetmektedir. Milletimiz, yapısal reformlarla, dijital ekonomi güçlendirerek, Yeşil Mutabakatla, eğitimle ülkede verimliliğin, emeğin verimliliğinin artırılmasını istemektedir. Bu şekilde cari dengeyi fakirleşerek değil, zenginleşerek tutturmak istemektedir. Bizim gençlerimiz de, bir Alman genci kaç gün çalışarak bir akıllı telefon alabiliyorsa, onun kadar hatta daha az çalışarak akıllı telefon alabilmelidir. Milletimiz, hiçbir çocuğun yatağa aç girmediği, hiçbir çocuğun kendini açlıkla terbiye etmediği bir ülke istemektedir. Milletimiz, devletin, siyasetçinin iki dudağına bakmadan, işsiz, parasız kaldığında, muhtaç olduğunda devletin imkanlarının bir hak olarak yanında olmasını istemektedir. Milletimiz borca batmadan, enflasyon, faiz, döviz bataklığında boğulmadan, havamızı, suyumuzu, toprağımızı kirletmeden refaha kavuşmak istemektedir. Milletimiz, yeni kurumlar, yeni kurallar ve tüm bunları yapabilecek yeni kadroları arzulamaktadır.

İktidara Talibiz

Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz, Cumhuriyetin ikinci yüzyılında bunları gerçekleştirmeye hazırız. Cumhuriyeti milletimizle beraber biz kurduk. Demokrasiyi, ülkemize biz getirdik. Emekçiye sosyal haklarını biz verdik. Cumhuriyetin ikinci yüzyılında da ülkemizi gerçek demokrasiyle, refah devletiyle taçlandırmaya, orta gelir tuzağından kurtarmaya, milletimizi topyekûn, dünyanın en zengin milletlerinden biri yapmaya, biz talibiz. Milletimizin teveccühüyle iktidara talibiz.